r. vasilievici

TAINA celor patru nimfe

ROLAND VASILIEVICI

TAINA CELOR PATRU NIMFE

Coperta : IULIU MARTIN

ROLAND VASILIEVICI

TAINA CELOR PATRU NIMFE

EDITURA FACLA — 1976

Dedic acest volum colegilor mei, apărători ai ordinei și liniștii publice.

ENIGMA „CAPETELOR ALBASTRE"

Afară era o noapte albă, frumoasă. Razele lunii se jucau în oglinzile camerei, se alungeau pe clapele sidefii ale pianului rămas deschis, curgeau în cascade aurii de-a lungul mesei lustruite. La lumina timidă a unei aplice, lîngă fereastră, într-un fotoliu capitonat cu piele, un bărbat studia atent un album. În spate, peretele era ocupat de o bibliotecă masivă, cu vitrine de cristal, cuprinse într-o dantelărie de aramă. Biblioteca plină de cărți, legate în mătase, masa grea, sculptată, fotoliile și comoda, cele cîteva covoare carmine, uzate de timp, toate dădeau interiorului o notă de fast rece.

Bărbatul, un om trecut de 60 de ani, purta un halat de casă din velur, garnisit cu mătase. Își sălta mereu ochelarii cu lentile deosebit de groase (nouă—zece dioptrii, ar fi precizat un oculist), în timp ce, cu o lupă se străduia să deosebească ceva dintr-un clasor. Aliniate cu meticulozitate, în spatele

benzilor de celofan, o mulțime de figuri — busturi, portrete — stăteau în nemișcare, în clasorul mare, legat în piele. Era un tezaur de „răbdare" în care se umbla numai cu pensa, o aglomerare de valori, nu atît prin conținutul lor concret, cît prin aureola pe care le-o dădea timpul și „pasiunea", această pasiune incurabilă care cere energie și bani. Ca nonsensul să fie total, aproape de absurd, valoarea maximă în acest univers al căutărilor filatelice e dată uneori de greșeala poligrafică strecurată în fagurele unui raster tipografic. Interesantă pasiune!

Dar și mai ciudat este spiritul omenesc care, fără rezerve, a investit sume fabuloase în asemenea lucruri inocente. Incursiunile în istorie, geografie, artă, biologie, sport, mai nou în astronautică, apoi în electronică, cibernetică erau cele mai plăcute clipe din viața inginerului Caliary Oproiu. Dar fiind extrem de miop, omul savura imaginile miniaturale mai mult cu ochiul minții, avînd reprezentarea lor anterioară. Vorbea de culori, nuanțe, de mărimi și valori fără să mai vadă aproape nimic din ele. Era un colecționar care se putea lăuda că are cîte ceva din emisiunile de 27 parale (negru pe roz), de 81 parale (albastru, albăstrui) datate cu 1850, „tête-bêche" de 80 parale (hîrtie albă) din 1859 și alte multe comori.

Totul începuse de la o expoziție. Purtînd corespondență cu colecționari celebri, a fost invitat să participe la o expoziție filatelică organizată la Chicago. Caliary, care poseda toate timbrele omologate cu ani în urmă, în speranța unei medalii de aur, a scos, din clasorul nr. 17, una din colecțiile sale de renume numită cu tandrețe și spirit „capetele albastre". Timbrele au fost introduse într-un plic care urma să traverseze oceanul.

La poștă însă... cînd să le predea... stupoare generală! Mieuțele mărci albăstrui, cunoscute încă din 1926 ca fiind în colecția particulară a inginerului Oproiu și omologate la trei concursuri, fuseseră substituite cu niște falsuri grosolane. Disperat, omul s-a adresat miliției.

Dintr-o întîmplare, povesti ofițerului tinerel, cu vădit trac, am fost numit în grupul celor care au primit misiunea să stabilească unde au fost falsificate și cum au dispărut celebrele „Capete albastre". Omul era exasperat. De la poștă, unde funcționara de serviciu descoperise frauda, veni direct la noi și numai după ce bău două pahare de apă și înghiți o pastilă, putu vorbi :

Prima întrebare adresată omului venit să reclame cazul :

— Cine mai știe de dispariția timbrelor ?

— Nimeni !

Răspunsul ne-a liniștit.

— Dar cei din casă ?

— N-am spus nimănui.

— Nici să nu spuneți. Vă rugăm.

— N-am nici un interes să vă încurc. Cei din casă, sau cea din casă, madam Mironela, nu poate avea vreun amestec în treaba asta. Ea gătește, iar după-masă e ocupată cu sticlele ei.

— Ce fel de sticle ?

— Să fiu sincer, nici nu știu, — răspunde inginerul Oproiu. Trebăluiește cu niște plăci de sticlă.

Am cerut să ne spună cine îi sînt prietenii, ce colecționari l-au vizitat în ultimele luni. Cînd anume și de ce natură au fost aceste vizite ? Unde ține timbrele ? Am aflat astfel că cele mai valoroase colecții le păstrează în cîteva clasoare, aranjate în sertarele

unui secretaire, iar cele mai puțin valoroase, în clasoarele din bibliotecă. În privința vizitelor, lucrurile se încurcau. Săptămînal, în fiecare joi, casa devenea foarte animată. Se organizau serate, cu participarea mai multor prieteni și prietene.

După audierea filatelistului, am pus casa sub observație. Căpitanul Ștefănescu și cu ne-am împrietenit cu unul dintre colecționarii din anturajul lui Caliary și am ajuns astfel să fim invitați la serată. Casa masivă, din cărămidă, a inginerului se afla în mijlocul unei livezi. Totul era sever și fără poezie. Peisajul se însuflețea în luna mai cînd înfloreau merii, cireșii și caișii.

În joia cu pricina, cum se întunecă, începu un veritabil pelerinaj. Sosiră mai mulți bărbați, la braț cu femei elegante, toți în ținută de seară. Numai ștrass-uri, imitații de perle, dantele, broșe, lac, rimel, ruj... Revederea lor stîrni o dispoziție deosebit de antrenantă. Veselie, schimburi de priviri în oglinzile holului, un ultim retuș cu pudră... Camerele, destul de numeroase și spațioase, se umplură cu zgomotul specific unor asemenea întîlniri. Între cei mulți și noi...

Ultima invitată a sosit cu întîrziere. Totuși, în scurt timp, deveni animatoarea grupului. Se îmbrățișă îndelung cu madam Mironela, menajera inginerului Caliary Oproiu, se pupă zgomotos cu cîteva cucoane, întinse mîna în stînga și în dreapta cu dezinvoltură, se prezentă cu o volubilitate greu de descris.

Într-o altă încăpere se întinse o masă de joc și pocherul își mobiliză adepții. După cum am putut observa, doamna frumoasă, care venise cu întîrziere (Elinuș sau Elinuța), se străduia din răsputeri să-i

îmbete pe toți. Îndeosebi, avea grijă de inginerul Caliary. I se așezase pe genunchi și îl îmbia cu șampanie. Îi înuia saleuri în coniac, îl săruta pe nas și afișa și alte expresii ale simpatiei sale.

Stăteam în expectativă, protejați de anturajul zgomotos și priveam cu interes la ceea ce se petrecea în încăperile luxos mobilate. Ștefănescu încerca să numere vizitatorii, în timp ce eu socoteam în gînd prețul unui asemenea zaiafet.

Pe la ora patru au început să plece cu mare hărmălaie. Femeile mergeau înainte, gălăgioase, bărbații în urmă, tăcuți. Luînd exemplul altora ne-am întins la întîmplare, pe niște comode, mimînd că sîntem „obosiți" de atîta vin, ca și ceilalți adormiți pe unde au apucat. Madam Mironela și frumoasa Elina îl culcaseră pe inginerul Oproiu, amețit bine, și, cînd s-au convins că doarme dus, și noi așijderea, ne-au servit cea mai teribilă surpriză a nopții. Elina stinse toate luminile, în afara becului de la aplică, și luă de pe unicul perete liber al bibliotecii un tablou. În locul lăsat gol apăru un mic seif. Femeia roti ușor un mecanism cu cifru. Blindajul cedă cu o vădită ușurință și din interior a fost scoasă o legătură de chei. Folosind una din ele, deschise sertarele frumosului secretaire. Din primul sertar scoase un album voluminos. Frunzări împreună cu madam Mironela paginile, oprindu-se la a patra sau a cincea filă. Elina întrerupse tăcerea :

— Toată emisiunea albastră s-a dus mamă? întreba în șoaptă.

— Da.

Nu ne venea să credem. Toată emisiunea albastră ?! Apoi, „mama" !?

— Dar trilogia veche, cea franceză ? reluă dialogul Elina.

— Care ?

— Cea despre care se tot vorbea că a fost medaliată la Viena.

— Nu. De aia nu știu nimic.

— Care să fie ?

— Cred că asta. Uite, sînt trei.

— Nu, mamă. Scrie englezește pe ele.

— Le luăm ?

— Încă nu. Caută colonialele. Sînt dintre cele mai solicitate. În 1968, s-au vîndut cu 12 000 de lire sterline. De atunci, le-a mai crescut prețul. Günther mi-a promis 20.000 pe toate șase.

Auzind vorbindu-se despre asemenea sumă, căpitanul Ștefănescu făcu niște ochi de parcă el ar fi descoperit comorile lui Darius, apoi repede închise ochii și începu să sforăie.

— Să nu ne tragă pe sfoară Günther . . .

— Nu are cum. Noi îi dăm numai trei bucăți. Desperechiate, nu au valoare mare. Cînd aduce banii, le primește pe celelalte trei. Nu accept decît dolari. O fi el hoț, uns cu de toate, dar nu cu noi . . .

După ce trecură în revistă filele albumului, s-au fixat la trei timbre, pe care le-au extras cu pensa din dosul paravanului de celofan. Madam Mironela puse grijulie cele trei comori într-un plic albastru. Ce n aș fi dat să le pot vedea numai o secundă, o fracțiune de secundă . . . Dar nu se putea. Trebuia să am răbdare, să „dorm" în pace.

Plicul albastru luă drumul buzunarului Mirone lei. Urmă, în ordine inversă, închiderea secretaire-ului, depunerea cheilor, închiderea mecanismului și . . . aranjarea tabloului. În acest timp, Caliary

dormea și visa probabil „*capete albastre*", încoronate, cu priviri severe, contemplînd peste decenii universul filelor de album.

— Cînd spui că urmează să aibă loc tranzacția ?

— Günther pleacă în dimineața aceasta, de fapt a și părăsit țara, precizează ea după ce își consultă ceasul medalion. Se va întoarce exact peste treizeci de zile cu banii. Atunci va ridica și marfa . . .

Soarele ne prinse cu primele sale raze, trăgînd cu urechea la discuțiile ce se purtau în camera alăturată. Pe la zece a trebuit să plecăm. La ieșire Mironela ne zîmbi cuceritor, invitîndu-ne să mai venim și altă dată ; iar cînd ne crezu plecați i se adresă Elinușei cu întrebarea : — „Pe ăștia doi cine i-a mai adus ? Abia au venit și s-au și îmbătat criță". Pe drum ne gîndeam la problemele care cereau o dezlegare : cine falsifică timbrele ? Unde ? Cine este Günther ? Ce se face cu valuta pe care el o aduce ? Ce hram poartă Mironela și Elina ? Mai erau și „sticlele" Mironelei . . .

În dimineața care a urmat după petrecerea în casa inginerului Caliary, deci vineri, am dat cîte un telefon la cele două puncte de frontieră mai apropiate pentru a ne interesa dacă în noaptea de joi spre vineri a trecut prin vamă cineva cu numele sau prenumele Günther. După cercetarea registrelor, răspunsul a fost categoric *nu*.

— Va trebui să ne informăm și de celelalte puncte, extinzîndu-ne aria căutărilor pe toată frontiera de vest.

— Vest, sud-vest și nord-vest, completă căpitanul Ștefănescu.

— Sper să obținem repede legătura. În felul acesta, Günther sau cum s-o mai fi numind, ar putea să ne fie semnalat de cum va intra data viitoare în țară. Ar fi interesant de știut dacă respectivul se mai ocupă și cu altceva în afara scoaterii unor valori din țară.

— Să fim optimiști, chiar dacă vom afla că azinoapte sau în cursul zilei de azi au plecat chiar și patru sau cinci Güntheri. O să-i selectăm noi într-un fel. Mă gîndeam că s-ar putea ca respectivul să nu fie decît un intermediar „de meserie", fiindcă un colecționar care-și dorește anumite valori din țări străine, în general, nu se expune, cunoscute fiind legile din fiecare țară, elaborate tocmai pentru a apăra valorile de artă. Cînd spui colecționar trebuie să te gîndești și la fanatism. Banii ori metoda la care recurg, pentru unii, nu au nici o importanță.

— Tot atît de bine s-ar putea ca în persoana acestui Günther să întîlnim chiar pe unul dintre acei colecționari fanatici care preferă să-și ducă singuri treaba la bun sfîrșit.

Căpitanul Ștefănescu insistă în fața ușii să fie primit de inginerul Oproiu, despre care știa că se află în locuință. Apăsa mereu pe butonul soneriei, însă din interior nu-i răspundea decît ecoul. Se întreba dacă inginerului nu i se întîmplase ceva, dacă n-ar fi cazul să cheme pe cineva și, împreună, să forțeze ușa, cînd aceasta se deschise singură.

— Nici în baie nu mai ai liniște, se supără inginerul, cu tonul omului care nu simțea în acel moment nevoia vreunei vizite. Văzînd că după o asemenea primire, musafirului îi cam trecuse cheful să spună pentru ce venise, își îndulci glasul : „Intră, omule, că n-o să stau dezbrăcat în fața ușii. Și, fără

alte explicații, porni spre interior, bombănind ceva la adresa doamnei Mironela, care trebuie să deschidă, dar care cine știe pe unde umblă.

Ștefănescu îl urma, zîmbind. Trupul inginerului, învelit într-un imens prosop de plajă, îi amintea de o lămîie stoarsă. În sufragerie, inginerul își căută ochelarii și, după ce-i găsi, îl recunoscu pe vizitator.

— S-a întîmplat ceva ? Sau poate au fost găsite timbrele mele ?

— Deocamdată, nu, însă facem totul pentru a le recupera. Am venit să stăm de vorbă, să precizăm unele amănunte și, cu voia dumneavoastră, să mă uit puțin prin apartament.

— Vă stau la dispoziție cu cea mai mare plăcere . . . deși mă pregăteam să plec pe la agenția Rompresfilatelia; unde am o întîlnire, o scurtă întîlnire cu colecționarii.

— V-aș ruga să-mi permiteți să privesc puțin prin casă.

Bătrînul dădu afirmativ din cap și se întinse pe o comodă.

Situația creată îl convenea de minune, pentru că tot voia el să se uite „puțin" pe ici pe colo . . . Colonelul Nițu, care-l cunoștea bine, ar fi putut preciza acest „puțin" : din pod pînă în pivniță, de la ceasul pentru apă pînă la hornuri.

În subsol ușile erau închise. Renunță să-și dovedească îndemînarea și se întoarse în bucătărie, unde nu găsi nimic deosebit în afara unei uși care, după a lui părere, trebuia să dea în cămară. Ei bine, nici vorbă de cămară. În mijloc trona un șevalet pe care era fixată o placă de sticlă, pe jumătate pictată. O compoziție gingașă, executată naiv : pe un verde de smarald, într-un univers luminos și o risipă de

bronz, cîțiva heruvimi încercînd să vestească răsăritul, începutul. Icoană pe sticlă ? De ce ? Cu ce scop ? Lîngă șevalet, mai în dreapta, o măsuță de lucru, plină de vopsele, pensule, borcane, cu apă murdară de vopsea. În mijlocul mesei, fixată pe o bucată de celuloid, o hîrtiuță de mărimea unui timbru. Sub celuloid, lemnul mesei fusese decupat și se afla montat un bec. Dacă se aprindea becul, hîrtiuța zimțată se lumina de jos. Sursele duble de lumină, de sus și de jos, se completau ideal formînd un cîmp luminos, în care se distingeau pînă și cele mai mici detalii ale hîrtiei. Pe masă, se mai aflau o mulțime de hîrtiuțe zimțate, unele date cu un fond albastru-violaceu, altele creionate, colorate în parte, sau retușate, pentru a imita patina vremii. Cîteva rămăseseră în alb, avînd un fagure gălbui, un fel de filigran. Le privi uimit : iată sanctuarul falsurilor ! Icoane pe sticlă și timbre rare.

Sus — chefuri, jos — falsuri.

Deci, în tăcere, cu migală, madam Mironela picta „capete albastre", fura zîmbete, nimicea, distrugea lent un colier de valori, substituind diamantul valorilor autentice cu sticlă ordinară.

Elina a părăsit casa inginerului Oproiu dimineața, după nouă. Știam de săptămîna trecută că va lua la rînd magazinele din centru, Casa de mode, cofetăria „Violeta" . . .

Cunoscîndu-i traseul, avînd în vedere și activitatea mamei ei, ne gîndeam că Elina ar trebui prinsă în flagrant. Ușor de gîndit, dar nu puteam cere să ne arate ce poartă în poșetă. Era clar că după ce mama va termina falsurile, fiica avea să ia timbrele. Nu puteam prevedea cît timp va dura falsificarea și, deci, ziua cînd Elina va pleca cu originalele.

Femeia, cu doi ţoleri la gît, a intrat în cofetărie, făcînd comanda obişnuită. A fost servită prompt. Ceru şi un coniac.

A aşteptat o jumătate de oră. Apoi, de masa ei se apropie un bărbat. De statură atletică, foarte degajat, avea păr bogat şi o faţă cu trăsături energice şi două cute între sprîncene, buze arcuite, nas uşor acvilin, ochi mari, vestimentaţie sport. Vădit încîntată de apariţia acestuia, Elina îi întinse mîna pe care bărbatul o apropie de buze.

Conversaţia părea condusă de noul sosit. După puţin timp, ea a plecat iar el a rămas să-şi soarbă coniacul.

În faţa restaurantului „Palace" un tip o acostă şi, nervoasă, Elina îl izbi pe necunoscut cu poşeta în cap, gest care stîrni un scandal de toată frumuseţea. Din intersecţia aflată la cîţiva paşi, îşi făcu apariţia un miliţian care încercă să calmeze spiritele.

Formidabil ! O şansă unică !

— Ştefănescule, poşeta !

M-a înţeles şi ne-am făcut loc prin mulţimea curioşilor, oprindu-ne lîngă împricinaţi. Miliţianul mă cunoştea şi mi-a înţeles semnul discret. Conform uzuanţei, a solicitat buletinele celor implicaţi. Elina n-avea la ea nici un act. Plutonierul apelă la cîteva persoane aflate de faţă să vină ca martori. Văzînd cum stau lucrurile, Elina întoarse placa şi declară că ea nu mai are nici o pretenţie. Interveni atunci cel care o acostase :

— Cred şi eu că doamna n-are pretenţii ; doar eu am încasat poşeta în cap. Şi, ştiţi, ce grea era . . . Vă jur că-i plină de bolovani. Să se consemneze conţinutul în proces-verbal . . .

În timp ce perora, își pipăia capul. Apoi scotoci buzunarele și se opri ca străfulgerat :

— Banii mei !

Elina se înverzi de necaz și încercă o altă stratagemă :

— Las'că ne-nțelegem noi. Pentru o nimica toată să ajungem la miliție ? Tovarășii au alte treburi, mai importante . . .

— Auzi la ea ! Mai importante . . . Să-mi dea în cap, mie ? Și banii mei ! Am mai auzit eu de mironosițe de astea care buzunăresc oamenii cît ai zice pește.

Scena o scoase din sărite pe Elina care căută cu disperare o soluție de scăpare și-l eticheta pe celălalt cu epitetul de „nătărău". Cînd am ajuns în piața apropiată, cu o ușurință uimitoare, sări într-un tramvai ce tocmai pleca din stație. N-o mai interesa poșeta. Milițanul opri tramvaiul și . . . restul drumului pînă la miliție a fost parcurs într-o relativă liniște. „Nătărăul" o ținea una și bună :

— Aveți grijă de corpul delict cu care m-a pocnit. Să nu se piardă ! Trebuie cîntărit !

În ceea ce-l privește pe plutonier, acesta căuta s-o liniștească pe Elina.

Noi mergeam la cîțiva pași în urma lor încîntați de ocazia ivită.

La miliție cei doi au fost perchiziționați sumar. În poșetă s-au găsit douăsprezece timbre, unul din marile colecții ale lumii orientale, emisiunea a doua „Tropical" *, un adevărat „Mare Mogul" al imperiului filatelic. Așa, ca între prieteni, valora cît zece

* Prima emisiune de timbre orientale.

exemplare din emisiunea întîia „Cap de Bou" — 27 parale, negru pe roz. Şi un singur „cap" e cotat la 200 000 lei . . . Un colier de 12 valori pe care le visează marii colecţionari, un tezaur într-un plic banal ! Şi o broască grea, de poartă, pe care intenţiona s-o ducă la reparat.

Iată cu ce încărcătură plecase Elina din casa inginerului Oproiu. În legătură cu „nătărăul" nu sînt necesare prea multe explicaţii. Am aflat că era un scandalagiu cunoscut care proceda adeseori astfel şi uneori reuşea să se aleagă cu 25—30 de lei fiindcă femeile acostate preferau să scape de gura lui şi de penibila situaţie în care erau puse. De data aceasta avusese ghinion prin venirea miliţianului. Nouă, însă, ne dăduse posibilitatea să controlăm poşeta. Ce s-ar fi întîmplat în cazul în care poşeta Elinei era goală ? O percheziţie directă, nu accidentală şi generată de un conflict banal, putea trezi atîtea suspiciuni încît Elina şi mama ei erau capabile să dea foc clasoarelor, să-l otrăvească pe Caliary sau cine ştie la ce s-ar mai fi gîndit să recurgă pentru a masca sustragerile şi falsurile.

Ziua ne aştepta cu noi surprize.

Fiind în posesia colecţiei „*Tropical*" am dat un telefon inginerului Caliary Oproiu să-l anunţăm că i-a fost sustras acel arpegiu cromatic, dar fiind cum se spune „pe faţă", am reuşit să recuperăm totul. Caliary lăsă receptorul deschis şi mă rugă să aştept puţin. După patru-cinci minute mi-a comunicat, cu un calm desăvîrşit, că nu-i lipseşte nici un timbru din această celebră serie.

Pentru a clarifica situaţia, ne-am deplasat la locuinţa lui cu prima maşină găsită în curte. Am luat cu noi doi martori, dintre vecini şi am intrat în casă.

Fumîndu-şi ţigara de foi, bătrînul ne pofti agitat în bibliotecă. Secretaire-ul era deschis. Albumele, în număr de douăzeci, format mare, erau pe masă. Ne-am scuzat mai întîi că-l deranjăm şi am trecut la subiect.

— În care album ţineţi „Tropical"-ul, domnule inginer ?

— Aici — şi ne arăta un volum cu coperte negre.

— Şi, chiar le aveţi ?

— Se poate ?! Priviţi-le !

Le-am privit şi am simţit din plin amarul momentului. Ni se dezvăluia o pagină de falsuri grosolane, pe care Caliary, cu cele zece dioptrii ale sale nu le vedea : el le „vedea" în continuare perfecte . . . Nezărind nici trăsăturile noastre posomorite şi crezînd că tăcerea se datoreşte admiraţiei noastre în faţa timbrelor, continuă :

— Sînt copilele mele. Gingaşele mele copile. „Michelangelo" în filigran, vedeţi ? A cincea din dreapta. Portocalia este blonda diafană. Sub arborele uriaş, în raster, este un punct. O greşeală, chicoti fericit din cale-afară, iar a treia, o capodoperă. Un atol, o dansatoare, un palmier, soarele tropical în zenit, marea . . . Dar să vedeţi colecţia de „artă neagră". Feerie în abanos, transpusă pe hîrtie mătăsoasă. Nu urmăriţi numai linia naivă a artistului ci şi unghiul din care a prezentat totul . . .

Ce situaţie ! Cum să-i spui acestui om că tot ce divinizează e fals. N-aş fi putut fără a-l pregăti în prealabil.

Din bibliotecă am trecut prin două încăperi, cu intenţia de a cobori în subsol. Într-a doua cameră laterală, unde n-am avut acces cu ocazia chefului, ni se clarifică enigma sticlelor, a falsurilor de icoane.

Erau acolo icoane pe sticlă, o colecție pe cît de frumoasă pe atît de valoroasă. Și dintre acestea multe fuseseră sustrase și înlocuite cu copii grosolane.

În subsol totul era după cum ne așteptam. Madam Mironela dispăruse.

Albumele cu timbre false, mostrele de fals din subsol și cîteva icoane vizibil plastografiate le-am luat cu noi drept probe ; după aceea am încuiat și sigilat toate ușile. Ajunși la miliție, prima grijă a fost să o dăm în urmărire pe Mironela Sotirescu.

La frontieră a fost reținută o femeie fără nici un act asupra ei. Declara că se numește Sida Sofronie. Susținea că n-are casă, n-are masă, n-are tată, n-are mamă... O mai făcea puțin și pe oligofrena și spunea că se rătăcise... Interesantă rătăcire cu harta Europei în buzunar, cu 2 000 de dolari ascunși în cusătura hainei. Spre surpriza ei, cînd am început ancheta, am primit-o cu :

— Doamna Mironela Sotirescu ?

Femeia păli.

— Eu nu sînt Mironela Sotirescu și nici n-am auzit de acest nume. Pe mine mă cheamă...

— Știu, doamnă, — am întrerupt-o. Vă cheamă Sida Sofronie.

— Exact.

— Vai, ce confuzie era să fac. Eram la un pas de a vă confunda cu mama Elinei.

— Nu cunosc nici o Elină, domnule. Vă înșeală memoria.

Femeia nu-și termină fraza cînd Ștefănescu mi-a salvat prestigiul memoriei, aducînd-o pe Elina. Văzînd-o, nu ne-a fost greu să-i obținem recunoașterea numelui ei adevărat.

În prezența Elinei, Ștefănescu ne întări și mai mult autoritatea mentală amintindu-i că ne-am mai cunoscut la un chef de zile mari . . .

Ancheta a mai stabilit că Elina, precaută, nu a dat din mină toate timbrele. Pe cele mai valoroase le-a dosit în apartamentul ei, într-o pendulă defectă, de unde au fost ridicate cu prilejul percheziției. Tot la ea acasă am găsit cinci icoane pe sticlă exemplare dintre cele mai frumoase.

TAINA CELOR PATRU NIMFE

Strada Magnoliei se află mult în afara oraşului, la capătul liniei de troleibuz, într-un cartier de vile, locuite mai mult de intelectuali care s-au refugiat departe de trepidaţia oraşului spre a savura în linişte mirosul brazilor, plantaţi în fiecare curte şi al trandafirilor căţărători.

Se pare că nimic n-ar putea tulbura echilibrul perfect, închis în carapacea de fier forjat şi cărămidă, care se rezuma la programe de poker, canastă, audiţii muzicale şi nelipsita cafea cu rom, cu participarea unor vecini aleşi după legile simpatiei. Şi, totuşi, s-a întîmplat ceva care a stîrnit vîlvă printre liniştiţii locatari, ceva care a întrecut cu mult evenimentul cumpărării Fiatului 1800 de către doctorul Simionescu. Doamna Zenaida Stratulat, „signora", cum i se mai spunea, cea de la „Vila Bella" a fost, se pare, asasinată ! Vestea a străbătut în lung strada, alimentînd fantezia vecinilor, care înşirau poveşti fantastice la adresa ei. Distinsa şi eleganta Zenaida, femeie plină de şarm, învăluită în mister şi poezie, a fost găsită moartă în salonul ei persan, cu un stilet în mînă ; pe masă un pahar cu urme de lapte.

Văduva arhitectului Artulari Stratulat locuia de peste douăzeci și cinci de ani la „Vila Bella", mai mult în compania motanului siamez. După cîte se știe, a fost adusă de arhitect de la Roma, unde a cunoscut-o în timp ce-și făcea studiile. Pe atunci, „signora" n-avea nici nouăsprezece ani și era de o frumusețe irezistibilă. Femeile mai o străpungeau cu ochii. Ea, nepăsătoare și ușor frivolă, le ignora etalîndu-și bijuteriile scumpe, blănurile prețioase și mătăsurile. Neprimind vizitele vecinelor, curioase să cunoască modul ei de viață, „signora", în decursul anilor, s-a înconjurat de aburul violet al misterului, care plana asupra întregii case, împrejmuită cu garduri înalte, de cărămidă. Misterul era amplificat de dispariţiile ei periodice, de vizitele nocturne, de Mercedesul alb, cu număr de Triest, care apărea din cînd în cînd în fața portiței și, în fine, de aromele curioase ce le simțeai în apropiere de vila ascunsă în verdeață.

Femeia zăcea, moartă ; vecinii au aflat că a fost găsită într-un chimono uzat, în salonul din lemn de abanos, iar casa, plină de lucruri de valoare, era răvășită... În aceste condiții am primit dosarul „signorei", să destram misterul existenței și morții sale. Nimeni n-a putut formula ceva cert în privința morții ; fără să fie suferindă, a decedat subit și în condiții curioase : stiletul din mînă, aparenta intoxicație, paharul cu un somnifer extrem de puternic și unica lovitură, în nici un caz mortală, de la cap. Toate acestea pledau pentru doi răufăcători, doi interesați. Să fi acționat independent unul de celălalt ? Care să fie mobilul ? Ce ascunde, oare, casa aceasta, izolată complet de lumea înconjurătoare ?

Întrebările mă asaltau aidoma unui torent; pentru a găsi cît de cît un răspuns, m-am dus la „Vila Bella". De la intrare m-a izbit acel miros dulceag pe care-l emană plantele putrezite sau fructele fermentate; geamurile erau închise bine, cum le lăsasem după prima descindere. Ferestrele dinspre stradă aveau rulourile lăsate, defecte de mulți ani. Camera unde găsisem cadavrul purta amprenta unui rafinament oriental; lămpi forjate, mobilier din abanos — o sofa, patru scaune joase și o măsuță pe un Buhara superb. În colțuri, vaze enorme, statuiete, piedestale din marmură neagră, un scrin masiv din lemn de trandafir, iar pe pereți scuturi, lănci, halebarde, tablouri valoroase, cu tonuri mai mult cenușii care, în ramele lor grele din bronz, se încadrau minunat în atmosferă prin subiectele tratate: un tîrg persan, o madonă orientală, un port cu zeci de minarete, o copie, se pare după Gauguin, un călăreț arab și niște flori, păsări pictate pe o țesătură de bambus... Unica piesă mai masivă era un fel de dulap mare cu sculpturi și ornat cu sidef și ținte de aramă. Pe așa-zisul dulap, care ocupa peretele din stînga, stăteau cîteva vase de aramă, lucrate din ciocan; un serviciu de cafea, cîteva tave plate, adînci, altele lunguiețe avînd figurine în relief. Camera în care mă aflam fusese mai puțin devastată decît celelalte trei. Doar pernele cu motive orientale erau tăiate; din dulap, lucrurile scoase și aruncate pe jos, rupte, tăiate. Scrinul și lădița din colț, fiind goale, nu au prezentat interes pentru vandalii vizitatori. Sufrageria, în schimb, era într-o dezordine greu de imaginat: oglinda venețiană spartă, toate ușile și sertarele forțate. Tablourile scoase din ramă, tăiate, tapițeriile scaunelor secționate, biblioteca răsturnată, cărțile

rupte, călcate în picioare. Dormitorul aidoma : pernele și plăpumile tăiate, tapițeriile smulse, dulapurile deschise, hainele aruncate pe jos, blănurile despicate. Dintr-o altă oglindă a rămas doar rama de bronz masiv cu cîteva cioburi groase pe margini. A patra cameră era un tezaur de obiecte scumpe, un veritabil muzeu, plin cu picturi și mobilă stil, cristaluri, bibelouri, porțelanuri, statuete de marmură de Carrara, bronzuri, vase și cupe de Sevres. Tavanul căpăta valoare printr-un enorm candelabru de Murano, lucrat cu mult gust. Cîteva fotolii florentine din lemn masiv, punctat cu plăcuțe de fildeș, te făceau mai mult să le admiri decît să sesizezi dezordinea în care se aflau. În mijlocul încăperii trona o măsuță cu ornamentații rustice, o dantelă din lemn de trandafir, imagini de grote și stînci. Alături, două scaune tapisate cu atlas portocaliu. M-am oprit mai mult asupra unei statuete aflată pe masă, o culme a modelării caolinei, un simbol al simetriei și al frumuseții cu patru nimfe albe în jur, aidoma nudurilor lui Giorgione.

Fascinat de atîtea splendori am uitat pentru moment ce vreau și de ce am venit. Admiram rezistența fotoliului ce mă primi fără icnete, candelabrul cu aglomerarea de nestemate, statueta cu patru nimfe . . . Privirea mi se opri pe cele două scaune, al căror atlas sclipitor avea lumina și culoarea tulgerelor de aramă din camera orientală. Unul dintre ele avea mătasea tăiată ; pe covor cîțiva fulgi albi. Celălalt rămăsese intact. Scăpase de bisturiul căutătorului. Totuși, cum și de ce totul era tăiat cu meticulozitate ? Pînă și tabloul care înfățișa un bătrîn cu o față brăzdată de riduri. Numai scaunul din dreapta scăpase. Curios : — ce-o fi ascunzînd scaunul intact ?

Fără să acord importanță scaunului nesecționat am continuat să mă plimb prin încăperile casei ; apoi, din cămara de alimente m-am urcat în podul ticsit de mobilier vechi, degradat, cu lăzi masive pline de țesături de păianjen și acoperite de praf. Nu știu cum și de ce, dar la un moment dat am fost ispitit să privesc mai îndeaproape lăzile acelea voluminoase la care nu se umblase, cred, de zeci de ani. Le și neglijasem cu prilejul primelor cercetări. Rupînd o bucată din husa unui scaun vechi am început să șterg praful de pe marginea primei lăzi și am descoperit niște inscripții vechi. Un nume și o adresă : Stratulat Luigi — Hong Kong. Era expeditorul Numele destinatarului, în schimb, era șters cu mare grijă. Împins de curiozitate am șters o altă ladă și am găsit o nouă adresă : Stratulat Luigi — Singapore. Uimit de cele descoperite am șters toate cele unsprezece lăzi, prăfuindu-mă strașnic. Și iată că, în final, am intrat în posesia unei liste cu localități de expediere, reprezentînd diverse porturi asiatice : Rangoon, Madras, Bombay, Karaci — 1928, 1930, 1933, 1936 . . .

Reconstituind itinerariul unei sau unor călătorii, asociindu-l cu moartea signorei, cu valorile din „Vila Bella", cu enigmatica ei existență, cu vizitele nocturne și, poate, cu straniile figuri pictate, mi se păru că sînt un actor distribuit într-un film polițist, unde trebuie să fie o moartă frumoasă, niște colete formidabile, expediate din Asia, cu obiecte de cult din Africa, cu capete de om mumificate, botezate sonor Calaveras.

Lăzile puneau pentru mine multe probleme cărora trebuia să le găsesc dezlegarea. În primul rînd era vorba nu de un Artulari Stratulat, ci de un Luigi Stratulat. Apoi, bătrînul arhitect decedat nu a fost

numai prin Italia și Elveția, unde se spune că, după moartea părinților, prin 1936, a topit o avere enormă — moșiile din Lunca Dunării. Cu acest aur plecase în Elveția și, la întoarcere, în loc de bani venise cu Zeni, cu Zenaida Stratulat, devenită mai apoi signora cu zîmbet și privire de Giocondă. De unde aceste lăzi ?

M-am întors în „camera minunilor", cum am botezat în gînd încăperea în care erau depozitate valorile de interes muzeistic și mi-am reluat locul în scaunul florentin. Aruncîndu-mi privirile în lungul încăperii am sesizat că scaunul intact, din dreptul mesei, este puțin mișcat din loc. Întîmplător ? În favoarea acestei depoziții de deplasare pleda și covorul Buhara în carminul căruia se conturau locurile celor patru picioare, imprimate cu putere, de nemișcare, în adînciturî pătrate. Și-apoi o altă nedumerire : în casa asta a locuit o femeie care primea vizite importante și, totuși, scaunele nu au fost mișcate cu anii ; poate de zeci de ani.

M-am apropiat de scaunul mutat din loc și căruia, în ziua precedentă, nu-i acordasem prea multă importanță ; am aprins lanterna de buzunar și tapiseria de mătase căpătă reflexe de oglindă. Pe atlasul orange se contura o urmă de praf fin așezat. Un picior realizase o urmă de stratificare, ceea ce, în termeni de specialitate se numește „o sedimentare a prafului de pe talpa încălțămintei". După formă și mărime era o urmă de pantof bărbătesc. Am desenat-o. Cine și de ce s-a urcat pe scaun ?

Am pus o foaie de ziar pe atlas și apoi, imitîndu-mi înaintașul, care nu putea fi altcineva decît unul dintre căutători, m-am urcat pe scaun spre a contempla încăperea de sus. Era să mă lovesc de dantelăria de cristal a uriașului candelabru. Am cobo-

rit glonț la întrerupătorul electric. Insistențele mele fură zadarnice : becurile candelabrului nu se aprindeau. Candelabrul nu era conectat la rețeaua electrică. Deci, o piesă așa rară a stat nefolosită. Camera nu avea o altă sursă de lumină în afară de razele palide care puteau pătrunde prin vitraliul verandei și perdelele ferestrei. Foarte curios !! Rulou netras, candelabrul neracordat la circuit electric, un picior de bărbat pe un scaun, care a căutat poate ceva în rozele de Murano, lăzile din pod, dezordinea din casă, stiletul din mină . . .

O întrebare aștepta un răspuns : a găsit căutătorul (sau căutătorii) mult rîvnitul lucru ? Dacă nu, cu siguranță vor reveni, acceptînd riscurile vizitei. Cine a riscat o crimă comisă cu precauții — cauza morții nu o elucidasem, folosind poate otrava sau exploatînd sensibilitatea unor așa-zise „zone reflexogene" unde cea mai mică lovitură produce o blocare la nivelul organelor vitale care îi pune în imposibilitate și pe medici — cine uzează de asemenea cunoștințe, nu se lasă intimidat cu una cu două.

După aceste speculații profesionale am deschis vitraliul verandei și am încuiat pe dinafară ușile, aplicînd mai multe sigilii. Apoi, escaladînd peretele verandei, am revenit în casă, am închis vitraliul și, calm, numărînd orele, am așteptat venirea nopții.

Există undeva, în subconștientul omului, ceva nedefinit care, uneori, se numește providență sau prevedere : atunci rațiunea pare foarte voalată și-l țintuiește într un anumit loc și timp, și-i șoptește parcă să facă sau să nu facă, să acționeze într-un anumit fel, spre a realiza ceva. Cred că acel „ceva" îl mînase pe Champollion spre bucata de granit care avea să destrame secretul hieroglifelor . . . Același

ceva, în condiţii mult mai modeste, m-a ţinut şi pe mine locului în casa defunctei Zenaida Stratulat şi îmi şoptea că secretul acestui caz dificil se ascunde într-o vizită nocturnă care urma să fie făcută în noaptea care se apropia.

Trebuie să mărturisesc că fiecare criminalist visează marea cauză a vieţii sale ; moartea signorei îmi creau impresia — prin coloritul şi fastul interioarelor, al persoanelor bănuibile — că mă aflu în prezenţa unui mare mister căruia îi voi găsi o dezlegare pe mărimea problematicii primare. Oare să fie aşa ? Sau nervii mei obosiţi îmi joacă o festă şi fantezia alimentată de colţul acesta de lumie, în care se îngrămădesc atîtea frumuseţi, mă inhibă şi-mi servesc o farsă ?

Oricare ar fi situaţia — am deliberat — rămîn pe loc în fotoliul florentin şi aştept dimineaţa ! Ca atare am pregătit pistolul, aparatul de fotografiat şi, privind capodopera, mă jucam distrat cu brelocul cheii de contact. În faţă, pe jos, pictura bătrînului tirolez cu pipă. Ridurile adînci, cearcănele pronunţate din jurul ochilor, dungile gurii erau redate atît de fidel încît mă aşteptam să mă întrebe ceva dintr-un moment în altul : „Ce cauţi în această cameră ? De ce-mi tulburi bătrîneţile ?“. Faţa bătrînului se contura luminoasă, dintr-un univers pal, negru pe alocuri, avînd o prospeţime izbitoare. Cu cît îl priveam mai mult mă fascina, mă convingea că pictorul, acel titan al culorilor, acel magician al volumelor şi echilibrelor, a lucrat la lumina lunii, noaptea, prinzînd fantastic de bine paloarea de aur pe chipul înundat de fumul violet al pipei, care ascundea o mare linişte lăuntrică.

Miraculoasa pictură mă zgudui. Iată un tablou care ar putea fi pictat de un mare maestru ! Dar dacă e numai o impresie ? Nu ! În nici un caz nu e o copie. M-am uitat, îndreptînd fasciculul de raze al lanternei spre colțul drept, și am descifrat o semnătură : „CARIERA". Ține-te bine, căpitane ! — am exclamat citind numele, amintindu-mi de una din capodoperele furate de la Brukentalul sibian care purta aceeași semnătură. Numai că aceea era o tempera pe fildeș pe cînd „moșul" era pe pînză. Dar, poate fi același pictor ! Deci o cunoștință mai veche. .

Aceste emoții plăcute mi-au fost deranjate de un zgomot de ușă deschisă, mai precis, ușa primei camere. De la emoția contemplării trecui la încordarea așteptării. Cine să fie ? Mi-am îndreptat privirea spre vitraliul verandei cu sclipiri fluorescente și înțelesei de ce în lăcașurile de cult lumina creează o ambianță de mister. Pe vitraliu se contura o umbră, silueta uriașă a unui bărbat, eram total transpirat.

Ascuns după vitrina încărcată de bibelouri, simțeam cum inima își accelerează ritmul și că trec prin momente de îndoială : să acționez, sau nu ? În fond, îl așteptam. Dar n-am prevăzut ce anume voi face. Să-l imobilizez cu o lovitură în plex ? Dar dacă lucrurile se complică mai rău ? Sau ratez definitiv cercetările ? Totuși, trebuia să fac ceva imediat ! Nu puteam sta cu sufletul la gură, în timp ce în camera vecină a pătruns un străin, poate cel care despicase tot și cotrobăise printre lucrurile defunctei, căutînd ceva, ceva ce reprezintă, după toate probabilitățile, cheia întregii situații.

După ezitările de moment, stăpînit de gînduri care făceau să-mi vijîie capul, m-am decis : îl las să văd ce vrea să facă, ce urmărește, ce caută.

De la început am mizat pe participarea a doi căutători care, independent unul de celălalt, „lucrează". Primul, presupuneam că a introdus în pahar somniferul, iar al doilea a aplicat lovitura la cap și a pus stiletul în mînă. Acest din urmă gest e, aparent, opera unui demenț dacă se are în vedere lipsa de sens a stiletului. „Acești doi răufăcători nu se poate să nu știe unul de celălalt" — mă gîndeam. Unul dintre ei este necunoscutul care se învîrtea prin casă, folosindu-se de lumina discretă a unei lanterne cu lupă violetă. Omul căuta ..

Ceea ce puteam dobîndi prin filarea acestuia ar fi solicitat o uriașă muncă de documentare, investigații etc. În posesia acestor date, speram să ajung în postura celui de-al ... treilea, care cîștigă, cînd doi se ceartă Iată de ce am recurs la o astfel de manevră. Folosind lanterna cu lupă violetă, a început să studieze conținutul vaselor de aramă din camera orientală. Vasul central era căptușit în interior cu faianță și conținea o aglomerare de petale care pluteau într-un lichid vîscos. Mi-am amintit atunci că, în sudul Italiei, femeile știu să folosească fermentarea plantelor, a florilor, ca dezinfectant și aromant. În timpul fermentației mirosmele se succed într-o anumită ordine, constituind un calendar, un zodiac parfumat. Fermentarea florei specifice perioadei începe la anumite date : se fac apoi adaosuri cu unele amestecuri capabile să înfrunte, fără alterare, lunga perioadă a iernii.

După ora 5 omul părăsi vila. Se munci mai bine de un sfert de oră cu relipirea sigiliilor rupte după care, grijuliu, plecă.

Nu după mult timp, am părăsit vila. Conform planului conceput în timpul nopții am călătorit cu el,

în același autobuz, pînă în centrul orașului. Din fața poștei o coti la dreapta și ieși la agenția locală O.N.T. În fața ghișeului „cazări", vorbi cu o fetișcană platinată, notă ceva într-un carnet și părăsi clădirea sobră, cu un aer de extremă mulțumire. Abia ieșit din agenție, mă dusei la domnișoara de la ghișeu rugînd-o să-mi spună ce a dorit să afle cel dinaintea mea. Omul întrebase la „cazări" dacă nu a sosit cumva, în țară, un vechi prieten de-al său, din Occident, care i-a scris cu cîteva săptămîni în urmă despre intenția sa de a vizita România ; un oarecare Luigi Stratulat.

Primind un răspuns afirmativ, notă adresa, unde era găzduit prietenul și se așeză la volanul mașinii parcate în apropierea muzeului. Pentru a nu-l pierde din ochi, am cerut aprobarea generalului să-l urmăresc. În scurt timp, am și aflat că a părăsit orașul nostru și s-a oprit la spitalul din orașul „G" unde lucra ca ginecolog. N-a fost greu. Aveam doar numărul mașinii.

Avînd deci adresa domnului Luigi Stratulat — expeditorul coletelor din Asia — am plecat cu mașina pe strada Panselelor din pasajul Mureș, unde locuia turistul. În fața casei erau parcate două limuzine : un „Opel-Record" și o lebădă mare, albă, un „Mercedes". La colț, de unde puteam avea sub priviri întreaga panoramă, am oprit motorul. În minutele de așteptare în strada Panselelor, pînă la apariția domnului Stratulat, am putut trece în revistă, liniștit și critic, peripețiile nopții. Nu mi-era nici foame, nici sete. Hm ! De ce oare autorii romanelor polițiste își plasează detectivii la mese copioase, în plină tensiune ? Adevărul era că n-aș fi fost capabil să mănînc nimic. Eram un ghem de nervi și emoții. Nici de fumat nu-mi ardea... Cu opt sau zece ani în

urmă, investigînd o cauză de omor, am ratat participarea la o discuție foarte importantă, și, evident, descoperirea vinovatului, datorită țigărilor. Presupusul criminal, nefumător, a făcut o vizită amantei sale. Totul era bine regizat; această întîlnire am așteptat-o în calitate de musafir nepoftit, timp de patru ore, fumînd cîteva țigări. Cînd criminalul intră în casă și simți miros de țigară, își bătu zdravăn amanta. În loc de destăinuiri începu să facă o percheziție ca la carte. Jucînd rolul borfașului sau al amorezului, îmi părăsii ascunzătoarea — o draperie de pluș de lîngă fereastră — într-un mod nu tocmai onorabil și, pe geam valea... Atunci m-am lecuit de țigări...

Așteptarea luă sfîrșit cînd Luigi Stratulat coborî scările blocului, ducînd la braț o femeie între două vîrste, elegantă, care purta la gît o camee. Unde am mai văzut modelul acesta? — mă întrebam. Și nu de mult timp... Cum am putut uita așa repede! Cameea de la gîtul femeii cu părul roșcat, un roșu prea frumos, pieptănată cu coc, asemănător frumoaselor văzute pe antice vase grecești, sau săpate pe medalioane romane, cameea era o copie după una dintre bijuteriile Zenadei. Și încă un amănunt: femeia semăna fantastic de bine cu decedata. Asemănarea mi se părea atît de perfectă, încît mă îndoiam de ireversibilitatea morții biologice. Furat de trepidația mașinii angajată în urmărire, de senzația curioasă și voluntară de contractare a mușchilor și nervilor, am uitat de asemănare și m-am concentrat numai la volan. „Opelul" din față aluneca grațios pe străzi și o porni, apoi, pe șosea, în afara orașului.

După o oră de goană, am părăsit județul și zburam spre orașul „G" unde lucra vizitatorul nocturn

al vilei, medicul. (Dovadă că Luigi avea inițiativa și era cu un pas înaintea doctorului în de-ale investigațiilor). Mașina s-a oprit în fața spitalului. A coborît mai întîi bărbatul, deschise portbagajul, scoase o sticlă de whisky și o dădu femeii. Ea urcă scările lungi și intră în spital.

Am avut de așteptat vreo treizeci de minute pînă cînd femeia reveni : își reocupă locul în „Opel" și autoturismul se pierdu în circulația orașului. Ce păcat că nu m-am putut împărți în două : unul după mașină, iar celălalt în spital. Presimțind gravitatea situației, m-am dus imediat la portar și am cerut să-mi spună pe cine a căutat doamna cu părul roșu, cea care a ieșit cu două minute în urmă. Portarul m-a condus pînă în fața cabinetului medicului Dinu Miron și ceea ce bănuiam și mă îngrijora se desfășura în fața ochilor mei. Ginecologul desfăcuse sticla de whisky și sorbea agitat dintr-un pahar. Punînd mîna pe sticlă (avînd importanță și utilitate după prezumțiile mele, atît conținutul, cît și urmele digitale ale femeii) am chemat medicii din cabinetele vecine și le-am cerut să-i facă imediat spălături stomacale. Surprinși de tonul meu imperativ, doctorii, mai ales Miron, care acuza o ușoară ameteală, mă priviră cu uimire. După ce le-am explicat că viața colegului, după toate probabilitățile, depinde în mare măsură de îndemînarea lor, s-au apucat de treabă iar Miron nu a mai schițat nici cel mai mic gest de opunere. L-au otrăvit ?

Mai tîrziu, laboratorul de toxicologie a confirmat că sticla conținea un narcotic puternic, de natură vegetală, cu acțiune ușor paralitică. Narcoticul (iden-

tic cu cel găsit în paharul din casa Zenaidei Stratulat), după ce ajunge în organism e ucigător.

... Așa e meseria noastră. De multe ori aștepți zile, săptămîni ca să se întîmple ceva într-o cauză aflată în cercetare și, nervos, nemulțumit, constați că în plin secol al cibernetici ai ritmul unui melc, ca apoi, brusc, să vină cotitura așteptată. Și, într-un ritm epuizant, alergi, neștiind unde ți-e capul de atîtea probleme care așteaptă o rezolvare urgentă. Arunci o banală piatră care, rostogolindu-se, pune în mișcare uriașul și temutul munte. E greu însă pînă găsești locul, unghiul favorabil de aruncare ca stîncile să o ia din loc ... Cam aceste gînduri mă frămîntau cînd, de la spital — unde m-am convins că medicul este în afara oricărui pericol, dar e necesară internarea sa pentru cîteva zile — am revenit în orașul „T", teatrul central al activităților.

Tot pe strada Panselelor am parcat mașina și am așteptat. De această dată norocul îmi surîse mai tîrziu. Abia pe la ora 9 seara coborî din casă un bărbat brunet, agreabil, înalt, care luă în primire „lebăda albă" — Mercedesul. Porni motorul iute și demară în forță, luînd virajul cu caroseria puternic înclinată. Veritabil coleric! În fine, ieșirăm din labirintul de străduțe și în fluxul circulator urmărirea mergea mai ușor. În fața hotelului „Carpați" frînă forte, apoi coborî trîntind portiera cu neglijență. (Asemenea individ nu merită să aibă mașini bune că le termină repede). Ajunse cu cîteva minute înaintea mea în local și se cocoță pe scaunul barză din fața barului. De acolo îi studie pe cei prezenți. Ceva mai rezervat, m-am tras într-un colț. Încă nu-mi primisem coniacul cînd o fetișcană de vreo 19 ani îl salută ca pe o veche cunoștință.

— Ciao, Giuseppe !

— Ciao ! — îi răspunse acesta și aflai că Giuseppe al meu cunoaște limba română, deși „lebăda" purta număr de Milano.

— Am ceva pentru tine — continuă fata — care folosise în fața oglinzii o cantitate apreciabilă de cosmetice.

— Blondă sau brunetă ?

— Nu, prostule, Marfă !

— A ?! Bene, bene. Și, ce ?

— Ce ! Ca de obicei ! Niște tablouri. Am descoperit o babacă în orașul „D".

— Lucruri veritabile ?

— Sigur. Toate.

— Atunci, te rog, să servești, Mery. Eu plătesc. Chelner : „duo coniac".

Așa ajunse Maria Cornescu — o femeie urmărită de miliție pentru un trecut și un prezent nu prea etalabil — Mery. După două, trei coniacuri, Giuseppe se urcă cu Mery în „lebăda albă" și începu cu 120 pe oră să plutească spre orașul „D".

Era aproape de miezul nopții. La un camping făcură un mic popas, încă un coniac, iar Mery redeveni Maria, și încă una veritaibilă, cu un repertoriu de „Nana de la Brebu" amestecat cu ceva foarte stridент în care drept leit-motiv era „Lady i lavy iou", pronunțat cam anapoda, dar . . .

Era către dimineață cînd, pe o stradă cu un nume istoric, în orașul „D", au început să bată la un geam. Insistențele n-au fost fără rezultat și o bătrînă își făcu apariția cu o tichie a la 1900. Recunoscînd fata, ușa le-a fost deschisă și au intrat. Din acel moment am trecut pe „post de gură cască" în jurul casei, riscînd să fiu luat de guler de vreun confrate plutonier,

bănuitor că am pus ochii pe aparatul de radio din Mercedes și motivez, în caz de nevoie, că nu sînt colecționar de asemenea bunuri culturale.

Printre jaluzele am văzut cum turistul se uita la mai multe tablouri, ceva figuri princiare, un portret de madonă și cîteva peisaje reușite. Bătrîna le servi cafelele și, gesticulînd, se duse la o bomboniera din cobalt de unde scoase bijuterii. Ceva foarte sclipitor, un briliant cred, luă drumul buzunarului de la vesta lui Giuseppe. Acesta îi dădu bani și dispărură cu toții într-o altă încăpere. Din fericire, camerele erau așezate în stil vagon. În această nouă încăpere, tînărul arătă spre cîteva tablouri, explicînd cu gesturi largi, apoi începu să dea din mîini, să se agite grozav, se lua de cap cu ambele mîini, se ghemuia ușor ; deodată se îndreptă brusc, își trecu degetele prin părul-i bogat, arătă ceva spre Maria, iar se apropie de bătrînă, o bătu pe umăr împăcuitor mișcîndu-și palmele ca pe un evantai, în genul copiilor care se joacă „an-dan-ti-no" . . . Și scoase un teanc de bani.

De afară pantomima lor părea hazlie dar n-aveam nici un chef de rîs gîndind că Luigi achiziționează obiecte de artă și, după cîte se pare, și pietre prețioase. Frumoasă afacere ! După ce s-au agitat un timp interveni și Maria să aplaneze neînțelegerile.

Nu reținem cît era ceasul cînd am părăsit împrejurimile casei. Ziua nu era departe. Tablourile tocmite nu au fost luate cu mașina. Probabil Giuseppe aștepta o altă ocazie. Au revenit iar la camping, încă un coniac, o cafea și . . . la drum.

Pe șosea, recapitulai, mintal, ce văzusem : tablourile bătrînei nu creau impresia unei colecții de rafinament și gust. Mai repede o aglomerare de

obiecte scumpe, tezaurizate. În fugă, cît am văzut și am reținut, nu părea nimic unitar. O masă rotundă — „gheri-don", cu plăci de porțelan ; ceva stil Biedermayer, un candelabru venețian, cîteva vase chinezești, o statuietă cu muzicieni, două-trei cupe, ceva Meissen, Neu Wien, Melbourne, niște tablouri, totul incomparabil cu paradisul Zenaidei.

Fără oprire ne-am îndreptat spre un alt oraș mare. „G". Mașinile au rămas parcate pe centru O nouă vînătoare de adrese. În strada Gloriei, la numărul 10, Giuseppe și Mery au intrat intr-un bloc enorm, vechi. Au sunat la ușa apartamentului 21, și pierdui perspectiva urmăririi printre jaluzele. Mă gîndeam cu ciudă cum fata asta, complet inconștientă, îl plimbă pe acest domn Giuseppe să-i arate obiecte de artă cu care vrea să treacă frontiera și să le vîndă, să zicem, la Florența sau Milano.

După mai bine de o oră au coborît cu un pachet plat, voluminos, legat cu sfoară și-l așezară în portbagaj între două pleduri. Cu această achiziție au revenit la hotelul „Carpați". Mery se culcă într-o cameră închiriată de Giuseppe. Afară mașina cu portbagajul ei în care era ceva împachetat bine, legat cu sfori, așezat între pleduri . . Oare ce să fie ? Nu știu cînd voi reuși să mă debarasez de curiozitate . . Dar veni „Opelul" și domnul Luigi Stratulat transbordă pachetul cu pricina în mașina lui după care se întoarse în strada din dreptul pasajului Mureș.

Pentru moment nu aveam nici o șansă să aflu ce conține pachetul și mă culcai în mașină. Pînă dimineața ce puteam face altceva mai bun ?!

Dimineața să-mi muște degetele. Nici una din mașinile ce mă interesau nu era în fața casei. Prea

mult dormisem ! Cine poate ști unde se aflau și ce puneau la cale indivizii în timp ce eu dormeam și visam numai muzee . . . Sucii nervos cheia de contact și . . . repede la hotel. În braserie m-am liniștit oarecum, cînd l-am văzut pe Giuseppe în compania unei femei. Nu era Mery, ci o necunoscută brunetă, cu față de „bebe", distantă, îmbrăcată cochet, cu un fizic proporționat.

Discret, l-am chemat deoparte pe Mișu, ospătarul, și am aflat că domnișoara Mia este balerină. Încă o achiziție ? Fata n-a băut aproape nimic în timp ce Giuseppe goli patru pahare cu coniac, devenind tot mai gălăgios. Comandă și un aperitiv, și comenta cu gura plină Epuizîndu-și sacul cu povești, se ridică repede, o luă de mînă pe Mia și . . direcția la mașină. Conduse fata acasă, își luă rămas bun cu o anumită notă de seriozitate și fast, care mi se păru contrastantă ținutei lui (devenită familiară pentru mine).

După abandonarea fetei trecu podul medieval și parcă mașina într-o stradă din cartierul comercial al orașului. Privi în jur cu interes și intră iute într-o clădire.

Asta ce-o mai fi ? „Time is money" — și repede la responsabilul cărții de imobil să „studiez" locatarii. Între timp, cu ochii pe intrare !

Am fost întrerupt din lectură de apariția lui Giuseppe, trecînd prin fața ușii portăresei, la braț cu o tînără ciudată, de o frumusețe, aș putea spune, izbitoare. Un păr bogat, șaten, ochi mari, excesiv de mari. Avea ceva din gingășia statuetelor eline.

În spatele lor am parcurs o bună distanță și am ieșit în dreptul străzii Verdi, paralelă cu marele bulevard. Giuseppe o ducea de braț, iar ea se oprea din cînd în cînd prin fața unor vitrine luminoase, cu ma-

necline veşnic surizătoare, ca să privească în treacăt stofe, mătăsuri sau confecţii. La al doilea colţ, unde un părculeţ intim face legătura între bulevardul central şi strada Verdi, intrară într-o vilă cu exterior ce nu spunea mai nimic. O casă ca multe altele, cu cîteva apartamente confortabile, parchet sau mozaic, lambriuri, imitaţii de şemineu, balcoane asimetrice, încăperi neperechi, mochetă, multă linişte, tabieturi etc. Fata, la braţ cu Giuseppe, intră ca la ea acasă. Au urcat la etajul 1 şi uşa apartamentului 4 le-o deschise un bărbat.

Cîntării situaţia şi mă decisem să folosesc scara de pompieri. M-am urcat pînă aproape de nivelul ferestrelor luminate dinspre curte. Discuţiile din casă le puteam recepta destul de bine, de data aceasta auzeam, dar nu vedeam nimic. (La bătrîna cu scufie asistasem la un film mut). În timp ce trăgeam cu urechea, conţinutul unei scrumiere îmi fusese aruncat în cap, de la fereastra cu pricina.

În cameră se rîdea. Giuseppe povestea cum a scos din ţară o majolică mînjită cu un ou fiert, pe care l-a pus în trusa de alimente, lîngă farfuriile de aluminiu ; apoi, cum a ridicat mocheta care acoperea planşeul maşinii pentru a lua un tablou ceva mai mare (se distrau copios) ; povestea cum a păcălit nişte bătrîni care i-au vîndut trei icoane pictate pe lemn, un Mefisto din bronz, cîteva bibelouri roccoco şi ceva foarte frumos, o statuetă din secolul trecut, ceva halucinant, diabolic. Am înţeles că unele lucruri le are la frumoasa lui parteneră.

— Ce reprezintă tabloul mare ? — întrebă vocea de bărbat, care făcea pe gazda.

— Un profesor, explică Giuseppe ; un bătrîn citind o carte sau ceva manuscrise pe papirus.

— Frumos ? — reveni primul.

— Feeric. Minunat. Şcoala germană. În genul lui Amberger, Holbeim sau Iorg.

— Dar timbrele merg ?

— De minune. Mai ales în Österreich.

Se auzi un clinchet de pahare şi discuţia continuă pe tema „filateliei". Fata nu prea participa la conversaţie, fiind solicitată, din cînd în cînd, să-şi spună doar părerea în nişte probleme unde răspundea numai cu un „da" categoric. Într-un tîrziu, Giuseppe îşi întrebă gazda dacă mai doreşte „acel ceva", despre care au discutat. Bărbatul aborda subiectul cu deosebit interes şi ceru neapărat să-i procure ceea ce a cerut.

Pentru a-mi satisface, măcar în parte, curiozitatea, am urcat două trepte ale scării şi printre muşcate, atîrnînd cu un picior în gol, îmi aventurai privirile prin cameră. Femeia cu fizicul de statuie elină privea în gol. Poziţia ei, între doi bărbaţi care vorbeau despre nişte afaceri, stînd picior peste picior, cu ţigara ţinută elegant, mă irită. Ce caută Venera asta între doi arlechini macabri, cu capul plin de maşinaţii necinstite ? Cum de se potriveşte perfecţiunea cu ipocrizia, cu speculaţiile ieftine ? Cum a ajuns în compania lor ?

Cu toată atenţia mea încordată, n-am reuşit să înţeleg ce doreşte locatarul vilei . . .

Spre sfîrşitul conversaţiei au abordat şi o problemă de culoare. După cîte am înţeles, roşie . . . Frumoasă şi roşie. În final am mai auzit de cîteva ori cum se ciocnesc paharele. S-a mai vorbit de timp, de moda părului lung, de insuccesul de la Paris al Beatles-ilor şi de alte nimicuri. La despărţire s-a repetat doleanţa :

„să fie roşie şi mare". Au urmat strîngerile cordiale de mîini, urările de „drum bun" şi alte formule de politeţe în asemenea situaţii.

Dar eu n-am înţeles ce vrea omul. O licărie de bănuială îmi încolţea totuşi. Rămînea de văzut dacă prezumţia-mi era cea cu pricina . . .

Pînă Giuseppe îşi conduse acasă „venera" cu ochi negri şi reveni la hotel, se făcu ora 22. Cînd s-a stins lumina în camera închiriată de dragul Măriei, alias Mery, era 22,30 ; cînd s-a făcut întuneric, am plecat la „Vila Bella". Apropiindu-mă de clădire pe cărăruia din grădină şi ajungînd la vitraliu, am privit coridorul interior. Uşa sufrageriei era întredeschisă. Mi-am amintit, cu precizie, că la plecare am închis-o. Atunci ? Înseamnă că în lipsa mea aumblat cineva prin casă. Poate Luigi cu frumoasa . . . Şi sigiliul era rupt !

Precauţia mă făcu să nu mă avînt imediat în casă, ci să aştept „sfertul de siguranţă" în curte.

Timpul se scurgea încet ; tare, tare încet. După 10 minute am binecuvîntat obiceiul luat de multe ori în derîdere de a aştepta. Pe uşa sufrageriei ieşi, cu o periniţă din catifea în mîini, frumoasa cu camee care scutură cu grijă praful şi penele din pernă pe culoar. Femeia purta mănuşi negre, probabil din cauciuc. În semiîntuneric nu se putea distinge totul. Cînd din periniţă nu mai rămăsese decît husa, lucrată cu fir de aur, se întoarse în sufragerie. Dacă mă grăbeam, nimeream direct în braţele lor.

Afară de vitraliu altă modalitate de a vedea în casă nu era. Toate ferestrele erau camuflate cu rulouri. Mi-am reproşat chiar că nu am ridicat eşlingul

geamurilor orientate spre curte, care funcţiona. Imaginea aceea violetă, roză, galbenă, verde nu mă mulţumea defel. Se adăuga şi faptul că nu percepeam nimic din conversaţia purtată în interior. Cu mîna tremurîndă am tras de vitraliu, în locul unde ştiam că 6 ochiuri erau mobile. Din acel moment am deslușit frînturi de cuvinte, rostite în italiană. Fără să cunosc limba am dedus că în interior femeia se certa cu Luigi. După o pauză, el, cu un debit formidabil, îi spuse ceva încurcat, vreo cinci fraze din care am reţinut cuvîntul „sorella" şi iar „sorella", repetat de cel puţin zece ori, rostit tot mai puternic, cu patos, ură, însoţit de unele violenţe, mi se pare lovirea unor talgere, bronzuri care zăngăneau... Cuvîntul acela mult repetat, ca o scînteie, îmi sugeră o idee plauzibilă, o dezlegare a unei curioase asemănări. Sorella! Sigur că da! De ce nu!? Femeia cu camee putea fi foarte bine sora defunctei. În acest mod îmi explicam izbitoarea asemănare. Cădea în acest fel ipoteza unei operaţii plastice care era prea de roman poliţist.

În acel moment, cu această dezlegare, mi se contură clar şi o a doua enigmă. Am amintit la început că Zenaida primea din cînd în cînd, vizita unui bărbat, acele vizite nocturne care se făceau în mare taină. Ei bine, cine putea fi acel bărbat dacă nu ginecologul cunoscut să zicem, accidental sau la nevoie. Bărbatul, fermecat de distincţia rece, de vestimentaţia elegantă, de bijuteriile de mare valoare ale femeii, a căutat să o cunoască şi a reuşit cu timpul să-i cîştige prietenia, mai ales după moartea soţului. Pînă atunci, vizitele puteau fi eventual mascate de tratamente la domiciliu, efectuate în deplină intimitate

profesională cu doamna. Deh ! Poate nici nu era prea departe de realitate. Iată, deci, două „tabere" !

Auzind mai departe frînturile de conversaţie, acel neastîmpăr, care nu mă prea lăsa să stau locului, mă îndemnă să acţionez într-un fel spre a da o nouă întorsătură firului problemelor, una favorabilă mie. Dar ce puteam face ? . . . Să aştept cu răbdare. Iată strategia cea mai utilă.

Dar întrebările mă obsedau mai departe : Ce caută ăştia cu atîta interes ? Ce comori mai poate ascunde casa aceasta blestemată ? Bijuteriile puteau fi luate din prima seară, înainte de a le fi predat băncii. Se aflau într-o casetă la îndemîna oricui. După locul şi modul de căutare nu putea fi nici pomeneală de bijuterii. Ce ar putea fi aşa de mic ? Eventual o hîrtie, un înscris. Poate un înscris. Bine ; fie înscris. Totuşi, nu înţelegeam ce ar putea conţine o fiţuică care să provoace o aşa distrugere, un asemenea risc, plus omorîrea unei femei, drogarea, dacă nu chiar otrăvirea rivalului de căutări ? !

Cam aceste gînduri mă încercau cînd cei doi turişti au părăsit casa, pornind pe poteca grădinii, cu mare precauţie, spre livezile din capăt. Dar nici eu nu eram de ieri sau de azi în meserie şi . . . nici neprevăzător ca după plecarea lor să dau buzna în casă. Am dedus imediat că recurg la o manevră veche. Simulează părăsirea vilei, ca să revină tiptil, după cîteva minute, spre a verifica de nu sînt cumva urmăriţi de cineva.

Într-adevăr, conform previziunii, după nici un sfert de ceas s-au reîntors, folosind cu pricepere terenul şi întunericul ; dar, cu toată scotocirea discretă,

n-au găsit pe nimeni. Numai motanul siamez îmbufnat, care își căuta stăpîna.

După un sfert de oră au luat mașina. Le-am urmat exemplul. Ne-am oprit în pasajul Mureș. A urmat un schimb grăbit al vestimentației lor după care au demarat „lebăda" lui Giuseppe spre centrul orașului. Pe bulevardul luminat de firme și reclame multicolore nu s-au oprit la nici un restaurant, bar sau hotel. Parcurgînd strada Victoriei, au ieșit din oraș. Pe drumul asfaltat „lebăda" prinse viteză și se înfingea în noapte cu două faruri puternice, orbitoare, stînjenind vizibilitatea celor care veneau din sens opus.

Satele rămîneau în urma noastră ca niște modeste insulițe de lumină. Am trecut și prin orașul „G", apoi aerul deveni mai rece. Zona muntoasă ne primi ospitalieră. Șoseaua începu să însoțească rîul Cermina, ca o panglică argintie, sclipitoare. Aveam emoții că nu o să-mi ajungă benzina. Priveam bordul neliniștit. Unde alergam cu această viteză dementă ?

De la miezul nopții lebăda o coti spre stînga, trecu podul de beton și se avîntă spre stațiunea balneară „B". Defilă cu calm prin fața vechilor clădiri albe, ocoli statuia de bronz pe sens interzis și o porni înapoi de-a lungul cheiului pînă în fața noului complex. Cei doi turiști închiriaseră o cameră, iar eu un „colț" mai bun de unde să nu pot fi observat. Fiecare cu locul lui.

Cu greu veni dimineața cețoasă, plină de mireșmele coniferelor Pe la ora 9 se înseninâ ; cerul căpătă un albastru ireal de frumos, iar brazii, într-o explozie de clorofilă, cochetau cu soarele prin mirajul fotosintezei. Pe un asemenea timp, într-un asemenea

loc, e un sacrilegiu să dormi. Cred că și turiștii mei s-au convins de adevărul constatărilor mele ; s-au sculat.

O mică gustare, un păstrăv, o plimbare prin stațiune, iar o gustare și timpul trecu. La ora 15 și ceva „lebăda" porni iar să înfrunte asfaltul, făcînd cale întoarsă. În orașul „G" s-au oprit. Era localitatea de domiciliu a doctorului Dinu. Au parcat mașina în apropierea unui parc. Eu, cu tupeu, am intrat, grăbit, în curtea spitalului și am fugit în cabina portarului. Fără să dau răgaz bietului bătrîn să priceapă ceva i-am smuls casheta din cap spunîndu-i, într-un suflet, că sînt de la miliție, trebuie să mă ajute și să plece imediat în curte. Omul șovăi cîteva secunde bombănind că „ar trebui anunțat directorul", dar la gestul meu categoric se supuse. N-am apucat bine să mă instalez în scaunul lui că intră în hol Luigi cu partenera.

— Bonjour, domnule portar, mi se adresă ea, afectată.

— Sărut mînuțele, doamnă — îmi îngroșai vocea, ca lupul din poveste. Cu ce vă pot fi de folos ?

— Avem un prieten aici — prelua discuția Luigi. Am dori să vorbim cu el.

— Pe cine, domnule ? Un bolnav ?

Nu. Un medic.

— Cu toată plăcerea — schimbai tonul autoritar auzind că e vorba de un „domn doctor", care, pe scheină, era mult înaintea mea . . . N-am uitat că sînt doar portar. Și care e domnul acela? am îndrăznit, timid.

— Doctorul Miron.

— Vai de zilele mele. Bietul domn doctor Miron ! Tocmai dînsul ? !

— Dar ce-a păţit ? — se agitară amîndoi, jucîndu-şi de minune rolul.

— Vai de pielea dînsului. S-a îmbolnăvit aşa tam-nesam şi gata. Acum dă şi ortul popii. Cu dînsul nu o să mai puteţi vorbi vreodată.

În timp ce furnizam informaţiile o soră, moaşă, sau aşa ceva, a scos capul pe uşa unui cabinet şi cînd m-a văzut s-a retras încurcată. Asta îmi mai lipsea. Să iasă şi cu scandal. Bănuind că femeia peste cîteva minute îşi va face apariţia în hol cu un medic sau o colegă să mă întrebe ce am făcut cu portarul, am poftit turiştii în stradă, afirmînd tare şi cu forţă că Miron e pierdut, nu poate fi vizitat, are o boală nemaipomenită.

Atît au aşteptat şi ei. Să afle că Miron e pus pe liber. Cu această convingere au plecat. Nu s-au pierdut bine după colţul clădirii cînd se declanşă furtuna. Sora cea spătoasă, cu un medic şi, bănuiesc, un brancadier au venit la mine. Femeia mă luă direct :

— Dumneata cine eşti şi de unde ai luat chipiul bărbatului meu ? Unde-i Gheorghiţă, că de nu-mi spui, te sfîşii ? Ce-ai făcut cu el ?

— Eu sînt ce sînt, dar dumneata cine eşti ? — am luat-o eu la întrebări, negăsind răgaz să-i explic nimic. Avea un debit verbal nemaipomenit.

— Cine să fiu ! Sînt soţia omului, cu chipiul dumitale . . .

— Stai, femeie — am încercat o nouă intervenţie, ajutat oarecum de cele două persoane care o însoţeau ; opreşte-te că-ţi explic. De azi începînd eşti o martoră bună. Ai văzut pe domnul şi doamna aceea

care au ieșit. Află că ei i-au făcut bucata doctorului Miron.

În acel moment apăru în prag și Gheorghiță al ei, cu o mutră de iepuroș tuns și îngină : dumnealui e de la miliție. Cînd femeia văzu că Gheorghiță e intact, nevătămat și înțelese că nu vînd gogoși, cu un ton ceva mai mieros mă îmbună :

— Și de ce nu mi-ați spus că dînșii i-au făcut de petrecanie domnului doctor Miron, care-i un om de zahăr, mă înțelegeți ! Că le arătam eu lor. Puneam mîna pe o mătură și atunci s-o fi văzut pe Veta ce știe. Așa-i, Gheorghiță ?

— Așa-i, încuviință acesta cu toată convingerea.

După ce medicul înțelese despre ce-i vorba, mă scăpă de Veta. Și-așa am reușit să părăsesc spitalul nevătămat ca să pot relua goana după Mercedes. *Știam doar că vor vehicula spre orașul „T"*.

La intrarea în comuna „L" i-am ajuns din urmă, de unde, păstrînd distanța necesară continuam să-i urmăresc.

Deci drumul la „B" a avut un obiectiv pur constatativ ; să afle dacă Whisky-ul își făcuse sau nu efectul. Ce noroc am avut ! Dacă o întîlneau pe Veta cu siguranță le spunea că Miron e salvat, că i s-au făcut spălături stomacale, că e în afară de orice pericol ; au fost niște păcătoși care i-au dat ceva de băut, dar miliția a aflat, Dumnezeu știe cum a prins de veste.

Am ajuns înapoi la „T" ; se întuneca. În apropierea orașului circulația se intensifica. Oboseala nopților nedormite începu să-și spună cuvîntul și mai că nu moțăiam la volan. „Lebăda" traversă centrul, trecu podul medieval și se opri dincolo de pasajul Mureș, la locul său obișnuit.

Cînd m-am convins că turiștii s-au urcat în apartamentul închiriat, cu toată oboseala, am pornit pe calea întoarsă, cu viteză de croazieră spre orașul „G". Era acolo ceva care nu admitea o clipă de întîrziere. Ceva foarte important. Înainte de a vă relata ce am făcut, mă simt dator să vă explic că nu am solicitat șefilor mei ajutoare, socotind că nu e nevoie. În multe romane, la un furt banal, găsiți în acțiune cinci sau șase oameni. Realitatea este alta. Și așa e logic să fie.

Primul drum l-am făcut la domiciliul doctorului Miron. Menajera, o femeie distinsă, mai în vîrstă, îmi arătă clasoarele cu timbre, trofee de vînătoare, cîteva păsări împăiate, pumnale. Mă servi cu o cafea („obiceiul casei") și îmi furniză cîteva date deosebit de prețioase. Apoi m-am dus la spital, unde se afla internat Miron.

Medicul era palid și nu putea concepe că, în urmă cu cîteva zeci de ore, a fost otrăvit de arătarea aceea stranie, care l-a tulburat atît de profund încît nu s-a putut abține să nu bea. Avea halucinații vizuale, mai apoi auditive. Da ; vocea aceea ! Umbra acelei femei, aparent rece, îl urmărea. O vedea pășind pragul cabinetului, cu cameea la gît, și simțea că se sufocă. Se deșteptă în el toată superstiția bunicii, închipuirile cu care sărmana bătrînă își umplea zilele plicticoase. Cu greu se reculese, o pofti să ia loc, rosti formula de politețe mecanic, nici nu-și amintește în ce limbă și . . . primi sticla. Altceva . . . nimic. Hipnoză ? Apoi a băut cu sete și lichidul alb îl paraliză, dezlegîndu-i strînsoarea îngrozitoare a nervilor, destrămînd enorma presiune din occipital. Conturul sticlei se pierdu încet, încet, într un abur violet și cineva îi smulse din mîini tonicul . . .

Sesizînd aceste frămîntări m-am gîndit că e momentul să întind uşor coarda şi am servit o „pilulă" ginecologului, amară ca orice pilulă, ceva de domeniul absurdului, dar care, speram, în aceste condiţii speciale de tensiune, să dea rezultat. Înainte de a declanşa atacul frontal i-am căutat ochii. Cînd doctorul mă privi rămase pe gînduri, neamintindu-şi unde mă mai văzuse. După cîteva momente de nehotărîre se decise să mă chestioneze. Asta şi doream.

— Cine eşti dumneata ?

— Adevărul ! Adevărul încarnat !! Stupidul adevăr !!! Era un răspuns de oligofren, dat unuia aflat în pragul schizofreniei.

— Cum ... adevărul ? mormăi medicul, acceptînd absurdul.

— Simplu ! Adevărul care a salvat-o pe Zenaida din mîinile călăilor. Apoi, din milă, sau alt sentiment, ştii, ceva foarte confuz, te-a scăpat de răzbunarea ei dispunînd să ţi se facă spălături stomacale. Ultimele cuvinte le rostisem ca fiind fără importanţă.

— Zenaida ?! ţipă doctorul. Totuşi ea a fost ?

— Da ! Iată şi stiletul dumitale — şi i-am servit corpul delict cu o spontaneitate uimitoare chiar pentru propria-mi persoană. În faţa acestui argument transpiră brusc, văzînd cu ochii. Faţa i se îngălbeni, mai ales în jurul zigomaticelor, ca pudrată cu polen. Cu ochii nervoşi, ca de nebun, căută disperat ceva, ignorîndu-mă totalmente. Apoi silabisi nişte cuvinte, ca o renunţare şi închise ochii obosiţi, injectaţi, ghemuindu-se.

Jocul devenea foarte periculos. Era însă unica şansă, unica modalitate de a progresa. Totuşi nu puteam continua la infinit cu acea surescitare. E o lege universală pe care nu o veţi găsi în nici un tratat de

drept penal ; o lege a umanismului ce obligă să abandonezi ancheta, lăsînd timp de respirație, cînd interogatoriul îl apropie de pragul demenței pe vinovat. Simțind că nervii zdruncinați ai doctorului nu vor mai rezista mult atacurilor, am vrut să renunț. Dar în momentul în care intenționam tocmai să mă ridic, acesta urlă :

— Șiiii ??? . . .

Rămînînd probabil cu imaginea stiletului de vînătoare, îmi adresă disperat „și"-ul suprem, așteptînd deznodămîntul dramei. Să-l cruț ? Să abandonez totul, șansa care mi se oferea ? Nu puteam. Și eu sînt un simplu om, unul care-și iubește profesia, așa că, fără rezerve am aruncat ultima carte.

— Au găsit biletul !

Străfulgerat de spasmele chinului suprem, ginecologul începu să țipe ca scos din minți, repetînd în infinit :

— Canaliile ! Canaliile !! Canaliile !!!

Sora de gardă și întregul personal, rămaseră pe loc într-o vădită derută, comentînd evenimentele de pînă atunci : vizita frumoasei doamne, apariția și dispariția mea, substituirea portarului, tentativa de otrăvire a colegului lor — avînd în vedere cantitatea mare a drogului administrat, — toți, cu fețe obosite, năvăliră ca după o operație grea și ne priveau curioși, neînțelegînd ce se petrece.

Ce învălmășeală de idei și imagini putea să fie în capul lor ?

Dar n-aveam timp de ei. Mă obseda mai departe biletul. Fantastic ! Totuși, ce poate ascunde înscrisul acela afurisit, care ucide oameni cu atîta sînge rece ?! Un secret de spionaj ? Vreun mare păcat personal ? . . .

Încet, încet, doctorul își redobîndi calmul după o injecție. Un timp ne mai privi exasperat, apoi cutele feței și-au reluat grima obișnuită, cu o notă de resemnare.

Totul din cauza unui bilețel. Surescitat de conținutul lui dubios, uitînd de cei prezenți, am adresat întrebarea medicului :

— De unde ați știut de bilet ?

— De la ea — îmi răspunse simplu.

— Ei o să-l poată folosi ? Ce credeți ? am încercat cu o nouă tatonare.

— Nu !

Era un „nu" ceva mai hotărît, mai categoric.

— De ce ?

— N-au decît jumătatea biletului. E un act oficial, bancar, cu patru ștampile, care rupt în două nu are valoare.

— Și, cealaltă jumătate ?

— Nu știu . . .

— Să fim serioși. Ar fi cazul să lăsăm copilăriile deoparte, doctore. Ți-am găsit urma de pantof pe atlasul scaunului aflat sub candelabrul de Murano. (Amănunt prețios aflat de la menajeră, printre altele și numărul de pantof). Uiți că am declarația ei ? (Evident, anticipam). Și . . . te-am văzut în casă ?!

— E clar . . . Totul e pierdut.

— Atunci ce ai de spus ?

— Că . . . E la mine a doua jumătate. A fost ascunsă în candelabru.

— Dar cu cuțitul cum rămîne ? — am continuat profitînd de momentul destăinuirilor. Menajera dumitale a recunoscut că este din colecția de vînătoare. (Era tot o încercare).

— Să fie sănătoasă. Stiletul e al meu. Dar bine că n-a murit Zenaida. Asta-i principalul. Deşi totul pare un vis, cu început urît, de coşmar, dar spre sfîrşit, cu cer ceva mai senin. Dealtfel era firesc să scape. Eram aşa de băut că nici n-o vedeam prea bine. Mi s-a părut că doarme . . .

— De ce ai ales, totuşi, noaptea aceea ?

— E greu să vă explic. Am fost parcă nebun, băut peste măsură. I-a scris Luigi că vine în ţară să-i facă o vizită. Ceva legat de soţia lui, după cîte am înţeles noi din lectura scrisorii. Mie mi-a fost frică să nu-i fure Zenaidei „CIFRUL CONTULUI".

Ce a mai spus apoi doctorul nu am mai urmărit. Cifrul contului mă smulse brutal din minuscula sală de suferinţe şi m-am pomenit, analizînd cele două cuvinte rostite cu o oarecare părere de rău. „CIFRUL CONTULUI !" Iată cheia crimelor, iată şi . . . dezlegarea dispariţiei uriaşei averi în Elveţia. Banii au fost, în mod sigur, depuşi la o bancă, lucru de care ştia Zenaida şi vărul Luigi.

Signora, îndrăgostită de doctor, cu toată diferenţa de vîrstă, spera în posibilitatea unui mariaj fericit şi a unei emigrări în Occident unde avea bani, foarte mulţi bani. Pentru a-l atrage definitiv pe Miron i-a destăinuit faptul că este posesoarea unei averi fabuloase, care se află încorporată într-o hîrtiuţă banală, cu patru parafe : un număr de cont. Luigi pe de altă parte, auzind de moartea lui Artulari se autoinvită la signora promiţîndu-i o „mare surpriză".

Care era surpriza ?

Căsătoria lui cu sora Zenaidei ! Ce speculaţii, ce manevre din partea sărăcitului văr ?!

Precaut, Luigi n-a acționat înainte de a face anumite investigații. În acest mod, la cîteva zile după sosire, îl descoperi pe doctor și înțelese că nu va mai avea acces la cont.

Și recurse atunci la drogarea lor cu doze mortale . . .

Doctorul, la rîndul său, intuind planurile vărului Stratulat, metamorfozat în Stratulatti pe pașaport, i-a propus signorei, (care, nu prea avea păreri bune despre Luigi) imediat după primirea scrisorii să rupă documentul uriașului cont în două : o jumătate să ascundă — partea lui — în candelabru, (ascunzătoarea cunoscută și de el), iar a doua jumătate . . . unde socotește ea că-i mai bine.

Aceste prezumții mi s-au confirmat mai tîrziu și la anchetă.

Mai apoi, doctorul a „omorît" femeia cu cuțitul, după impresia sa primară, lovind-o în cap. Numai că, băut fiind, a ținut cuțitul invers, cu lama în mînă și leziunea produsă a fost superficială. În realitate, în momentul agresiunii sale, Zenaida zăcea otrăvită de aproape 12 ore. Rezultatul ? A vrut să omoare . . . un mort.

Pe plan pur penal acțiunea sa urma să declanșeze dispute mari.

Urmă escaladarea scaunului, însușirea jumătății contului din candelabru și . . . prima noapte de căutare. Negăsind înscrisul a renunțat după un timp la a mai scotoci și s-a gîndit că va reveni, după două-trei seri cînd, cu mai mult succes, va continua căutările. La revenire, după două zile, timp în care s-au făcut și primele cercetări judiciare, doctorul se întîlni cu mine, zis la figurat. Spre documentarea sa

deplină se duse la O.N.T., iar celelalte... le cunoașteți.

Fără să-i spun că signora e moartă, otrăvită cred, iar vizitatoarea frumoasă a fost sora ei, poate chiar o soră geamănă, după cum am dedus din albumul familiei, l-am lăsat pe ginecolog în compania colegilor nedumeriți, care au devenit toți martori, asistînd la depoziția sa. M-am întors apoi la „Vila Bella" ; ceasul îmi arăta ora 7 seara. Pînă să se întunece complet mai aveam de așteptat 3 ore bune. Bănuiam că vizita o voi primi numai la noapte. Ce să fac pînă atunci ? Să stau nepăsător ? Nu se poate și... m-am apucat să caut. Iată că am ajuns și eu să răscolesc, să mă cuprindă mania scotocirii. Numai că între mine și ei era o „mică" deosebire. Eu căutam contul nu pentru mine...

Am început, ca și predecesorii mei, cu sertarele, tablourile, pernele, dar cu menajamente. Într-un tîrziu, obosit, nu atît de căutare cît de foame, m-am așezat în scaunul florentin să mă gîndesc unde putea fi ascuns în casă un bilețel. Fantezia feminină este inepuizabilă. În dosul tablourilor ? Nu. Într-un sertar ? Nu. În cusătura unei rochii. Nu. Într-un baston ? Nu. În umbrelă ? Nu. Corset ? Nu. Prin vasele orientale ? Nu. În scaune ? Nu. Fotolii ? Cărți ? Sobe ? Nu, nu și nu.

Parcurgînd pe rînd încăperile mi-am revăzut unele cunoștințe mai vechi : faimosul „Moș cu pipă", „Călărețul arab", acel semizeu sălbatec, cu ochi ca tăciunele, un chip curios de fetiță surîzătoare într-un interior de Ludovic al XIV-lea, „Ruinele Romei" în amurg, interiorul de mănăstire, — o capodoperă de îmbinare a culorilor — cu patru călugări iezuiți într-o chilie (aș fi intitulat-o „Răzvrătiții"), figuri con-

centrate, admirabil redate care, în mare taină, privesc globul terestru aflat în mîinile unuia care da explicații uimit de propriul său curaj. Primul este nedumerit, al doilea devorează cu o plăcere fanatică cuvintele, al treilea, mai tînăr, pare uimit și, în fine, cel cu globul, decanul de vîrstă, dezvoltă o înțelepciune arabă. Lumina oblică se revarsă triumfătoare în fascicole paralele, prin minuscula fereastră de chilie asupra globului și asupra fețelor pergamentate. În ambianța discretă, de sacrilegiu, cuvintele lui Galilei prind viață în inimile celor patru puritani ce vor să rupă, să se descătușeze de plaga ignoranței. Privind tabloul am avut senzația că aud o odă, un recviem păgîn strecurat din infinit în care se distingeau cuvintele : „Și totuși se mișcă ! . . .

Intr-un colț, cîteva icoane pictate pe lemn reprezentînd fețe ovale și ochi migdalați, mai în dreapta o toamnă, ca multe altele, cromatică, nostalgică, cu apus de soare, alături, un fel de „pluta meduzei" cu doi nenorociți, purtați de valuri pe un catarg sfărîmat, unul învelit în drapelul roșu și galben care cucerise într-un timp oceanele lumii : bicolorul conchistadorilor spanioli !

Epuizat de aurore boreale, am revenit să mîngîi din priviri grupul statuar al „zînei nopții", acel „capo di monte" feeric. Atunci, fără să știu cum și de ce m-am apropiat de cele patru nimfe, deasupra cărora se ridica somptuos, ca un triumf al tăcerii, al discreției, simbolica doamnă a întunericului, înveșmîntată cu fast imperial în stele, planete, curcubee de noapte, comete . . . păzită de cele patru nimfe albe. Am ridicat minunea aceea colorată spre geamul care aduna diafana lumină a vitraliului din coridor și . . . în

talpa ei am simțit o fantă, un gen de crăpătură prin care s-au eliminat bulele de gaz rezultate din ardere, iar în fantă găsii, un bilețel. Cu mîna tremurîndă am scos hîrtia. Era jumătatea contului căutat.

Am pus zîna mea aducătoare de noroc la loc, pe masă, și mă cuprinse o bucurie fără margini, străină complet detectivilor din romanele polițiste, care se păstrează într-un calm glacial. Eu aș fi fost dispus să cînt, să dansez în jurul uriașelor statui lucioase, nude și albe, din marmură de Carrara, să mă închin în fața micului Budha din caseta aurită cu toate că, în acele momente, mă puteam declara cel mai puțin adept al renunțării la luptă, la frămîntările și plăcerile vieții — idealuri naive simbolizate de statuieta aceea, așezată lîngă Brahma, cel cu patru capete.

În acele clipe am simțit din plin cît de mult îl apasă pe om singurătatea, izolarea. Neavînd cui să-i împărtășesc succesul, care consta în salvarea uriașei averi, de ordinul milioanelor, mă simțeam cam bolnav. Bucuria se cere împărtășită, ca să fie cu adevărat bucurie.

La ora 23 am primit vizita domnului și a doamnei Stratulatti . . .

Shakespeare a pus în gura lui Hamlet cuvintele : „The rest is silence" ca final al celebrei sale tragedii, spre a sublinia liniștea fără de sfîrșit. După cele cîteva explicații cu care v-am rămas dator . . . voi putea rosti și eu aceste cuvinte spre a da de înțeles că totul s-a sfîrșit în dosarul celor „patru nimfe". Pînă atunci, voi reveni la ultima noapte petrecută în „Vila Bella".

În cele cîteva ore de aşteptare, după racordarea candelabrului la reţeaua electrică, fără, însă, a-l aprinde, am făurit o mie de planuri de anchetă : întrebări, expertize, cu ajutorul cărora să destram pentru totdeauna misterul de la „Vila Bella", cauză care se încheia, spre regretul meu. Un regret ciudat, straniu.

Am parcurs pentru ultima dată „camera minunilor" şi culoarul. Dacă priveai din dreptul vitraliului prin uşa deschisă se distingea un fel de Afroditä de Capitoliu ; alături un Apollo de Belvedere. Între ei, copia Paulinei Borgheze, în ajunsa celebră poziţie romană, dezgolită, relaxată pe o comodă. Pe colţ, un satir din marmoră roză, încoronînd o bacantă albă ca sideful pur. Mai în faţă, un Adonis — o imitaţie epocală, prin el însuşi creaţie, asemenea traducerilor care întrec originalul. Şi un Hercules încordat, în bronz, de o forţă expresivă. La geam, Marcus Aurelius călare, bronz miniatural. Pe un stativ, un luptător aztec (ceramică roşie) de o manieră naivă. Deasupra, cîteva măşti, scandalos de urîte şi groteşti. În fine, un bust de Afroditä originală, fără cap, cu marmura uşor măcerată la umărul sting. Peretele zugrăvit în „roşu de Pompei" era complet acoperit de portretul generalului Jose de San Martin, eliberatorul Perului, dacă nu mă înşel. De unde şi pînă unde acest tablou ?! Ceva mai jos celebra madam Staël şi Carle van Loo, frumoasa cu diadema de perle, format mic, ramă, ovală. Pe culoar, Maria Antoaneta în juneţile ei, un studiu de Bellini pentru un cap de cucernică şi trei portrete întunecate cu semnături indescifrabile.

Ce n-aş fi dat atunci să fiu expert în obiecte de artă, să pătrund toate sensurile intime ale culorilor,

jocul fascinant al nuanțelor, rațiunea luminilor și a umbrelor, finețea, grația interioară care nu se dezvăluie oricărui ochi profan ! ! . . .

După căutări, regrete, analize, planuri, bucurii, gînduri ciudate, am primit vizita nu prea matinală a celor doi. De cum au intrat în vilă, Luigi și frumoasa lui consoartă, au venit în camera minunilor unde i-am primit cu pistolul în mînă, aprinzînd uriașul candelabru de Murano, lăsîndu-l să se reverse în torente orbitoare de lumină, spunîndu-le ca o gazdă onorabilă : „bună seara, bine ați venit" ! Dar, am avut și eu partea mea de uimire. Candelabrul de sus emana, sclipiri continue de raze albe care străpungeau aerul cu jocuri zglobii. Am înțeles și eu și ei că minunea de Murano ascunde diamante.

În privința depozițiilor lor, ele n-au adus nimic nou. Doamna era soră geamănă cu defuncta. Pe vremuri fusese dansatoare de cabaret. El, Stratulatti, și-a cheltuit averea la curse de cai. Spre a putea stoarce vărului său, arhiteotul, ceva parale s-a angajat să-i trimită din Asia — firește contra cost — obiecte de cult. Dar n-a trimis decît imitații ieftine, falsuri fără valoare pe care Stratulat le-a distrus după ce a consultat un specialist. În schimb, arhitectul achiziționase, pe cont propriu, adevărate comori de artă, cu o valoare inestimabilă, fără să se cunoască sursa banilor investiți.

La cîteva zile și Giuseppe fu reținut la frontieră. În portbagajul mașinii și sub mochetă ascundea tablouri valoroase. Lucrările de artă au fost confiscate, iar el avertizat să nu mai aducă din acelea „roșii și încăpătoare". Era vorba de autoturisme.

Unii afirmă că, recent, Giuseppe ar fi murit într-un accident banal prin țara sa ; alții că-i luceau ochii metalici în Brazilia. În rest, tot . . . liniște.

Doctorul nici azi nu se simte, încă, în apele lui. Doza fusese mare, deci . . .

Și, în fine, contul : am ridicat de la medic a doua jumătate. Hîrtia era dosită într-o carte, ca-n „. . . Monte Cristo". Banca Națională a cerut oficial confirmarea sumei de la banca deținătoare și spre adîncul meu regret s-a primit următorul răspuns : „Contul solicitat de dumneavoastră prin adresa nr . . . a existat, fiind la dispoziția domnului agent bancar Weber von Altdorf din . . . care, în perioada 1932—1942 a finanțat — din informațiile neoficiale pe care le deținem — unele concerne care au fost distruse în timpul războiului. Precizăm că dumnealui, după război, s-a sinucis. Ne pare rău". Semnătura și paraf a.

Încă ceva. Suma nu era cea scontată, ci mai mică. Stratulat, arhitectul, a cheltuit enorm de mult cu achiziționarea colecției de artă. Ca să nu aibă conflicte familiale, cu Zenaida, a pus două zerouri la valoarea contului inițial spre a o liniști că n-a cheltuit mult ; banii sînt în loc sigur.

La o lună după vestea neplăcută, banca a revenit comunicînd că din studiul efectuat s a descoperit că Weber von Altdorf are conturi rămase la alte bănci de unde se va cere achitarea obligațiilor sale, cu procentele de drept etc.

În fine, iată pentru ce a fost otrăvit, pentru ce a murit un om, pentru ce s-au distrus valori inestimabile.

Așa s-a destrămat misterul de la „Vila Bella".

În rest . . . liniște.

Totuși, „Vila Bella" mi-a mai furnizat o surpriză pe care doresc s-o relatez. Am descoperit un seif secret care nu era nici măcar încuiat. Iar în seif . . . o diademă, una din acele podoabe de pe capul prințeselor din „O mie și una de nopți". Diadema era din platină și avea o țesătură de briliante mari. În mijlocul ei strălucea o dublă piramidă, cu vîrfurile trunchiate inegal, cu numeroase fațete. Briliantul central era o raritate, capabil să aprindă fantezia oricui. De unde această minune ?

Fiind vorba de un unicat, a doua zi nu mi-a fost greu să dezleg taina : În arhivă am găsit cîteva documente din 1929—1930 care m-au edificat oarecum asupra proveniență acestei diademe albe.

Într-un oraș mare și aglomerat, cu multe piețe și catedrale, magazine luxoase, hoteluri, restaurante celebre, pe bulevardul principal locuia marele bijutier Mahhamed Omir Seik, fost vizir, emigrat din țara sa spre a face milioane, atras de mirajul fascinat al acelei metropole. Specialist ca el în pietre și metale prețioase, mai rar găseai pe continent. Magazinul său, păzit cu strășnicie, era, în fond, un mic palat oriental, o stea din galaxia ouriozităților asiatice, mobilat cu rafinament, din care nu lipsea nimic spre a fi modelul interiorului de basm al Șeherezadei : covoare scumpe de Buhara și Smirna, perne cusute cu fir de aur, vase de aur și argint, divanuri umplute cu puf de lebădă, vase cu uleiuri înmiresmate, mozaic, marmură, fier forjat și multe draperii din mătăsuri grele, naturale.

Într-o dimineață, prin 1929, pe la nouă și un sfert, în fața micului „paradis", care-și avea intrarea prin celebra bijuterie pe frontispiciul căreia scria : „COMORILE LUI OMIR" s-a oprit o mașină luxoasă, un cupeu din lac și nichel, capabil pe vremea aceea să adune o mulțime de gură cască. La volan poza un șofer înmănușat, îmbrăcat în smoching. Șoferul coborî și, servil, deschise portiera unei femei, o blondă cochetă, cum o descriau gazetele vremii. Purta un taior bordo, garnisit cu hermină albă, pălărie din dantelă, probabil opera unui atelier de pe Rue de Rivoly, împodobit cu pene de struț, pantof cu toc îndrăzneț.

Femeia părăsi cu dezinvoltură mașina și parcurse distanța pînă la ușa bijuteriei cu un mers de panteră leneșă, plictisită de liniștea matinală a junglei. Sigură de sine deschise poarta grea a „seraiului" și se adresă drept vînzătorului, unicul vînzător pe care-l tolera Omir în magazin.

— Doresc să vorbesc cu domnul Omir.

— Pe cine să anunț, madame ?

— Eveline Kreizler. Sînt soția doctorului Kreizler.

Auzind numele, vînzătorul se înclina cu profund respect, lipindu-și palma stîngă de piept. Apoi se retrase să-și anunțe stăpînul care la ora aceea se desfăta citind una din cele 114 „sure", transmise prin „revelație" de Allah lui Mohamed.

Cine era doctorul Kreizler ? Cel mai celebru neurolog al orașului și unul din marii neurologi ai lumii. După primirea premiului „Alcar" devenise milionar. Era acționar la marile hoteluri, bănci și la uzinele „Siemens".

Auzind cine-i vizitatoarea matinală, Omir abandonă Coranul şi se grăbi să o întîmpine pe frumoasa femeie ; se înclină în faţa ei cu fastul unui prinţ oriental.

Omir purta un turban alb, în care era înfipt un ac ce la capăt avea un diamant de maharadjah. Era îmbrăcat cu ilic şi şalvari roşii ca para focului. La briu un pistol cu ţeavă lungă, din oţel de Damasc, cu prăselele bătute în rubine, toate accesorii de reclamă. Ochii săi negri ce aruncau fulgere incandescente de sub sprîncenele stufoase contrastau cu calmul său glacial.

Femeia, plăcut impresionată de bijutier şi de interioarele sale, îl urmă în camera de primire a musafirilor şi a clienţilor de elită. Tăcerea o întrerupse Omir, întrebînd cu amabilitate :

— Cu ce vă servesc, madame ? Cuvintele erau pronunţate cu un calm capabil să oprească timpul în loc.

— Azi e ziua mea. Am douăzeci şi unu de ani, explică femeia cu un surîs.

— Să vă aibă Allah în pază, să vă ocrotească paşii, o felicită Omir.

— Mulţumesc. Sînteţi foarte gentil, domnule Omir.

Bijutierul se înclină mut, iar femeia continuă :

— Soţul meu m-a trimis să-mi aleg cea mai frumoasă bijuterie. Am auzit că aveţi o diademă de un milion şi jumătate, ceva briliante în platină.

Omir îşi iubea comorile, le diviniza. Auzind dorinţa femeii schiţă un gest de regret.

— Diadema „Fatme", madame ?

— Da. Aşa cred că-i zice.

— Aveți gust ! Acela este cerul înstelat care înnobilează frumusețea feminină. Este divina „Fatmé", purtătoare de noroc și fericire. Mîndria mea ! ! Înainte de a aduce diadema, cu un anumit ritual prezentă femeii un colier de safire, dînd explicațiile de rigoare :

— Este o varietate albastră de corindon din Ceylon. Priviți în el marea amestecată cu cerul de primăvară... Apoi, o brățară de smarald, varietate verde de beril sau ochiul hienei în noapte. O fantezie cu ametist, varietatea de „cuarț violet". În final, o broșă cu numeroase opaluri transparente, sclipitoare, cu zeci de irizații. În timpul prezentării comorilor, un servitor maur a servit șerbet în farfurioare adînci, japoneze, apă aromată în cupe din argint, cu piciorul lung și suplu, în care pluteau bulgărașe de gheață. Totul începu să miroase a trandafir.

Într-un tîrziu Omir aduse din încăperea vecină diadema mult rîvnită. Era, într adevăr, fascinantă ! O aglomerare de lumini, de galaxii colorate. Ceva din lumea fantasmelor. O avere uriașă, condensată într-un tumult de sclipiri albe, orbitoare.

— Vă place ?

— Da. E feerică !

— Stelele cerului ! ! !

La plată, femeia explică faptul că nu putuse să aducă cu sine un milion și jumătate și l-a rugat pe Omir să împacheteze divina „Fatmé", s-o însoțească pînă acasă, iar soțul ei, celebrul doctor Kreizler, îi va înmîna banii pe loc. Șoferul lor îl va readuce la domiciliu.

Peste cîteva minute renumitul bijutier și doamna s-au urcat în mașină, oprindu-se în fața palatului din inima metropolei, unde își avea doctorul Kreizler ca-

binetul de consultații. Femeia îl conduse pe Omir cu familiaritate în acel imperiu al investigațiilor.

Kreizler ședea la o masă imensă, masivă și citea o carte. La apariția lor se sculă și-i întîmpină. Femeia, preluînd din mîna lui Omir pachetul care conținea diadema „Fatmé", murmură :

— Faceți cunoștință. Soțul meu.

Bărbații au dat mîna, iar ea se retrase, probabil ca să încerce diadema și să revină cu ea în părul-i bogat.

Conversația a fost începută de neurolog, după cîteva momente de așteptare :

— Cum vă simțiți, domnule Omir ?

— Relativ bine. Mulțumesc lui Allah . . . și-și trecu degetele pline cu inele, înnobilate de topaze galbene, prin barba sa elegantă.

— Dar cu sănătatea ?

— De minune.

— Nu vă supără . . . ?

— Nu mă supără nimic și nu intenționez să vă reținn defel. Îmi dați banii, domnule doctor, și am plecat.

— Cîți bani ? întrebă doctorul cu o vădită notă profesională în glas

— Un milion și jumătate.

— Da, murmură Kreizler. Obsesie ! O formă incipientă. Apoi chemă patru vlăjgani și Omir fu vîrît în cămașă de forță. Ar fi stat sărmanul bijutier la spitalul de neuropsihiatrie mult și bine, cu toată opoziția sa vehementă, dacă nu se clarificau repede lucrurile.

Ce se întîmplase în realitate ?

O femeie tînără și frumoasă a dat cinci bancnote de culoare violacee unui șofer ca să-i stea două ore la dispoziție, motivînd că are nevoie de o mașină elegantă, fiind vorba de un comision cu totul aparte. Șoferul a acceptat. Cu impozanta mașină s-a dus la bijutierul Omir unde a achiziționat diadema de un milion și jumătate. Cu o zi în urmă făcuse o vizită celebrului neurolog Kreizler căruia îi istorisise, prezentîndu-se drept soția bijutierului Omir, că în ultimul timp soțul ei prezintă pronunțate simptome demențiale : cere fiecărei persoane întîlnite „un milion și jumătate". Medicul a fixat consultarea lui Omir pentru a doua zi la ora zece. După intrarea în cabinet femeia trebuia să plece spre a facilita consultarea cît mai completă a bolnavului.

Deci blonda nu era nici soția doctorului, nici a bijutierului, iar în cabinet cînd a făcut prezentările de rigoare și s-a exprimat cu formula „soțul meu" . . ., această calitate Kreizler a atribuit-o lui Omir, iar Omir lui Kreizler. În realitate, amîndoi au fost trași pe sfoară.

Așa a dispărut celebra diademă „Fatme" sau „Stelele orientului", cum a mai fost numită în unele cataloage.

Să fi fost Zenaida blonda, eventual oxigenată ? Blonda căutată de polițiile vremii ? Iată un mister nedezlegabil.

. . . Destul că diadema s-a găsit la „Vila Bella" luminînd noaptea discretă a unui seif tăinuit.

TAINA RUBINULUI

Undeva, între Tibiscum și Dierna, pe leagănul faimosului drum militar construit de romani, peste care, pe alocuri, s-a suprapus șoseaua betonată, alerga un autocar elegant, în direcția Herculane, una din cele mai vechi stațiuni balneare europene. În autocar ședea, pe rîndul din stînga, într-o totală relaxare, un bărbat de cel mult cincizeci de ani, inginerul electronist Virgil Mălinoiu.

Pe la ora nouă, autocarul se opri în fața hotelului „Orășelului Alb". Mălinoiu își luă șevaletul, rucsacul și coborî sprinten din mașină împreună cu cei patruzeci de turiști gălăgioși.

Inginerul, cu șevaletul în spate, o porni în lungul Cernei prin dreptul ruinelor apeductului roman ce leagă templul lui Hercule cu izvoarele termale, și se pierdu într-o depresiune ca de basm. Înaintă singuratic, fără să-l stînjenească izolarea de oameni. În fond, această izolare o căuta, cu toată ființa sa, această liniște adîncă, reconfortantă, acest „tonic" al nervilor suprasolicitați. Străbătu mai bine de 3 kilometri, în umbra unui uriaș zid de calcar. În Mălinoiu sălășluia un pictor care ceda continuu, prin renun-

țare, în favoarea electronistului, a cercetătorului ce investighează tainele „Rubinului Miraculos".

Ochiul său alese locul dorit și desfăcu șevaletul în imediata vecinătate a unui zid. Fixă pînza albă în ramă, așeză tuburile cu vopsele pe un stativ natural, format în peretele de stîncă și începu să lucreze. În față i se deschidea panorama sălbatică a crestelor argintii, umbrite de cîțiva brazi. Pe jos se întindea un covor verde, lucitor ca smaraldul, spălat din abundență de roua dimineții.

Mălinoiu privi un timp fascinat, adunînd în el toată poezia peisajului alpin. Apoi, începu să picteze.

Pe neobservate, timpul se scurse și soarele în crepuscul își luă rămas bun. Autocarul reveni în fața hotelului așteptînd adunarea excursioniștilor. În jurul orei douăzeci, toți erau prezenți, comentînd cele văzute, schimbînd păreri, impresii. Lipsea doar inginerul Mălinoiu. Au mai așteptat o jumătate de oră, impacientîndu-se de întîrzierea sa. Un bătrînel se dovedi a fi primul nemulțumit :

— Așa-s savanții ăștia ! Uită de la mînă, pîn' la gură. Poate pictează, iar noi . . .

— Nu se poate, interveni o fetișcană. N-are lumină. S-a întunecat.

— Dacă s-a rătăcit ? se întrebă mai mult pe sine o doamnă moletă.

— Poate l-a luat cu mașina vreo cunoștință, încercă un bărbat să liniștească spiritele. Doctorul Mălinoiu e cunoscut. S-a urcat într-o mașină și a uitat să anunțe la hotel ca să nu-l așteptăm.

— Al noștri nu-l cunosc. Mălinoiu e din capitală. La noi e numai detașat, interveni o femeie atotștiutoare.

După ora douăzeci și treizeci de minute au plecat, acceptînd ultima ipoteză formulată, adică plecarea lui Mălinoiu cu o mașină de ocazie. Dar Mălinoiu n-a apărut nici a doua zi. Colegii lui au început să se impacienteze cunoscînd punctualitatea sa. Unde să fi dispărut ? se întrebau nedumeriți. O zi de inactivitate la secția de cercetări era ceva de neconceput. Se definitiva o invenție, care suscita interesul a numeroase firme străine.

În jurul prînzului am fost încunoștințat telefonic că savantul dispăruse. M-am deplasat urgent la Herculane și am format echipe constituite din pădurari, paznici de vînătoare și pescuit, milițieni care au scotocit toate cărările. A doua zi spre seară, unul dintre pădurari descoperi cadavrul inginerului, lîngă șevaletul său rămas intact, în imediata vecinătate a unui uriaș zid de calcar. Pentru elucidarea cauzei morții sale s-a format un colectiv de cercetare din care am făcut și eu parte.

Prima impresie în legătură cu bucățile de piatră căzute din zidul de calcar a fost aceea a unui accident tragic : un bolovan ucigaș s-a desprins de undeva de sus, din imensitatea zidului . . . Dar aceasta era o impresie greșită, pe care am contracarat-o prin cîteva argumente logice. Zidul din spate era ușor înclinat iar o piatră desprinsă trebuia să cadă, după raționamentele mele, la minimum cinci metri de baza sa. Inginerul a fost lovit în timp ce stătea la circa un metru de baza zidului. Lovitura, care era fără îndoială de o mare intensitate, se afla concentrată într-un singur unghi curios, ca și cum ar fi venit de jos în sus.

În fine, dacă ar fi fost vorba de un accident stupid, trebuia să sufere şi şevaletul, sau tuburile cu vopsele, penelul, careva din obiectele din jur. Dar ele erau intacte.

Astfel s-a eliminat supoziţia unui accident, dar a rămas paradoxală, neexplicabilă, izbitura criminală de jos în sus. Şi s-a conturat o mare întrebare, problemă cheie : cine şi de ce l-a ucis pe savant ?

Inginerul Mălinoiu nu a fost jefuit. Actele sale, banii, verigheta, ceasul, bricheta de aur, toate s-au găsit asupra lui. Acest amănunt elimina ipoteza unei crime ocazionale, în scop de jaf.

Firește, primele bănuieli s-au menţinut în jurul turiştilor veniţi cu autocarul. Mă încăpăţînam să cred că unul din cei patruzeci trebuia să ştie ceva în legătură cu crima.

Audierile au început imediat. Turiştii s-au împărţit în şapte grupe şi, în general, n-au abandonat colectivele formate de la început. Cîteva excepţii ne-au dat însă multă bătaie de cap. Grupul din care făcea parte bătrînul caustic a „pierdut" un tînăr de douăzeci de ani, pistruiat, cu ochelari, student după toate aparenţele, care, după vizitarea „Peşterii haiducului", a rămas în urmă.

— Să fie băiatul cu priviri inocente criminalul ? mă întrebam.

În al doilea grup se găsea o fetişcană, cu care studentul a preferat să cutreiere munţii. Apoi, pescarul, profesorul de „ştiinţele naturii", pe care, din primul moment, de cum a zărit Cerna, nu l-a mai' interesat nimic. Cu bâţul de bambus în mînă, el a

ajuns pînă la pilonii vechiului pod, sălaşul viperelor cu corn, pescuind cîţiva păstravi punctaţi cu roşu.

Nu e deloc uşor să verifici patruzeci de persoane, dintre care cincisprezece bătrîni care se suspicionează reciproc, amplificînd lucrurile, scornind o mulţime de baliverne. Femeia moletă putea jura că simţise prezenţa criminalului în maşină, încă din primul moment, intuind cum din direcţia ultimelor două rînduri de fotolii, ochii lui îi sfredeleau ceafa.

Tînăra diafană, care, la întoarcere, se aşezase cu studentul în ultimul rînd (nu e cazul să dau explicaţii pentru ce anume au tinerii predilecţie pentru ultimul rînd), vedea într-un alt bărbat răul personificat şi îi citea în ochi teribila crimă . . .

. . . într-un anumit stadiu al cercetărilor am fost asaltat şi cu întrebările : doar nu mă bănuiţi pe mine ?

Abandonînd pentru o zi ancheta, am transportat la Bucureşti cadavrul inginerului şi l-am predat familiei. Soţia lui Mălinoiu, o femeie modestă, mă primi cu disperarea firească generată de imensa pierdere. Cu tot dramatismul situaţiei, am deranjat-o cu cîteva întrebări de natură profesională :

— Aveţi vreo bănuială, doamnă ?

— Nu. Cum să am, cînd soţul meu a fost un om atît de bun, care n-a jignit pe nimeni, un om principial, corect, n-a avut nici un fel de conflicte . . .

— Dar rivali ?

— Asta nu mai ştiu. Nu mi-a vorbit niciodată de problemele sale profesionale, dar vă pot asigura că, atît în ţară cît şi în străinătate, era iubit şi apreciat.

M-am retras nemulțumit și cu primul avion am părăsit Capitala. A doua zi, la birou, am discutat cu grupul care vizitase „Peștera cu aburi". Nici unul nu părăsise traseul. Au fost împreună tot timpul. Totuși, o bătrînă, madam Foltea, a dorit să-mi relateze ceva confidențial :

— Tovarășe căpitan, eu am observat ceva foarte suspect !

— Ce anume ?

— Sus, la peșteră, domnul acela brunet, care e medic la policlinică, i-a făcut niște semne discrete doamnei cu părul oxigenat. Dînsa era cu soțul, un bătrînel tare de treabă, ce se văita că-l dor articulațiile.

— Și doamna cum a reacționat la semnele doctorului ?

— I-a tras cu ochiul, arătînd spre soț.

— Nu mai spuneți ?

Da, da ! E posibil ca aceștia să fi pus la cale ceva ! Pe drum, în schimb, doamna blondă s-a uitat tot timpul numai la domnul Mălinoiu. Îl sorbea din ochi.

— Teribil ! Vă mulțumesc. Voi ține cont de ceea ce mi-ați relatat, am asigurat-o pe bătrînică.

Pentru a avea un argument, nu numai de ordin logic, ci și unul practic, în Herculane am așezat un manechin la locul unde a fost descoperit cadavrul inginerului, deci la un metru și jumătate de peretele din calcar, un șevalet, niște tuburi cu vopsele și, de sus, de la diferite înălțimi, am declanșat avalanșe de pietre. Rezultatul a fost cel prezumat. Pietrele nu au atins deloc manechinul. M-am plimbat apoi cîteva ore în jur să găsesc un răspuns, o dezlegare a enig-

maticei lovituri de jos. În stînga, la patru sau cinci metri se forma o cotitură a zidului și o adîncitură care avea la bază o gură de peșteră. Totul părea neverosimil, dar spiritul meu m-a determinat, fără pic de șovăire, să cobor în labirintul subteran.

Caverna de piatră am străbătut-o în compania șoferului, luminîndu-ne drumul cu o lanternă puternică, de vînătoare. Am admirat feeria de stalactite și de stalagmite care, unite pe alocuri, formează coloane albe, lucioase, ca într-un templu elin. În fața unei deschizături am găsit o urmă proaspătă de pantof. Fără dificultăți am reușit să fotografiez urma și ne-am continuat incursiunea în necunoscut. În sfîrșit, după încă patruzeci de minute de mers, am dat din nou de un punct luminos, de această dată aproape de nivelul solului, de unde se zărea cum șerpuiește între munți drumul forestier. Deci, criminalul putea veni pe șosea pînă în dreptul gurii de peșteră, apoi, escalada muntele, care în adîncuri ascundea labirintul străbătut de noi, de acolo — să privească în valea opusă, să-l zărească pe inginer mînuind penelul, să coboare, să traverseze labirintul subteran și, prin surprindere, să-și ucidă victima.

Nefiind vorba de o crimă cu scop de jaf, nici de una pasională, vinovatul, după toate probabilitățile, trebuia să fi venit cu autocarul. Dar cine să fie acesta ? Într-un tîrziu, îmi veni o nouă idee, care nu mă entuziasmă deloc. Unicul om omis din incidența verificărilor fusese șoferul autocarului. Din lectura datelor sale de stare civilă îmi aminteam de un singur element : vîrsta. Era născut în 1939, ca atare, avea treizeci și șase de ani. În rest, nu știam nimic despre el.

M-am deplasat la locuința șoferului Nichita. Am cerut cartea de imobil de la responsabilă, și, în timp ce parcurgeam numele locatarilor, am aflat de la femeie că Nichita al meu a dat de bani. În trecut n-avea o lețcaie, dar, de cînd cu un străin care îl vizitase, a dat de parale.

— Cu ce mașină a sosit străinul ? am întrebat-o electrizat pe femeie.

— Eu nu știu, dar vă poate spune fiica mea care se pricepe la mașini.

Își cheamă fata din camera alăturată, care trăgea probabil cu urechea la conversația noastră. Aflai de la ea că era vorba de un „Ford Capri" roșu.

Am părăsit clădirea foarte dinamizat căutînd să fac o legătură între uciderea inginerului și îmbogățirea rapidă a șoferului, lucru nu chiar atît de greu de realizat.

De la domiciliul șoferului m-am dus direct la garajul central și am căutat autocarul. Mașina era cu ușile sigilate, într-o cușetă laterală. Cu ajutorul unei așa-zise benzi adezive am adunat tot pămîntul, tot praful și toate resturile vegetale de pe pedala de accelerație a mașinii. Cu acest prim rezultat m-am înapoiat la birou și l-am invitat pe Nichita la mine pentru ziua următoare. A doua zi, șoferul se prezentă, ușor băut.

— Nu e recomandabil să consumi alcool, l-am dăscălit. S-ar putea să ți se ceară să pleci în cursă și, în această situație, ești indisponibil.

— Așa ! Mă descurc eu. Nu-mi purtați de grijă !

— Bine, fie. Atunci să stăm de vorbă.

— Zău ? De ce ?

— Să te cunosc. Să te întreb unde ai fost duminică. Ce-ai făcut. Cum te-ai distrat ?

— Trebuie să vă răspund ?

— Cam așa ceva . . .

— La Herculane, replică el scurt. Am dus patruzeci de sclifosiți să se prăjească la soare pe malul Cernei.

— În cursul zilei unde ai staționat ?

— Pe drumul forestier.

— Unde ? Concret ! Precis !

— Mai sus de izvoare.

— Ai părăsit cumva mașina ?

— Nu ! Am dormit toată ziua la volan.

— Ești amabil să-mi arăți unde ai staționat ?

— Cum ? Să vă duc la Herculane ?

— Mai exact, să te ducem noi . . .

După trei ore de drum, ne-a fixat Nichita locul unde a staționat toată ziua cu autocarul.

La Herculane însă am intrat în posesia unor declarații, primite de la niște persoane venite la tratament, care în duminica cu pricina au fost la cele șapte izvoare și au văzut autocarul. Ei susțineau că văzuseră mașina abandonată, fără șofer.

Ajunși înapoi, în T., am efectuat o percheziție domiciliară șoferului Nichita și am găsit, sub un acvariu, în antreul locuinței sale, o sumă mare de bani. Cu aceeași ocazie am ridicat și o pereche de bascheți, plini de rizuri pe talpă, cu care susținea că fusese încălțat în ultima excursie.

După examinarea benzii adezive și a tălpii bascheților, din al căror conținut am pus pe lama unui microscop biocular cîteva particule, l-am arestat pe Nichita sub acuzația de omucidere. Astfel am realizat cea mai interesantă probare a unei vinovății cu ajutorul florei țării noastre. Șoferul, auzind de arestare, zîmbi forțat și căută să mă intimideze :

— Faceţi o mare greşeală. O să vă coste scump. Vă reclam peste tot.

— Chiar aşa, Nichita ?

— Mă simt nevinovat şi nu accept temeiul arestării mele.

— Atunci mă simt obligat să te lămuresc.

— Vă ascult.

— Dumneata susţii că ai fost în maşină tot timpul duminică ? Da ?

— Da.

— Perfect. Trebuie însă să ştii că inginerul Virgil Mălinoiu a fost omorît într-o zonă vegetală aparte.

— Nu cumva vreţi să insinuaţi că mi-aţi găsit amprentele pe coaja unui arbore din pădure sau pe nişte frunze ?

— Imaginează-ţi că nu. Deci, să revenim la subiect, inginerul a fost ucis într-un loc unde creşte o plantă rară, care nu se mai întîlneşte nicăieri în ţara noastră.

— Şi ce are asta cu crima ?

— Pe pedala de acceleraţie a autocarului, condus de dumneata, s-au găsit granule de polen de la planta respectivă şi unele resturi vegetale din aceeaşi plantă.

— Zău ? răspunde oarecum nedumerit Nichita.

— Mai mult chiar. Pe bascheţii, cu care ai coborît din maşină, s-au descoperit aceleaşi grăunţe de polen şi resturi vegetale macerate.

— Şi ? întrebă descumpănit şoferul.

— Şi ai staţionat cu maşina în apropierea grotei în care ai pătruns spre a traversa muntele. Într-un loc mai umed, din adîncul labirintului, la prima gură superioară, desenul tălpii bascheţilor purtaţi de dumneata s-a imprimat ideal de bine. Priveşte clişeul.

— V-am subapreciat, se impacientă criminalul.

— Inițial, și noi pe dumneata. Abia cînd am văzut că ți-ai schimbat numele, ca să-ți ascunzi trecutul, la căsătorie preluînd numele soției, cînd ți-am văzut fișa cu antecedente, mi-am dat seama că ești un client periculos, care de ani de zile urmărește ceva.

După recunoașterea omorului, Nichita a fost supus unui interogatoriu detaliat, stabilindu-se următoarele : un reprezentant al unei firme străine i-a oferit o sumă imensă drept recompensă pentru inscenarea unui accident în care Mălinoiu să moară. Inginerul incomoda firma prin cercetările sale. Oferta fiind mare, a acceptat să-l lichideze pe savant și, găsind că la Herculane sînt condiții prielnice pentru realizarea planului, a trecut la acțiune.

După încă trei zile ne-am întors la Herculane ca să facem reconstituirea, cu gîndul la Mălinoiu, omul de mare valoare, pierdut în condiții atît de tragice. Eram cu toții îngînduraţi, triști. Reconstituirea a decurs rapid, conform planului.

Nichita și-a primit pedeapsa după cum merita. Dar înainte de a fi depus la penitenciar îmi destăinui un lucru frapant. Îmi spuse că patentul la care lucrase Mălinoiu va dispare . . .

Alarmat de depoziția lui Nichita, am dat telefon la sectorul nr. 1 de cercetare spre a cere anumite detalii despre patentul „S.K.W. 1080 P.R.". Cu toate insistențele mele la celălalt capăt nu a ridicat nimeni receptorul. După o oră, am avut de ce să mă căiesc, pentru că nu m-am deplasat imediat în palatul din beton și sticlă.

Grăbit, m-am aruncat într-o mașină și am fugit pînă la institut, însoțit de un coleg, Zamfir, spre a

face primele cercetări. Acolo, totul era şocant de simplu. Un seif şi nimic altceva. În încăperea nu prea mare, persista un miros puternic de alcool camforat care irita ochii. La examenul efectuat cu lupa am constatat că pardoseala, întrerupătorul, clanţa şi seiful, în exterior, au fost şterse cu o vată muiată în alcool.

Modul în care au fost sustrase aceste documente de la sediul institutului de cercetări amintea, pe undeva, de infracţiunea perfectă, mult visată de răufăcători. Dacă hoţul nu ar fi acţionat în continuare pe principiul şantajului, cerînd suma de 100 000 lei, printr-o scrisoare adresată soţiei directorului institutului, ca preţ al redobîndirii patentului, am fi rămas cu convingerea că ne aflăm în faţa unui caz de spionaj economic ingenios.

După primirea scrisorii de la femeie, care a venit alarmată, lucrurile s-au schimbat. Cele cîteva rînduri, scrise probabil cu mîna stîngă, pe o filă cretată, dezvăluiau că răufăcătorul aflat în posesia documentelor, este inteligent, are noţiuni de criminalistică, nu cunoaşte valoarea reală a patentului pentru ţara noastră şi ştiinţa mondială, iar, ca ultim aspect, faptul că nu se va lăsa prins cu uşurinţă.

Primind scrisoarea, care era actul de sesizare propriu-zis, am mers să efectuăm cercetarea locului faptei, în speranţa că vom găsi ceva care să ne ducă la autor.

Şi, iată, după o oră, resemnaţi, am cerut de la profesorul Armeanu, directorul adjunct al institutului, cheia seifului. Acesta, uimit de tot ce se petrecea, a venit cu o legătură de chei şi după ce puse în mişcare simultan trei mecanisme, apăsă un buton şi roti cel de-al doilea tambur din dreapta, uşa dublă

de oțel a micii fortărețe se puse în mișcare automat. Cînd interiorul a putut fi văzut, profesorul Armeanu exclamă indignat :

Nu-s documentele !

— Știam, am răspuns căutînd să-mi păstrez calmul. De aceea am și venit.

Noi înțelegem perfect de bine sentimentul omului de știință, căruia i s-a furat marea lucrare a vieții, la care colaborase cu superiorul său, directorul institutului, profesorul Stamatiade. Percepeam în totalitate situația penibilă în care se afla interlocutorul nostru, situația generată de dispariția documentelor tocmai în perioada în care Stamatiade era plecat la Paris, la un congres internațional de specialitate, și cînd rîndul al doilea de chei se afla asupra lui Armeanu.

Au urmat cîteva întrebări banale : Cine ține cheile ? Unde anume ? Cînd a văzut ultima dată documentele ? Cu ce ocazie ? Valoarea lor științifică etc.

Apoi am trecut la examinarea interiorului seifului. Proiectînd un fascicol de lumină, am cercetat fiecare porțiune interioară. Și ... urmă surpriza : pe metalul ce despărțea interiorul seifului, în două compartimente, fără nici o dificultate, am putut desluși *trei amprente digitale* clare. După poziție dovedeau că au fost realizate de aceeași mînă și totuși distanța între degete infirma această ipoteză. Prezumtiv degetele erau un arătător sau „index", un inelar și cel mic sau „auricular", cum li se spune în termen criminalistic, toate rămase într-o poziție contorsionată, complet anapoda. Între urmele inelarului și al auricularului, distanța măsurată la vîrf era de peste șaisprezece centimetri, cînd normal poate fi de nouă, zece centimetri. Șocat, am măsurat de două, trei ori

această distanță uriașă, total absurdă, neverosimilă, pentru mărimea normală a urmelor rămase.

Și . . . mai era o întrebare care cerea un răspuns și se putea rezuma la : „Oare cum e posibil ca la o infracțiune atît de ideal concepută și realizată să se găsească trei asemenea urme ?“ Cel care a sustras documentele secrete a șters cu grijă comutatorul, mozaicul, clanța, seiful în interior, alterînd toate urmele și indiciile și, totuși, acest meticulos răufăcător, înarmat probabil și cu o pereche de mănuși de cauciuc, a lăsat în schimb trei urme superperfecte ?

Profesorul Armeanu, întrebat de valoarea lucrărilor sustrase, a dat un răspuns laconic. Pentru a nu pierde vremea, l-am rugat pe profesor să ne permită dactiloscopierea întregului colectiv de cercetători și auxiliari.

Operațiunea s-a realizat în mai puțin de o oră. Colegul meu Zamfir dactiloscopia, folosind tușiera chimică, iar eu examinam imediat fișele întocmite, comparînd desenele papilare cu amprentele găsite în seif.

— Alte persoane nu mai aveți ? îl întrebai pe profesor.

— Ar mai fi profesorul Stamatiade și, apropo, am uitat . . . telefonistul, dar el este orb.

— Totuși, nu ar fi rău să-i întocmim și lui o fișă . . .

— Fie, dacă considerați util, încuviință profesorul.

În felul acesta am ajuns să-l cunosc pe nevăzătorul care deservea centrala telefonică. Mi se părea că-l cunosc de undeva, și încă bine, parcă după o fotografie dintr-un album. Sau semăna cu cineva ?! Spre a nu-mi trăda frămîntările, am recurs la un

artificiu : i-am examinat fişa dactiloscopică decadactilară întocmită de coleg, şi, făcînd pe uimitul, am insistat să privesc un deget, timp în care cu coada ochiului îl examinam cu insistenţă. Ochii rătăciţi ai orbului începură să urmărească discret ce fac şi să studieze urmele în tuş ale degetelor sale, transpuse pe fila din mîna mea. Mulţumit peste măsură de întorsătură sesizată numai de mine în comportarea sa am continuat încă puţin jocul. În final, m-am apropiat de centralist şi, în acel moment, cu o enormă tulburare, tensiune şi mulţumire, am dedus cine este autorul furtului sau măcar participantul secundar. Pentru a nu rata ceva din jocul început, care îmi surîdea, m-am adresat nevăzătorului :

— Era să fac o confuzie, deşi de la o poştă se vede că aveţi desene dextrodeltice, l-am liniştit pe orb.

Acesta zîmbi şi plecă mulţumit. După plecarea sa, relaxîndu-mă, am continuat să conversez cu profesorul. El îmi povesti că portarul, moş Popa, este un om de toată încrederea, corect şi punctual, centralistul Gorescu Lucian, nume care nu-mi spunea nimic, lucrează la institut de doi ani are un frate zincograf la Bucureşti, este căsătorit, cam enigmatic, ca toţi nevăzătorii, probabil datorită complexelor. Femeile de serviciu, la fel nu ridică probleme, iar personalul de specialitate este cu trup şi suflet devotat institutului.

De la institut, cu căpitanul Zamfir, ne-am dus direct la laboratorul de biocriminalistică cerînd să se stabilească din secreţia papilară grupa de sînge a celui care le-a lăsat. După o oră de aşteptare, cercetătorul de la institut ne-a comunicat rezultatul : „grupa A".

Cu acest prim pas făcut în necunoscut ne-am dus la birou. Acolo altă surpriză, de această dată plăcută. Sosise profesorul Armeanu, în compania unui bătrînel foarte distins, cu părul bogat, alb ca zăpada miților, ochelari cu ramă de agat, o frunte înaltă și îngindurată, pe care mi l-a prezentat. „Doctor Stamatiade, faceți, vă rog, cunoștință".

După o discuție agreabilă, profesorul și-a manifestat îngrijorarea în legătură cu cele întîmplate, dar și încrederea în capacitatea organelor noastre de urmărire, l-am dactiloscopiat, să fiu sincer, mai mult la insistențele lui și am început să-i studiez fișa oarecum din politețe. Cînd am privit însă mîna stîngă, nu m-am putut abține să nu exclam :

— Culmea !

— Ce s-a întîmplat ? m-au asaltat amîndoi.

— Urmele din seif sînt ale dumneavoastră.

— Imposibil !

Nu e necesar să vă disculpați nimic. Eu teoretic am dezlegat toată enigma furtului. Urmează numai ca și practica să confirme prezumțiile mele

După această constatare uluitoare am dispus să se vorbească cu Bucureștiul într-o anumită problemă și să se efectueze o percheziție la Gorescu Lucian, omul de la centrala telefonică.

De cum au părăsit ofițerii biroul, m am dus la albumul voluminos al vechilor delincvenți, pe care l am scos din fișet și am început să-l răsfoiesc.

După încă cîteva minute de căutare, am simțit cum sîngele îmi invadează tîmplele și carotida zvîcnește puternic. De acolo, din album, de pe fila stîngă, dintr o fotografie îngălbenită de vreme aceeași arătare : „Dudaș Petru, strada Livezilor, nr. 8 ; 31 de

ani, spărgător de case de bani. Timişoara. Învăţat „meseria" la Buda-Pesta, Viena şi Cluj. Periculos".

— E foarte inteligent concepută această infracţiune. Hoţul a mizat că aţi plecat în străinătate şi, prin plasarea amprentelor dumneavoastră în seif, creează convingerea înstrăinării documentelor, scoaterea lor peste frontieră de posesorul amprentelor care va fi dispus să plătească pentru a-şi salva situaţia . . Dar, pînă nu uit, ce grupă sanguină aveţi ?

— Grupa B, tovarăşe căpitan, spuse profesorul Stamatiade.

Iată încă un argument care pleda în favoarea supoziţiilor mele.

— Cum au putut ajunge totuşi amprentele mele în seif ? întrebă profesorul nedumerit.

— Ştiu că nu aveţi nimic comun cu dispariţia patentului. Eram convins de asta de la început. Ştiam că sînteţi un bun patriot, care militaţi pentru propăşirea ştiinţei româneşti, şi, fără să vă flatez, am avut toată încrederea în dumneavoastră. În ce priveşte urmele din fişet ? E vorba de o idee ingenioasă, aşa bănuiesc. Probabil urmele degetelor dumneavoastră au fost fotografiate de pe cana de apă din cabinetul de lucru. Apoi, transpuse pe zinc sau cauciuc de un zincograf priceput. Această bănuială mi-a fost întărită şi de colaboratorul dumneavoastră, profesorul Armeanu.

— De mine ? se întrebă acesta uimit.

— Da. M-aţi ajutat să dezleg enigma furnizîndu-mi o informaţie preţioasă : mi-aţi spus că centralistul orb, cel din album, are un frate zincograf. Acela a putut cu uşurinţă proceda la realizarea unei matriţe.

— Formidabil ! Şi cum a folosit-o ?

— A rulat-o pe fruntea sa transpirată.

Numai că a greşit în aşezarea urmelor, în realizarea lor, care este prea fidelă şi nu s-a gîndit la posibilitatea urmăririi grupei de sînge din transpiraţie. Apoi, nu a simulat suficient de bine să pară nevăzător. A stat ascuns în ultimii ani, preluînd numele soţiei, în urma căsătoriei.

— Cine şi-ar fi putut imagina că tocmai el, se dezvinovăţi cu naivitate Armeanu.

Dialogul ne-a fost curmat de telefonul primit din Capitală. Colonelul Marinoiu îmi comunică rezultatul verificărilor făcute. Ofiţerii care făcuseră percheziţia apărură.

— Aţi avut succes ?

— Pe toată linia. Am găsit „amprentele". Sînt reproduse în cauciuc. Şi lucrările furate sînt la noi.

— Atunci să le restituim.

Am luat volumul bordo, care ascunde munca unui colectiv de cercetători entuziaşti, şi l-am predat doctorului Stamatiade fără nici un ceremonial.

În acest mod s-a destrămat încă o speranţă de infracţiune perfectă şi ... enigma celor trei degete. Totuşi, în final, am rămas dator cu o explicaţie : afirmasem la început că am ştiut cine este autorul furtului din momentul în care centralistul, cu ocazia dactiloscopierii, s-a apropiat de mine. Da ! Acest lucru este adevărat şi, pe cît e adevărat, pe atît de simplu. Hainele sale degajau un miros puternic de alcool camforat, miros identic cu cel sesizat în încăperea în care era seiful. Iar patentul, în viitorul apropiat, a fost supus unui adevărat asalt, după cum se va vedea.

În primăvara anului . . ., dar ce importanță are anul ?! Deci, într-o primăvară, m-am trezit în oraș cu un individ suspect, cam lungan și împrăștiat, cu un păr spălăcit, îmbrăcat impecabil, un „dandy" bine hrănit, venit peste mine, sau, mai corect spus, mai explicit, eu după el . . .

Umblă două zile prin centru fără rost, apoi plecă.

În luna iulie însă mă pomenesc cu el iar în „Braserie". Ce o fi căutînd acest „Herr von . . . ?" mi-am pus întrebarea și m-am ținut după el. Omul umblă cît era ziua de lungă, fără să se sinchisească de cele plus patruzeci și două la umbră, iar bietul de mine în urma lui.

Trei zile trecură într-o alergătură continuă. A patra zi l-a pălit interesul față de pictură și am ajuns la catedrală, unde turistul meu se așeză într-o strană, lîngă un bătrînel cu o față de mumie. Stătu un timp, tatonînd cu priviri angelice turla pictată fără să-și privească nici măcar în treacăt vecinul evlavios, un om cît un munte, care așeză la întîmplare un ziar mototolit pe speteaza care-i despărțea. Apoi, brusc, puse mîna pe ziar și „Magazinul" se pierdu în buzunarul voluminos al sacoului său tip sport.

Imediat m-am gîndit că am descoperit ceva deosebit. M-am și încurajat în gînd că în sfîrșit . . .

De la biserică ne-am dus amîndoi la hotel. După multe . . . greutăți și emoții, am reușit să văd cum din ziarul respectivului apar patru cartonașe, ca niște fotografii.

Au urmat încă două zile de plimbări . . . că mie-mi și ardea de plimbare, o veritabilă pierdere de timp și, apoi, spre adîncul meu regret, lunganul cel blond părăsi iar țara, fără să mai intervină nimic demn de reținut. Deci misiunea lui se limitase la

„șterpelirea" ziarului în biserică. Afurisită treabă! Să faci mii de kilometri pentru un ziar!

Dezolat, m-am apucat de altă treabă: să-l caut pe moșul care plasase ziarul. Am umblat și prea umblat prin restaurante, cinematografe, biserici, Casa de ajutor a pensionarilor, dar... bătrînul nu era nicăieri! Au intervenit pe urmă alte surprize de natură judiciară și l-am uitat un timp pe Ramses, cum îl botezasem. Dar, în septembrie, îmi fu dat să-l văd pe omul-munte cumpărînd struguri.

Firește că nu l-am iertat și am umblat după el toată seara. Pe la miezul nopții, Ramses, obosit de hoinăreală, o luă spre casă. Intră pe strada Milano, într-un cartier de elită, la numărul 13.

Cînd omul se pierdu pe culoarul imens al clădirii, m-am strecurat pe urmele lui și am avut fericirea să observ cum se închide ușa apartamentului VII. Fericirea însă, ca orice fericire, a fost de scurtă durată. Cînd mă așteptam mai puțin ca oricînd la o surpriză neplăcută, cineva m-a izbit în cap cu atîta putere, încît totul s-a topit în întuneric.

Nu cred că am stat prea mult întins pe mozaic pînă să mă descopere portăreasa. Femeia, speriată, chemă un medic, care locuia la etajul II, după ce în prealabil mă mirosi de nu cumva am descins din paradisul lui Bachus. N-am scăpat nici de injecție, nici de respirație artificială. Pus oarecum pe picioare, am alergat la ușa apartamentului VII dar... nici urmă de Ramses. Acolo locuia familia contabilului Popescu.

Dezamăgit, am intrat în curte să caut urme, bănuind că cel care m-a pocnit cu atîta sete o luase peste garduri. Nu m-am înșelat. Fără mari greutăți am găsit locul unde sărise peste gard. Cîteva scame

— În catedrală ?

— Da ! În catedrală, prin iulie.

— Acela nu era Schmidt, coborî el vocea. Acela-i Roby

— Şi ce hram poartă Roby ?

— Habar n-am. Nu m-a interesat niciodată. Pe Roby l-am cunoscut accidental. Schmidt m-a rugat să-i înmînez discret, fixînd locul şi timpul, un ziar în care erau patru fotografii. Pentru acest comision mi-am primit banii şi basta.

— Ale cui erau fotografiile ?

— Nu ştiu. N-am avut curajul să desfac ziarul. Schmidt mi-a atras atenţia că nu e bine să-mi bag nasul . . . Dacă n-ar fi atentat la viaţa mea, nu vă vorbeam de pozele lui. Acum însă, cînd ei vor să mă ucidă, se schimbă lucrurile. Mă apăr şi eu cum pot.

— Cum ai ajuns mata în casa incendiată ?

— M-a invitat Schmidt acolo. Am băut un coniac. El mai multe. I-am relatat că schimburile cerute s-au realizat în totalitate, urma deci să-mi primesc onorarjul. Dar el m-a izbit în cap cu un scaun. N-am leşinat imediat. Am mai auzit cum îmi spune : „Ştii prea multe, babacule ! Devii incomod". Şi iar m-a izbit. Altceva nu mai reţin.

M-am întors la birou lăsîndu-l pe Daric internat, cu consemnul ca nimeni să nu ştie de prezenţa sa. Apoi, am cerut să fie scoşi din arest cei doi profanatori de morminte. Din declaraţiile lor s-a dedus că au fost angajaţi de un domn ca să ia un act uitat în buzunarul mortului Darie Luca. Un pretext, desigur.

M-am înţeles cu ei ca să le redau libertatea, cu condiţia să se ducă la domnul acela şi să-i spună că mortul nu a avut nici un bileţel în buzunar. Eram

convins că le era mai dragă libertatea decît obligaţiile pe care şi le-au asumat faţă de misteriosul domn.

Primul trebuia găsit Schmidt. După spusele lui Darie locuia în pasajul Amforei.

Responsabila cărţii de imobil se dovedi a fi complet neştiutoare în de-ale caselor. Dar nu şi o vecină, soţia grefierului de la apartamentul 3. Ea cunoştea tot. Pînă şi meniul vecinelor. Mare noroc pe capul meu că am descoperit-o. De la ea am aflat că farmacistul de la 2 face mişmaşuri cu medicamente străine, iar domnul Schmidt e un bărbat adorabil, manierat, atent, simpatic, ca piinea caldă.

- - Cu ce se ocupă dînsul ? am chestionat-o.

— E angajatul unei cooperative „Foto" şi umblă în toată ţara, mai ales în oraşele mici unde primeşte comenzi pentru mărit şi reprodus.

De la Darie aflasem că Schmidt îi ceruse să rezolve urgent un număr de patru schimburi de apartamente, pentru onorarul de 30 000 lei. Cam mulţi bani pentru un asemenea serviciu ! Cele patru persoane erau plecate la băi şi Darie avea sarcina ca pînă la înapoierea lor să rezolve tot. Pînă şi mutatul mobilierului. Deci, cei patru solicitanţi, la întoarcere, urmau să-şi primească cheile de la Schmidt şi să se instaleze în noile apartamente. Schimbul nu era condiţionat de nimic. Se accepta şi ceva mai modest, numai să fie cît mai departe de domiciliul iniţial. Motivul plecării : conflicte cu vecinii. La toţi patru ? mă întrebam derutat.

După cîteva zile am început investigaţiile. Discret aflasem că cei patru necunoscuţi s-au întors de la băi.

Prima adresă : strada Livezilor, numărul 101. O clădire cu două etaje. La etajul doi, într-o garsonieră,

s-a mutat Eleonora Marinescu-Avrig, care a schimbat apartamentul, cedînd unul similar, mai în centru, la etajul I. A renunțat cu atare la ceva mai confortabil, ca să se mute la penultima stație a troleibuzului 5. Hm . . .

M-am postat în fața casei și după o oră și ceva, cu ajutorul portăresei, am reperat-o pe noua locatară. S-a urcat la volanul unui autoturism „Skoda". Dar culmea ! Am constatat că nu cunoștea comenzile mașinii. Ce să mai fie și asta ? În fine, cu greu a reușit să pornească.

Să încerc să v-o descriu : părul roșcat, ochii languroși, parcă albaștri, formele împlinite și totuși zveltă, grație înălțimii și ținutei sale maiestuoase.

De la portăreasă am aflat că lucrează la un debit.

M-am dus și la vechea adresă. Intendenta mi-a descris fosta locatară. Descrierea coincidea. În schimb, despre conflictele cu vecinii . . . nici pomeneală. Nu era nici în relații bune, dar nici divergențe n-avusese.

— De ce o fi plecat doamna ? am încercat să descos intendenta.

— N-a mai venit domnul.

— Care domn ? am coborît și eu vocea pînă la șoaptă.

— Șoferul. L-am văzut odată cum a parcat autocarul după colț, iar el, foarte elegant, de nici nu ziceai că i șofer, s-a urcat la dînsa. Au petrecut multe nopți împreună. Dar de un timp a dispărut.

Fără să dau explicații am părăsit în fugă clădirea ; m-am repezit la birou și am revenit cu fotografia șoferului Nichita, cel care l-a ucis pe doctorul profesor Mălinoiu la Herculane. Femeia, cum văzu fotografia, exclamă :

— Asta-i ! Pe zilele mele că-i el !!

Eleonora Marinescu a fost deci amanta misteriosului Nichita. Sau, poate, ceva mai mult. Au urmărit acelaşi scop. El a „căzut", dar ea continuă jocul, persevereză. Deci, tot „rubinul" e în cauză . . .

Celălalte verificări le-am efectuat în compania colegului meu, căpitanul Zamfir.

Ne-am dus la a doua adresă, în strada Parnas, unde locuia Vasile Cristea, felcer la un cabinet de oftalmologie. Cristea a primit o cameră, în urma schimbului mijlocit de Darie, la demisol.

Eleonora Marinescu m-a uimit din primul moment. Purta o rochie care, cu siguranţă, nu era croită pe talia ei. Apoi, mirosea a produse cosmetice pariziene, un miros puternic şi totuşi discret, produse care nu prea se vind la noi. Era şi în machiaj prea mult rafinament proaspăt, de parcă acum ar fi ieşit dintr-un „Bistro" parizian.

Sau . . . totul era născocit de fantezia mea ?

La numărul 17 locuia, într-adevăr, Vasile Cristea, un celibatar convins, retras, rezervat. În timpul liber, fotograf amator, mare amator de turism şi în rest . . . mai nimic. Nici Cristea nu avusese conflicte cu vecinii din strada Lalelelor, de unde a plecat, mutat de Darie. De ce a solicitat sau a acceptat schimbul ?

A treia adresă era pe Mihai Viteazul. Locatarul nou : un bărbat de circa 60 de ani, distins, elegant, cu ochelari fumurii, singuratic, care ducea o viaţă liniştită. Se mutase din Parcului 9. În strada Parcului ne-am interesat discret despre el la o fostă vecină şi am aflat :

— Domnul Mişu e pensionar.

— Unde a lucrat în trecut ?

— La Facultate. Unde se cercetează, ne lămuri femeia.

La auzul locului am schimbat priviri cu colegul.

— Ce era acolo nea Mişu ?

— Om la toate. Ducea poştă, făcea curăţenie, cumpăra de mîncare ălor mari şi mai ştiu eu ce nu făcea. El se lăuda de multe ori, dar parcă eu aveam timp să cred tot ce trăncănea moşul.

Moşul ? Cel văzut de noi nu era chiar aşa de moş. Dar la descrierea sa ne-am convins că e vorba de nea Mişu.

Fiind curios, mi-am zis să văd ce bram poartă acest moş.

Au trecut două săptămîni fără să se întîmple nimic deosebit. A cincisprezecea zi nea Mişu se duse la hotelul „Central", intră la barul de la parter şi comandă un „şvarţ" şi un coniac. Le bău liniştit şi chemă ospătăriţa la plată.

— Cîte marken vă datorez, fraulein ?

— Opt lei, domnule.

— Da, da, făcu pe distratul, evident tulburat.

„Cîte marken vă datorez, fraulein ?". De ce nu lei ? Să fie obişnuit numai cu mărcile bătrînul ? Iar cuvintele erau pronunţate prea nazalizat. Ce să fie asta la nea Mişu ?

De la local, spre stupefacţia noastră, s-a dus la secţia de cercetări secrete şi a pătruns în clădire ca la el acasă. Informaţiile primite de la portar au avut darul să clarifice situaţia pe loc :

— Da, lucrează la noi patru luni pe an. A fost pensionat de noi. Numai că în ultimul timp s-a schimbat mult . . .

— S-a scrîntit ?

— Cred. Nici de vorbit nu mai vorbește ca în trecut.

Aflînd de această metamorfoză m-am dus grăbit, sus, în biroul profesorului Stamatiade.

Omul de știință mă primi în cabinetul său de lucru, un fel de laborator, bibliotecă, dormitor, toate la un loc.

Îmi strînse mîna cu vădită plăcere, mă pofti să ocup loc și-mi servi un coctail de banane. După formulele de politețe, am intrat în subiect :

— De cînd lucrează nea Mișu la dumneavoastră ?

— De vreo patruzeci de ani. De cînd mă știu eu aici. Noi sărbătorim semicentenarul existenței, iar el . . . aproape la fel. Acum e pensionar, nu l-am mai văzut de mult. Totuși mai lucrează cîteva luni pe an.

— Deci nu l-ați văzut în ultimul timp ?

— Nu. Zilele trecute i-am aprobat o cerere, rămasă la secretariat. Dar cine nu-l cunoaște pe nea Mișu ?!

— E firesc. Dacă lucrează de atîția ani. Apoi, după o pauză. Dar . . . patentul ?

— A . . . totul s-a schimbat de cînd cu furtul acela. L-am asigurat, l-am mutat la mine în birou, aci, și arăta un seif mascat, montat în peretele de după goblen.

— Aș putea vedea cheile seifului, domnule profesor ?

— Sigur că da. Și-mi întinse legătura de chei, după care mă servi din nou cu un cocktail.

— Alte chei mai aveți ? l am întrebat pe profesor.

— Da, Rezerva. Vi le pot da.

— V-aș rămîne îndatorat. Nu de alta dar dorim să ne jucăm puțintel cu niște răuvoitori la noapte . . .

Desigur, nici al patrulea notat în bloc-notesul meu nu a rămas neverificat. Investigațiile le-a efectuat căpitanul Zamfir care mi-a comunicat următoarele : pe strada Rodnei s-a mutat un individ de circa 30—35 de ani, din pasajul Begul Turc. Nu lucrează niciunde, are o pensie de boală, deși pare sănătos, tun. Vecinii de la vechea adresă spun că îi plac fetele, a fost de mai multe ori căsătorit, e nesecios, un om certat cu morala.

— Atîta tot ?

— Da.

Inițial nici filarea lui Ionel Asachi din strada Rodnei, n-a dus la un rezultat concludent. Zilnic se plimba prin centru, cumpăra un ziar, citea, mai stătea la un bar lîngă o cafea, ca să treacă timpul, apoi revenea la domiciliu. Dar, într-o zi, plecă de acasă cu un baston aspectuos în mînă, parcurse centrul, cumpără ziarul și o porni pe strada Gării, pînă în dreptul sectorului comercial. Acolo se opri în fața tutungeriei. Desfăcu ziarul și citi un timp liniștit, apoi, plictisit, începu să bată cu bastonul în asfalt. Băieții mei au tratat cu indiferență un timp ritmica sa, pînă cînd locotenentul Dumitrescu observă că bătăile în asfalt un erau întîmplătoare, ci semnale morse. Începu să noteze semnalele, dar din păcate începutul se pierduse. Semnalele erau adresate tutungeresei.

Cine era tutungereasa ? Cine putea fi alta decît frumoasa cu părul roșu, prima din seria verificaților, proprietara Skodei.

Conținutul semnalelor morse s-a tradus din limba germană :

— Sigur! L-am avertizat. E priceput. Revistele vor fi pînă atunci ale noastre. Fii cuminte şi aşteaptă, Elza. Încă puţină răbdare. Nu uita că te iubesc. De nu erai tu la mijloc, nici nu mă complicam cu Roby".

Am presupus imediat că „revistele" trebuie să fie cele din seiful profesorului Stamatiade.

După încă o săptămînă de alergătură, într-o după-amiază am asistat la o întîlnire a domnului Mişu cu Ionel, cel cu bastonul-morse. Ambii au intrat la barul hotelului „Central", s-au aşezat la cîte o masă de aşa manieră să se poată vedea reciproc şi ... au început să bată semnale morse. Deci morse era specialitatea casei! Din fericire textul acestei convorbiri l-am primit complet, consemnat de acelaşi locotenent isteţ:

— Am ajuns la revistă, comunică nea Mişu într-o germană perfectă.

— Cum stai cu prudenţa?

— Perfect.

— Ce ai de gînd în continuare?

— Mai aştept. Încă n-a trecut decît o lună şi ceva. Roby plăteşte. Încă trei săptămîni. Să treacă cele două ...

— Să nu intervină ceva neprevăzut.

Nici o grijă. Nu las totul pe ultima seară. Copiez revista mai repede.

Intrînd în posesia acestor date am început să reflectez mai pe îndelete: iată patru persoane care şi au schimbat locuinţele numai ca să scape, zice-se de gura vecinilor. Dar numai pentru atît?

Seara următoare, m am dus la birou. Am luat cîteva file, mari, albe, veline şi am încercat să fac nişte schiţe, aşa, la întîmplare, ce-mi venea în cap.

Am lucrat mai bine de două ore. Pe hîrtii am desenat un adevărat labirint extrem de complicat, un soi de aparente planuri din care nimeni n-ar fi înțeles nimic.

Am luat „capodoperele" și am plecat. Lăsînd mașina ascunsă într-un ungher mai întunecos, sării gardul de fier forjat în grădina care adăpostea clădirea institutului de cercetări. Ferestrele de la etajul doi erau luminate. La ora 23 încă se lucra. Mă strecurai pe o fereastră în subsol și urcai pînă la primul etaj, bîjbîind prin întuneric. La panoul de comenzi și siguranțe am deconectat sistemul electronic de alarmă. Apoi, străbătînd uriașul coridor, am ajuns în fața cabinetului profesorului Stamatiade. Apăsai ușor clanța și ușa se deschise. Din prima încăpere am văzut cum ambele uși, atît spre camera de lucru, cît și spre laborator, erau deschise. Îi văzui în laborator pe Stamatiade și Armeanu, studiind niște cadrane

M-am refugiat în biroul învecinat. Uzînd de cheile care mi s-au dat, am deschis seiful profesorului și am scos toate schițele, calculele. În locul lor am pus „planurile" mele și am conectat mecanismele de alarmă.

M-am ascuns după goblenul care masca micul bufet improvizat și am așteptat.

Stamatiade plecă abia pe la ora 12. Se așternu o liniște perfectă, în care îmi auzeam bătăile inimii.

Așa mi-am petrecut mai bine de zece nopți așteptînd plecarea savantului, instalarea liniștei, dormitînd într-un fotoliu în anticameră. Într-a unsprezecea noapte, în sfîrșit, un bărbat, pătrunse în biroul profesorului Stamatiade și se opri în fața seifului. Aparatul meu special și-a făcut datoria. După

încă cinci, șase minute seiful se deschise, dovedindu-se că infractorul avea o anumită dexteritate în mînuirea mecanismelor complicate. Întinse documentele pe jos, și, cu un aparat extrem de mic, fotografia cu migală fiecare schiță de a mea. Îmi venea să rîd.

Cu același calm și eu, am „reținut" toate fazele hărniciei lui nea Mișu ... căci el era hoțul !

În fine, puse documentele la loc și plecă grăbit. Dar cu n-am adus înapoi, cum era de așteptat, imediat originalele, ci le-am mai păstrat un timp în seiful meu, fiindcă mi-am zis că, dacă aparatul lui nea Mișu n-a funcționat bine, el poate să revină, să refotografieze totul. Ca atare am preferat să știu că documentele sînt în siguranță.

Dimineața am plecat la birou. Lipeam cîteva poze pe niște cartonașe, cînd ofițerul de serviciu mă anunță că sînt căutat de cineva

— O doamnă din strada Parcului, numărul 2. Nu vrea să vorbească decît cu dumneavoastră.

— Condu-o sus, te rog.

Am recunoscut-o imediat ca fiind fosta vecină a domnului Mișu.

— Ei, aflați că domnul Mișu al nostru nu e domnul Mișu !!! îmi declară ea.

Femeia mă privi încîntată de sine.

— Nu e domnu Mișu ?

— Exact !

— Hm. Bănuielile mele ... m-am destăinuit involuntar. Cum ați aflat ?

— Cum ? Simplu. L-am văzut azi, îmi șopti femeia. A lăsat la noi în casă, la subsol, o canapea, ce-i drept veche, dar bună. Neștiind ce să fac cu ea, m-am

dus să-l caut, să stau de vorbă cu omul că eu sînt președinta comitetului de locatari, și nu pot să tolerez la noi dezordine și vechituri. Așa că m-am dus în bulevardul Mihai Viteazul. Am sunat la ușa lui, a ieșit un bărbat care semăna leit cu nea Mișu al nostru. L-am întrebat de portăreasă. N-am spus că-l caut pe el. Apoi am mers la portăreasă și am întrebat-o unde-i nea Mișu. El tocmai pleca în oraș. Femeia mi l-a arătat pe ăstălalt nea Mișu, care nu e nea Mișu !

Confirmîndu-mi-se prezumția cu falsul nea Mișu, am trecut la acțiune pe toate fronturile. Eram neliniștit de soarta celor patru substituiți. Să fi fost omoriți ? Ipoteza era prea îndrăzneață.

Tehnicianul oftalmolog organiza o întîlnire internațională de șah între echipa locală a nevăzătorilor și o echipă dintr-o țară occidentală, unde urma să se deplaseze peste cîteva zile lotul local. Era ocupat cu jucătorii, cu procurarea biletelor, cu formele de plecare.

Tutungereasa vorbea zilnic prin Morse cu tînărul, dar de revistă nu s-a mai pomenit nimic.

Nea Mișu cutreiera barurile, cafenelele, mulțumit și plictisit. A abandonat și serviciul de la centrul de cercetări. A telefonat că nu se simte bine. Fuma cam mult, și numai trabuc. Realul nea Mișu, cum am aflat, nu suporta mirosul de nicotină.

Toți patru erau în atenția noastră.

În sfîrșit, după încă trei zile, sosi momentul deznodămîntului. Era în preziua plecării lotului de nevăzători în străinătate.

La ora 18, tuspatru s-au întîlnit la restaurantul „Cetății", au mîncat și au băut bine, ca de adio, apoi s-au urcat în mașina doamnei Eleonora Marinescu-

Avrig. Skoda roşie porni spre periferia oraşului, pe drumul european, în direcţia frontierei. În faţa Skodei alerga o „Salvare", după ea o dubiţă, un T.V., iar în spatele dubiţei o Dacie 1100.

Ieşită din oraş, Skoda se opri la prima parcare de după un pod.

La ora 20 fix, dinspre frontieră veni, ca un bolid, un „Ford Capri" care se opri la aceeaşi parcare. Atunci am ordonat în microfon :

— Atacăm ! Înconjuraţi grupul !

În mai puţin de zece secunde vehiculele în care ne aflam, au înconjurat maşinile parcate. Ofiţerii au sărit cu pistoalele în mîini, gata să tragă, somînd : „Sus mîinile !" Cele opt persoane, surprinse, au ridicat mîinile. În faţa noastră erau patru perechi : două femei cu părul roşu, care semănau ca două picături de apă, doi nea Mişu identici, doi felceri şi doi tineri.

Cu două luni în urmă i s-a cerut lui Darie să realizeze cele patru schimburi de apartamente spre a se asigura locuinţă la patru persoane străine, recrutate din lumea interlopă occidentală, provenite din elemente fugite din ţara noastră. Au fost găsiţi cei patru autohtoni cu care semănau străinii. Certitudinea asemănării s-a asigurat prin compararea fotografiilor acestora, scoase din ţară de Roby. Alegerea lor deci aparţine domnilor Schmidt şi Roby. În cazul în care patentul ieşea din ţară, ambii aveau promisiuni mari din partea unei firme interesate în a-l achiziţiona.

Cum s-a realizat schimbul ? Cei patru vizaţi au plecat la băi, dar n-au ajuns în nici o staţiune balneară, ci pe aceeaşi şosea europeană au primit de la cei patru străini paşapoartele şi au ieşit din ţară, fotografiile fiind foarte asemănătoare. Au fost aştep-

tați la Triest de Roby și timp de două luni au urmat un curs de inițiere în furturile de documente, licențe, obiecte de artă . . .

După arestare am început imediat să caut microfilmul realizat de falsul nea Mișu, dar nu era nicăieri

Cunoscînd faptul că grupul nevăzătorilor urma să plece a doua zi la întîlnirea de șah, am continuat verificările la ei, știind de legăturile felcerului cu grupul, și . . . am reușit să descopăr un orb care avea o protează de sticlă pe care o primise, cum de altfel afirma singur, de la domnul felcer cel nou În ea, microfilmul. Nevăzătorul a fost lămurit de felcer să poarte proteza cea nouă sub pretextul că seamănă mai bine cu celălalt ochi bolnav. Firește, microfilmul conținea hieroglifele mele

Ancheta a decurs într-un mod neobișnuit. Inițial, domnul Schmidt a fost acuzat de crimă, dar el a negat cu vehemență, susținînd că nici nu-l cunoaște pe Darie. Cînd l-a văzut apoi pe Luca în carne și oase, era gata să-l lovească apoplexia. L-am confruntat și cu cei doi profanatori ai sicriului gol.

Încet-încet, toți și-au recunoscut păcatele și au fost condamnați.

M-am dus apoi la tovarășul Stamatiade, care se alarmase iar de dispariția patentului. Mi-am cerut scuze că a trebuit să-l „împrumut" pentru cîteva zile și l-am restituit.

CAMEEA CU ZEIȚA THETIS

Muzeul orașului se află situat în „Cetatea Voievodală".

Am intrat sub uriașele bolți, am străbătut „Sala cavalerilor", pardosită cu plăci mari de marmură în alb-negru, ca o tablă de șah din țara uriașilor, unde cavaleri fantomatici, în armuri grele, așteaptă stînd față în față, încordați, gata, parcă, să se înfrunte. Mi-am zis că, probabil, atunci cînd ultimul vizitator obosit părăsește muzeul, iar tîrziu, luna se revarsă prin dantelele gratiilor forjate, „cavalerii fantomă" își smulg săbiile lucitoare și, în liniștea austeră, începe să se audă zgomotul scuturilor lovite de paloșe tulburînd pacea zidurilor caste. Apoi am parcurs subteranele, galeriile secrete ce se deschid dintr-un șemineu, capela și turnul de pază. Totul mă predispunea la visare . . .

L-am căutat din nou pe director. Bătrînul profesor de istorie, îngropat în manuscrise vechi, mă privi, de sub ochelarii săi, dezorientat, pînă cînd să-și amintească de mine.

— Domn' căpitan !

— Da, eu sînt !

— Bine ați venit ! Își mișcă mîinile delicate, ca pe ceva devenit dintr-o dată inutil.

— Vă salut, domnule profesor !

Se așternu între noi o tăcere pe care, în cele din urmă, m-am simțit obligat s-o destram, spunînd că la dînșii este foarte frumos.

— Da, e plăcut, se învioră profesorul. Eu mă simt bine aici. Mai ales în bibliotecă și în pinacotecă, în aceste sanctuare de curiozități și surprize. Știți, începu să devină vorbăreț mărunțelul profesor, acum studiez epoca otomană, mai precis, scrisorile de la „Curte". Am descoperit și o însemnare legată de garnizoana lui Mihai Viteazul din Lipova, extrem de interesantă și de valoroasă.

Îmi prezentă cîteva file, scrise cu litere slavone, mai multe peceți din ceară, o hartă scorojită și, pe neașteptate, își aminti de motivul chemării mele :

— V-am spus că mi-au dispărut cele cinci „zermacup"-uri ?

— Încă nu.

— Da, da ! Din casa de bani, continuă profesorul. Am avut cinci monezi turcești de aur, care au circulat în Țările Române prin secolul al XVIII-lea. Foarte frumoase ! Mare păcat. Nu știu cine le-a putut lua ?!

— Unde aveți casa de bani ?

— Acolo, și îmi arată o aglomerare de cărți care ascundeau o casetă mai mare, blindată, așezată pe podea.

— Monezile pot fi valorificate ?

— Nu ! Prețul aurului din care sînt confecționate e un fleac pe lîngă valoarea lor istorică.

— Bănuiți pe cineva ?

— N-am pe cine.

— Poate personalul ?!

— Imposibil !! Aici lucrează patru tineri, care își iubesc profesia cu fanatism.

— Să nu fie vorba tocmai de această dragoste . .

— Credeți ? S-ar putea să aveți dreptate. Și eu am fost tare nebun în tinerețe. Aș fi fost capabil să fur un sarcofag intreg. Pasiunea colecționarului nu cunoaște hotarele rațiunii.

— Ați adus la cunoștința lor descoperirea sustragerii monezilor ?

— Nu. Așa ceva ar fi fost prea umilitor.

— Atunci cred că monezile sînt salvate.

— Da ? Mă privi cu vădită neîncredere profesorul.

— La ascunzătoarea dumneavoastră n-a avut acces decît unul din cei patru colaboratori. Ca atare, vinovatul trebuie căutat „în casă".

— Poate aveți dreptate, mai ales că după sustragerea monezilor am găsit totul închis la loc.

— Am convingerea că nu greșim. Vom folosi o . . . legendă. Ce aveți mai de preț în muzeu ?

— Pictura din școala italiană.

— Aș dori ceva mai mic, domnule profesor . . .

— Atunci . . . cameea zeiței Thetis.

— Ce mărime are ?

— Cît un nasture de palton bărbătesc.

— Perfect. Unde-o țineți ?

— Într-o vitrină din „Sala cavalerilor", păzită de un automat de alarmă.

— E cum nu se poate mai bine. Adunați colectivul de lucru, recomandați-mă drept inspector, venit din București, și prezentați-mi sălile muzeului. Cînd ajungem la camee am să vă solicit ca noaptea

s-o scoateți din vitrină și să o depozitați în casa de bani.

— Dar ... dacă dispare și cameea ?

— Nici o grijă. Dumneavoastră mă asigurați că începînd de astă-seară depuneți cameea în casa de bani. Restul lăsați pe mine.

A fost adunat apoi personalul de specialitate, am fost recomandat celor patru tineri, îmbătriniți de bărbi, drept inspector și mi s-a prezentat muzeul. În „Sala cavalerilor" am avut ocazia să admir cameea cu pricina. Era rotundă, de aur, din epoca romană și o reprezenta pe Thetis, zeița mărilor, alături de fiul ei Ahile. Ahile purta scutul, făurit de Hefaistos și ciclopii lui în adîncurile craterului Etnei, iar mama lui veștmîntul suav de divinitate a mării.

Recunoscînd cameea, m-am adresat directorului, plin de îngrijorare, cerîndu i ca noaptea să o încuie, totuși, în casa de bani. În timp ce dădeam această dispoziție, mă uitam pe furiș la figura celor patru asistenți. Cel mai scund dintre ei, cel cu fizionomie tipică de trac, deveni ușor îmbujorat.

După vizitarea muzeului, de față cu cei patru colaboratori, l-am invitat pe director la masă, în oraș, și apoi am simulat plecarea. Dar, am revenit în cetate, cu ajutorul directorului, prin subteran. Dintr-o încăpere laterală, destinată în trecut doicilor, am putut vedea la scurt timp, neobservat chiar și de director, cum tînărul cu figură de trac pleacă grăbit în oraș, și cum revine în mai puțin de treizeci de minute

La ora patru, după prînz, cînd ne-am întors de la restaurant, unde am servit masa și am privit în micuța casă de bani, am constatat cu satisfacție că

monezile se aflau la locul lor. Cu uşurinţă am relevat şi cîteva amprente digitale proaspete „uitate" de cel care a înapoiat cele cinci „zermacup"-uri.

— Vai, vai, se văita bătrînul profesor. Colecţionarii ăştia ai mei mă fac de ris. Ce ruşine ! Dar fiţi convins, domnule căpitan, că nu au urmărit aurul. Eu îi cunosc.

— Îmi dau seama. Totuşi, nu-l putem ierta complet pe vinovat

— Dar, nu ştim care e.

— Ba da. Vă rog să-i convocaţi din nou în biroul dumneavoastră.

Adunaţi fiind, m-am adresat direct brunetului scund :

— Să ştiţi că legea nu are un capitol special pentru colecţionari, ci pedepseşte furtul, indiferent de persoană. Băiatul se îmbujoră ca focul şi vru să spună ceva, dar nu i-am dat răgaz să vorbească. Am continuat : v-au rămas şi amprentele .. am văzut şi cînd aţi plecat, şi cînd v-aţi întors din oraş ... vă cunosc şi pasiunea pentru numismatică ... şi, în final, nu sînt inspector, ci ofiţer de miliţie.

Vinovatul nu schiţă nici cel mai mic semn că intenţionează să se disculpeze. Era pămîntiu şi ar fi preferat, bănuiesc, să se deschidă sub el podeaua şi să cadă în adîncurile rezervate camerelor de tortură, de unde să nu mai iasă niciodată.

Am considerat suficientă demascarea sa, în această formă.

De unde aţi ştiut că le-a luat el ? vru să afle profesorul.

Domnule profesor, cunoaşteţi anecdota aceea cu cei doi prieteni parizieni : Pierre şi Jean ?

— Nu.

— Se spune că într-o zi Jean îl întrebă pe Pierre: „Dacă ascund aici o sută de ludovici, îi găsește, cineva?“ „Nu-i găsește, Jean, îngroapă-i liniștit“, îl asigură celălalt. Peste vreo două zile Jean caută monezile, dar își dă seama că le-a luat Pierre. Drept care îi spune: „Dacă adaug la suta de ludovici încă două sute de monezi, de aur, îi găsește cineva?“ „Nu-i găsește, Jean. Îngroapă-i liniștit“. Pe cînd Jean s-a dus să ia banii de acasă, Pierre a pus la loc repede suma furată. Întorcîndu-se, Jean zice, în timp ce dezgroapă: „Știi ce, Pierre? Nu mai las aici nici suta.“

În cazul nostru cameea a jucat rolul celor două sute de ludovici de aur.

Am plecat cu convingerea că tînărul nu va mai înstrăina, din muzeu, nici un ac în viața lui.

MOVILA DE LA JUPÎNEȘTI

Colonelul Nițu intră în birou și ne comunică :

— La punctul de frontieră al drumului european E 94 a fost reținută o mașină și doi turiști care încercau să scoată din țară o statuie sau ceva asemănător . . .

Peste o oră eram la vamă. Înainte de a-i scula pe turiști, am cerut relații vameșilor. În portbagajul unei limuzine fusese găsită, ambalată atent, o statuetă. Avea aproape un metru înălțime și de la prima vedere puteai să-ți dai seama că era confecționată din ipsos.

— Era normal s-o controlăm, povestea vameșul. Statuia îl reprezenta pe unul din ei îmbrăcat în veșminte antice. Capul era disproporționat față de restul trupului.

— O amintire de la un prieten din România, explică turistul, văzînd că nu-mi iau privirea de la capul mult prea mare al statuii. Aveți artiști foarte buni . . .

— Sigur, avem artiști talentați, am încuviințat. În mine încolțise o idee descoperind pe unul din pantofii celuilalt turist ușoare pete albe. L-am invitat înăuntru, rugîndu-l pe cel în cauză să se descalțe.

Cu pantofii lui în mînă am trecut alături, unde m-am convins că pelele provin de la pasta de ipsos. Am ieşit afară şi cu ajutorul unui coleg am ridicat statueta care era destul de grea. Folosind o şurubelniţă, am zgîriat-o puţin în partea inferioară şi atunci s-a dovedit că statueta era din piatră, peste care se turnase un strat subţire de ipsos.

Aparatele de fotografiat şi-au făcut datoria, după care s-a trecut la înlăturarea ipsosului. A ieşit la lumină o zeitate, o minunăţie plăsmuită în marmură, o frumuseţe unică.

— „Cei doi turişti au fost conduşi de un cetăţean care a plecat cu o maşină cu puţin timp înainte ca ei să intre la control", mi-a declarat un grănicer. L-am remarcat din braserie unde mă dusesem să-mi iau ţigări şi apoi la parcare cînd îşi luau rămas bun.

Statuia a fost confiscată conform prevederilor legale.

La muzeul judeţean, experţii au stabilit că e vorba, într-adevăr, de o statuetă antică. Ei afirmau că fusese detaşată recent dintr-un grup statuar şi modul în care fusese tăiată pe lîngă cotul drept, admiteau această supoziţie.

Problema provenienţei statuiei a declanşat dispute, pentru că nimeni, dar absolut nimeni nu reclamase furtul ei. S-au făcut fotografii care au fost trimise muzeelor din întreaga ţară, dar rezultatul a fost acelaşi. Se părea că trebuia să ne mulţumim cu ceea ce declaraseră turiştii : „Am cumpărat-o de ocazie de la nişte tineri care au adus statuia la hotel. Nu ştim şi nu ne interesează adresa lor".

În fine, şeful de post din Jupîneşti, printr-un raport, mă puse pe drumuri.

La mai puțin de un kilometru de comună, pe malul drept al riului Bulbăcel, care coboară vijelios din munții Banatului, se află un dîmb curios, ce are vîrful ușor teșit, de formă dreptunghiulară și pereții abrupți. Într-o zi, pe cînd soarele de vară dogorea din plin, cîțiva copii, care se jucau în preajma enigmaticei ridicături, săpînd pămîntul spre a-și „construi" o cetate cu fortificații, crenele și tot ce-i șade bine unei asemenea așezări, au descoperit o oală din lut ars, plină cu monezi, mai mari și mai mici. Unul mai isteț, din clasa a V-a, se prezentă a doua zi cu cîteva exemplare din comoara numismatică la învățătorul Iordache care rămase uluit de frumusețea lor și anunță muzeul. Apoi se osteni o zi întreagă să adune de pe la copii bănuții, ce prezentau în relief mai toate zeitățile antichității elline, cîțiva împărați romani și regi ai orientului antic. Așa a ajuns dîmbul de la Jupînești pe harta arheologică a județului.

Vestea găsirii banilor se răspîndi cu repeziciune. La vreo lună de la descoperire, copiii sătucului de munte au făcut cîteva sondaje, sub îndrumarea dascălului lor, săpînd în partea vestică a movilei, însă norocul nu le-a mai surîs. Au găsit numai oale sfărîmate . . .

A trecut un an. În iarnă elevii au țesut fel de fel de povești despre dîmbul cu comori. Povesteau că ar fi fost îngropat în pămîntul lutos un rege dac. Unii au mers chiar mai departe, susținînd că ridicătura, care ocupa o suprafață relativ mare, ascunde ruinele unei cetăți bogate, înfloritoare cîndva.

În vară, spre uimirea copiilor, prin împrejurimile dîmbului au apărut trei corturi portocalii, cu franjuri albe, locuite de șase tineri bărboși care ve-

niseră cu două limuzine. Dar, după cum au observat copiii, tinerii nu acordau colinei lor nici o atenție. Cel puțin aparent ! Toată ziua stăteau pe malul Bulbăcelului, făceau baie, pescuiau, se prăjeau la soare și mestecau întruna gumă. Nimeni nu știa ce făceau spre seară. Și nici sătenii nu le purtau de grijă.

Pentru a clarifica lucrurile, am făcut rost de niște cai pe care i-am dus la păscut și am lenevit o zi, doinind din frunze amare de salcie, pînă cînd unul dintre tineri, care vorbea binișor românește, se apropie de mine și-mi adresă un „bună ziua, bade".

— Bună să-ți fie inima, domnule, i-am răspuns respectuos.

— Ai cui sînt caii ?

— Ai C.A.P.-ului. Armăsari de mare valoare. Domnu' doctor veterinar zice că trebuie să-i îngrășăm puțin.

— Frumoși sînt. Dar nu vă plictisiți să stați așa, toată ziua numai cu caii ? N-ați vrea să cîștigați un ban ?

— Oum Dumnezeu să nu vreau ! Cine nu vrea să cîștige un ban ? Numai că nu prea mă pricepem la multe.

— Știți să spălați ?

— Sigur că știu ! Am sărit în picioare căutînd să-i dovedesc cît de dotat sînt din punct de vedere fizic pentru o asemenea muncă.

— Ne dați o mînă de ajutor și noi vă vom plăti bine munca. Numai să nu afle cei din comună că lucrați pentru noi și nu vă păziți caii.

— Că oi fi prost să le spun ceva ! i-am răspuns foarte sigur.

— Vezi, așa-mi place zise încurajator bărbosul.

Astfel am ajuns săpător în echipa de arheologi clandestini. Am trudit trei zile, scoţînd la lumină cîteva statui, inscripţii funerare, obiecte de uz casnic şi de cult, precum şi o mulţime de arme roase de timp şi rugină. Spre seară, lăsînd pe cineva de pază, tinerii săpau alături de mine pînă ce se lăsa întunericul. Ceea ce dezgropam peste zi, dacă era vorba de obiecte din piatră sau ceramică, le duceam la rîu unde piesele erau spălate cu grijă. Apoi le depozitam într-unul din corturi. Acolo am văzut grupul statuar din care a fost detaşată zeiţa descoperită la vamă. Pînă la venirea mea scoseseră multe relicve.

— Ce vreţi să faceţi cu hîrburile şi uriţeniile astea pe care le dezgropăm ?

— S-au amuzat copios de naivitatea mea. Cel care m-a angajat şi care era şi şeful grupului s-a învrednicit să-mi explice că ceea ce facem noi este un lucru important pentru ştiinţă, că ei sînt studenţi străini veniţi la noi în ţară în cadrul unor schimburi de experienţă. Toate obiectele găsite vor fi predate unui muzeu, fără nici un fel de pretenţii . . .

Numai că au omis să-mi spună şi ţara în care se află muzeul. Dacă „jocul" acesta mai ţinea mult, nu-mi mai puteam mişca mîinile pline de bătături.

Eram convins că nu poate fi vorba de o echipă venită în schimb de experienţă, iar colonelul Niţu mi-a confirmat telefonic aceasta. Dealtfel, echipamentul lor ultramodern de detectare a obiectelor îngropate demonstra că nu poate fi vorba de un grup de studenţi. Şi, apoi, mai ştiam şi eu limba acelor „ragazzi" . . .

Cînd am început să încărcăm în maşină o parte din obiecte, mi-am dezbrăcat cămaşa, lucru ce părea

firesc pe asemenea căldură. Era un consemn și, peste puțin timp, pe cărarea care ducea spre corturi își făcu apariția șeful postului de miliție, însoțit de doi săteni. Văzindu-i, bărbosul se întrebă :

— Ce mai vor și ăștia ?

— Eu i-am chemat, șefule. M-am gîndit că n-are rost să vă mai obosiți și cu transportul. Nu spuneai că vreți să le predați la muzeu ? Lasă-i să se muncească și ei că nouă ne-au scos sufletul „hîrburile" pînă le-am dezgropat.

Văzindu-i gata de bătaie, șeful de post se postase în fața mea și scoase un șuierat atrăgîndu-le în felul acesta atenția În clipa următoare am scos și eu pistolul și-i potolii ca prin farmec pe vajnicii arheologi.

COMORILE DIN CASTELUL BANIȘ

La cîțiva zeci de kilometri de oraș, într-o depresiune pitorească, invadată de pădure, pe la o mie opt sute și ceva, s-a construit un castel de vînătoare, cu bastioane și fortificații crenelate. Meșterii vremii au zăgăzuit apele vijelioase ale pîrîului și s-a format un lac în care se oglindesc și astăzi bătrînele metereze. Castelul a devenit un loc de huzur și de desfătări pentru cei bogați. Pivnițele erau pline de butoaie cu vinuri vechi iar încăperile cu obiecte de artă. Atunci cînd se achiziționa o capodoperă din străinătate, asupra proveniență căreia trebuia să se păstreze o discreție totală, fie că era vorba de Rubens, Delacroix, Rafael sau Dürer, aceasta era plasată în castelul „Baniș".

În 1948, comorile castelului „Baniș" au fost încărcate în cîteva căruțe și transportate la muzeul din oraș. Însă din nefericire, nu s-a păstrat — sau, poate, nici nu s-a întocmit — vreun inventar al valoroaselor piese.

... Anii au trecut și, în vară, umblînd prin arhivă, am dat întîmplător, de un dosar, pe care scria cu litere stîngace : „Icoanele din Baniș". Pe prima filă, îngălbenită, era întocmit un mic proces-verbal

care atesta că la Baniș au fost încărcate șase căruțe cu acele așa-zise „icoane", „oale", „figuri din piatră de mormînt", „cuverturi" și altele... Apoi fiecare pagină atesta că a sosit o căruță, cu acea încărcătură valoroasă, la muzeu. Dar, spre uimirea mea, nu erau decît cinci file care confirmau sosirea. Deci, după acele scripte, o căruță nu ajunsese în oraș.

Această constatare m-a pus pe gînduri. Prin august, trecînd pe la Baniș, cu niște treburi, m-am interesat de administratorul din anul 1948. Din fericire, bătrînul mai trăia. Am reușit să aflu din gura lui că la actualul muzeu județean n-au ajuns toate obiectele expediate în 1948. Omul, destul de priceput, îmi spuse că lipsesc „cei trei Florentini", cîteva cupe de Saxa, niște teracot... Mă asigură, totodată că a fost de mai multe ori la muzeu, s-a și interesat de ele, dar nu sînt și pace.

„Iată căruța mea dispărută", am șoptit electrizat.

Unde să fie piesele ? Întrebarea nu m-a lăsat să dorm cîteva nopți. M-am decis să pornesc pe urmele căruței dispărute.

Au urmat două săptămîni de muncă încordată. Am identificat toate persoanele care au avut vreo contingență cu cele șase căruțe, fixîndu-mă în final la nouă dintre care, una presupuneam că trebuie să știe ceva despre „Marii Florentini". Șapte dintre aceste persoane domiciliau în orașul nostru, o persoană la Arad și una la București.

S-a hotărît că la fiecare dintre ele să se prezinte un ofițer de miliție și să le aducă la cunoștință că : ...sînt invitați ca, în patruzeci și opt de ore, să de-

pună la cel mai apropiat muzeu, obiectele pe care le dețin din colecția „Baniș".

Mizam pe un efect psihologic. Presupuneam că cel care deținea operele de artă va mișca din loc „Florentinii", sau va face ceva menit să contribuie la autodemascarea sa ; va acționa într-un anumit fel. Nu știam care din ei poate fi misteriosul proprietar al celor trei capodopere, așa că toți bănuiții au rămas în atenția noastră timp de cîteva zile. Dar deziluzie ! Nimeni nu s-a prezentat și nici n-a recurs la ceva ieșit din comun în acele zile de așteptare. Eram dezolați, dar nu descurajați.

Întîmplarea a făcut ca mai tîrziu să plec la Cluj, cu niște treburi. Cînd m-am înapoiat, să nu-mi cred urechilor. Colegul meu, căpitanul Ștefănescu, îmi spuse că s-a clarificat situația „Marilor Florentini" în absența mea.

— Cum ? am întrebat surprins.

— S-a prezentat la consignația, îmi istorisi, un cunoscut hoț, Gică Pandele, zis „Cărăbuș", cu cele trei capodopere, oferindu-le spre vînzare.

— Gică Pandele din București ?

— Da.

— Și cît cerea pe tablouri ?

— O bagatelă. Cinci mii.

— Pe toate trei ?

— Întocmai.

— Dar cum a ajuns Gică pe meleagurile noastre ?

— A venit să fure ceva și . . . găsind că e mai rentabil să se „dea" la obiecte de artă, a trecut la fapte.

— Hm ! Mi se pare cusută cu aţă albă toată afacerea asta.

— Cum, cusută cu aţă albă ?

— Unde-i Gică ?

— La penitenciar, unde să fie !

— Iar tablourile ?

— Sînt în „camera de corpuri delicte".

— De unde le-a furat ?

— De la arhitectul Calimachi, unul din cei bănuiţi de noi.

— Tablourile au fost văzute de cineva ?

— De fostul administrator de la Baniş. Bătrînul a afirmat că îşi aduce aminte de ele, mai ales de ramele lor frumoase. Ce vrei mai mult ? !

— Nimic. Eu rămîn la convingerea mea.

— Adică ?

— Vom vedea ! Pînă una, alta, hai să ducem tablourile la muzeu. Să fie expertizate.

La muzeu, membrii comisiei au examinat cele trei pînze şi, în unanimitate, ne-au declarat că : „... ramele sînt cele originale, dar tablourile nu. Sînt nişte copii, relativ reuşite etc., etc.".

Auzind verdictul, căpitanul Ştefănescu mă privi într-un anumit fel dar nu schiţă nici un gest. Abia la birou mi se adresă murmurînd :

— Totuşi, cîteva lucruri nu-mi sînt clare.

— Le clarificăm pe parcurs.

— De ce crezi că s au furat copiile ?

— Ei, vezi, aici e secretul. După acel „ultimatum", prin care celor vizaţi li s-a solicitat ca, în patruzeci şi opt de ore, să depună obiectele pe care le au din colecţia Baniş, la cel mai apropiat muzeu, familia arhitectului Calimachi a înlesnit înstrăinarea

celor trei copii spre a ne convinge că totul este în regulă.

— Dar, atunci, unde-s originalele ?

— Ce părere ai, colega, pe unde ar putea fi ?

— La o legătură sau la o rudă a arhitectului.

— Sigur. Asta-i şi opinia mea.

A doua zi ne-am deplasat, cu căpitanul Ştefănescu, la familia Calimachi.

Interioare superbe. Numai lemn. Pereţii, pînă la tavan, erau capitonaţi cu lambriuri lustruite ca oglinda. Scări interioare din lemn de nuc, în formă de spirală, sculpturi mărunte de amoraşi, măşti, flori la colţuri, parchet fantezist în romburi de diverse esenţe care, prin jocul nuanţelor, realiza geometrii estetice rafinate. Tablouri puţine, dar bune, dominate de acele tonuri întunecoase, negre, despre care se afirmă că ar conţine germenele de lumină pură.

Ne-am interesat de cele trei tablouri furate. Domnul Calimachi, vădit jenat, ne-a arătat locul de unde au fost luate.

— De ce nu le-aţi predat la muzeu, domnule arhitect ?

— Mi-a fost penibil să mă prezint cu ele. Bunicul meu, care a murit anul trecut, le-a procurat. Dinsul a fost . . .

— Ştiu, l-am întrerupt, isprăvnicel la Baniş.

— Da !

Am părăsit vila familiei Calimachi răvăşit de gînduri . . .

După obţinerea acestor date, m-am despărţit de căpitanul Ştefănescu care trebuia să meargă la Şcoala

generală numărul 14, unde avea planificată o ședință cu părinții, el fiind președintele „Comitetului". Normal ar fi fost să mă duc acasă, dar pașii, aproape instinctiv, mă purtară spre clădirea miliției. Am făcut demersurile necesare și, după vreo oră, îl aveam în față pe Gică Pandele, zis „Cărăbuș". Infractorul mă privi blazat, fără să-l surprindă întrebarea mea.

— Cum e cu tablourile acelea, Pandele ?

— Cum să fie, bine. Le-am furat, dom' căpitan, răspunde hoțul, ca și cum ar fi narat o lecție bine învățată.

— Asta știu.

— Atunci, ce nu știți ?

— Cum de ai spart vaza de cristal din camera în care erau tablourile ?

O fracțiune de secundă rămase descumpănit, după care se regăsi și răspunse prompt și sigur :

— Am lovit vaza cu colțul unui tablou.

— Dar . . . din perete cum de ai scos piroanele alea ? Ai dărîmat aproape o jumătate de zid, smulgindu-le.

— Am avut la mine instrumente, dom' căpitan. Cum credeți, plec la război cu mîna goală ?

— Da . . . Cum de ai știut de ele ?

— Le-am zărit din stradă. M-am urcat în fața casei, pe un pietroi și le-am ginit atîrnînd pe pereți. Nu mă pricep la tablouri dar m-am gîndit că-s de preț după cum arătau. Erau al naibii de frumoase.

— Uite, Pandele ! Unul și cu unul fac doi. Ajunge cu pălăvrăgeala. Tu n-ai habar măcar unde au fost tablourile acelea și să știi că nu s-a spart nici o vază, nu e vorba de nici un zid, camerele au pereții acoperiți cu lambriuri, tablourile au fost luate în mod ele-

gant din cui iar . . . camera în cauză are geamurile orientate spre curte. Eşti un mare mincinos, măi Cărăbuş. Ei au recunoscut tot, am încheiat cu aruncînd afirmaţia cu graba omului care nu are timp de pierdut.

— Dacă aşa stau lucrurile, am să vorbesc şi eu. De fapt, trebuia de la început să-mi dau seama că domnii ăştia o să mă compromită, n-o să-şi ţină gura de îndată ce vor fi speriaţi un pic.

— Ce vorbă-i asta „să te compromită ?"

— Da, am făcut cu ei un tîrg curat, cinstit, pe onoarea mea. Am cîştigat şi eu un ban muncit, cincizeci de mii de lei la viaţa mea. Mi-au dat banii ăştia, şi vă spun toate astea ca să nu credeţi minciunile lor. Trebuia să mă prezint la consignaţia cu trei icoane mari şi să mă las „tras în piept". De la început mi s-a spus că sînt, omul cel mai potrivit. Cum ajung cu ele la consignaţia va fi anunţată miliţia, iar pentru banii primiţi trebuia să declar că le-am „şutit" de la Calimachi. După ce mi-am asigurat banii, am trecut la treabă. Vedeţi, am fost cinstit cu ei. După socotelile mele, puteam lua cel mult doi anişori de puşcărie. Dacă lucram, executam mai puţin, că doar nu era foc, iar la eliberare aveam cincizeci de miare. Dar, parcă poţi face un tîrg ca lumea în ziua de azi ?! Însă vă spun de pe acum că nu le restitui o leţcaie. Am cheltuit tot bănetul, e bine ?

— E bine, măi „Cărăbuş", am zîmbit involuntar.

— Şi acum, ce faceţi cu mine ?

— Încă nimic. Cred că fapta ta e un fel de înşelăciune, deci tot de natură penală.

— Aveţi dreptate, exclamă „Cărăbuş". Numai că, dom' căpitan, la înşelăciune e mai lesne. Pedeapsa e mai mică.

L-am părăsit pe „Cărăbuș" mulțumit și amuzat. Bănuiala mea se confirmase.

Ziua următoare, împreună cu căpitanul Ștefănescu, am verificat toată „dinastia" Calimachi. Unul din verișorii arhitectului era mare pictor în capitală. De la un colecționar local am împrumutat două portrete executate de pictorul bucureștean și glonț cu ele la experți. Am cerut să se compare stilul, modul de execuție al acelor portrete, cu cele trei falsuri.

Firește, rezultatul a fost cel scontat. Falsurile erau executate de verișorul arhitectului.

Un alt element stabilit : unchiul din strada Madona, fratele răposatului isprăvnicel de la castelul Baniș, dispunea, după opinia noastră, de cele mai bune condiții pentru ascunderea „Florentinilor".

Cîteva zile i-am păzit casa. Și era o căldură, ce să vă mai spun ! A patra seară, bătrînul uscățiv din casă, verifică de două ori dacă ușa camerei din spre Nord-Est era încuiată. Apoi, deschise un dulap mare, ce ocupa peretele din stînga. Împinse costumele și paltoanele înspre cele două extremități și se ghemui pe un scaun. În oglinda toaletei, din colțul opus al camerei, am putut vedea și noi tablourile mult căutate. Am acționat și . . . după un sfert de ceas căram spre mașina noastră cele trei capodopere „Florentine".

Cînd privesc la, muzeul unde au fost depuse aceste capodopere, simt că mă cuprinde și azi amărăciunea la gîndul că egoismul și lăcomia de îmbogățire a unor oameni mărunți ne-au lipsit pe noi, cei mulți, de o bucurie fără seamăn. Bunurile din patrimoniul artistic național aparțin întregului popor și societatea noastră are datoria de a le ocroti.

LUCEAU CA STELELE...

A fost prădată o casă memorială situată la vreo treizeci de kilometri de oraș. Aparținuse unui valoros pictor de prin părțile noastre. Din respect pentru el, în casa memorială s-au păstrat mai multe lucrări din creația sa, precum și cîteva opere realizate de mari artiști ai genului, pe care pictorul le-a achiziționat.

Casa este vizitată de turiști autohtoni și străini. Salonul adăpostește cele mai valoroase lucrări : *Garoafele, Fata cu ulciorul, Amurgul pe lac, Doamna cu eșarfa portocalie, Petrecere rustică,* alături de un Rubens, două pînze de Ribbera, un desen de Picasso, o acvarelă de Manet, un tablou atribuit lui Goya și alte cîteva lucrări, din care unele neidentificate.

Avînd în vedere faptul că, în urmă cu cîțiva ani, din salonul central au dispărut cîteva studii în alb-negru, autoritățile locale au angajat un paznic care să asigure securitatea valorilor în timpul nopții. Acesta se plimba în fiecare noapte în jurul clădirii. Trecea prin fața ferestrelor cu împletituri de fier forjat, privind pe geamuri capodoperele din interiorul semiiluminat și trăgea din pipă, cu nesaț, cîte un fum Moș Dumitru, paznicul, nu se pricepea el la pictură

însă văzînd că atîția turiști vizitează casa, a înțeles că pînzele sînt valoroase. Ca atare, era numai ochi și urechi, ca nu cumva, „vreun nărod" să fure sau să strice „icoanele". Bătrînul era instruit cum anume să procedeze în orice situație : în caz de furt, de inundație sau incendiu . . .

. . . Totuși, într-o dimineață, după ce moș Dumitru a predat clădirea (cu tot dichisul solicitat : proces-verbal întocmit, semnat) femeii de serviciu, care a sosit la ora șase, i s-a întîmplat ceva nemaipomenit ! Cînd a deschis salonul, să nu-și creadă ochilor. Cele mai frumoase tablouri lipseau de pe pereți !! Cu toată suta ei de kilograme, nana Mărie ieși ca o vijelie în pragul casei, strigînd după paznic :

— Mitree ! Mitree !! Ce-ai făcut, Mitree !!! Întoarce-te că am dat de dracu !!!

Paznicul trecea podețul care desparte clădirea de drum. Se opri locului.

— Ce ți s-a năzărit ?

— Nu mi se năzare, continuă ea cu un diapazon mai sus. Au dispărut icoanele.

— Cum să dispară, cînd le-am văzut toată noaptea. Luceau ca stelele. Se întoarse spre clădire grăbit, urmat îndeaproape de Bijulică, cățelul care-i ținea tovărășie în fiecare noapte.

Au revenit amîndoi în salon. Pereții erau goi. Necrezîndu-și ochilor, bătrînul bîiguia, mai mult pentru sine :

— Acum un ceas le-am văzut. Pot să jur că erau la locul lor. Le-am văzut ! Mă auzi, Mărie ? Luceau ca stelele . . .

Miliția a fost alertată imediat. Comunicatul scurt, care menționa : „. . . din casa memorială, situată în Valea Păpădiilor, s-au furat două pînze de Rubens,

un Ribbera și două ale artistului local, toate de mare valoare, care reprezintă . . .“ străbătea țara în lung și în lat, în țăcănitul monoton al teleimprimatoarelor.

. . . N-am ajuns chiar printre primii la casa muzeu. Pînă la venirea mea primele cercetări, așa-zisa „fază statică“ a examinării locului faptei, se terminase în exterior iar colegii mei se învîrteau prin salon căutînd urme, care, ulterior să ne ajute la identificarea hoțului.

În jurul orei douăsprezece, după aproape patru ceasuri de muncă încordată, ne-am întors la birou consternați. În afara amprentelor lăsate de nana Mărie, prin toată casa, nu s-a găsit nimic ; nici măcar un fir de păr. „— Iată, în sfîrșit și infracțiunea perfectă, exclamase enervat căpitanul Ștefănescu. Nici Scherlock Holmes nu-i dă de capăt“.

Șeful m-a convocat la el și mi-a înmînat procesul-verbal întocmit la casa muzeu, însoțindu-și gestul cu formula clasică, bine cunoscută de mine : „Trage tare, băiete, că hoțul nu te așteaptă. Grăbește-te, că el e tare grăbit“. Aștept primele rezultate. Ia-l și pe Ștefănescu cu tine, dar nu-l monopoliza că are de lucru cu furtul de la expoziție . . .

Ce era să fac ? Sau, mai corect zis, ce puteam face ? Rememoram audierea lui moș Dumitru, de a cărui inocență eram convins.

— Cum a fost, taică ? Ce ai făcut toată noaptea ? l-am luat direct.

— Am păzit casa, tovarășe căpitan. Nu m-am mișcat nici eu, nici Bijulică de lîngă casă.

— La ce oră ai văzut ultima dată tablourile ?

— La cinci. A bătut clopotul din sat ora cinci, cînd am făcut ultimul rond. M-am uitat pe toate geamurile, pe rînd, iar tablourile se aflau la locurile lor.

— În timpul nopții, n-ai simțit ceva deosebit ? Un zgomot ? O mișcare ? . . .

— Nimic, dar absolut nimic. Dacă s-ar fi apropiat cineva, cu siguranță că mi-ar fi dat de știre Bijulică.

— Obișnuiește să te viziteze cineva în timpul serviciului ? Să-ți ție de urît . . .

— Nimeni.

— Cum îți petreci noaptea ?

— Stau. Mă plimb din oră în oră în jurul casei. Mai trag din pipă. Mănînc.

— Da . . . o țuică ?

— Nu beau. Am fost operat de stomac.

— Bine, taică. Bănuiești pe cineva ?

— Pe nimeni.

Ne-am întors la casa muzeu s-o audiem pe femeia de serviciu și pe muzeografa principală. Tot drumul Ștefănescu fluiera, exasperant de fals, dar cu așa ceva mă obișnuisem de mult.

Femeia era într-o vervă de zile mari.

— Cum a fost, nană ? Ce ai găsit dumneata ?

— Prăpăd domn' căpitan. Dimineața, la ora cinci, m-am sculat și la șase l-am schimbat pe Dumitru. Cînd dau să intru în salon, văd că nu-s icoanele. Mă prind de cap, țip, îl chem pe Dumitru și-i arăt blăstămăția. Spuse totul cu o repeziciune de mitralieră.

— Ce a făcut Dumitru cînd a văzut că „icoanele" lipsesc ?

— S-a dus să anunțe miliția

— Iar dumneata ?

— Eu ? Credeți că o femeie ca mine ar fi putut să stea cu mîinile încrucișate ?! Am făcut curățenie.

— Unde ? am sărit ca ars.

— În casă. Că doar nu era să mă apuc să adun frunzele din stradă. Am măturat peste tot, am șters praful, am dereticat știind că vom primi musafiri de la miliție, de la artă . . . Cunosc eu regula. Știu că nu se cade să se găsească dezordine și murdărie.

— Și, în salon ? am îndrăznit . . .

— Mai ales în salon. Acolo era cel mai murdar : nisip, scrum, urme pe jos . . .

Eram realmente năucit. Și mai mult ca orice mă dezarma faptul că nu aveam nici pe cine să cert, cui să-i imput dezastrul. Ea a făcut curat și pace ! Șterge cu cirpa ei de praf, cu o teribilă ignoranță, toate probele care puteau duce la prinderea răufăcătorilor. Mături toate eventualele indicii. Cită inconștiență ! Privindu-i fața luminată mi-am amintit de unul din foștii mei profesori de criminalistică ; el avansa ideea unei educații de ordin criminalistic a marelui public. Măcar atît să se știe, susținea fostul meu dascăl că, după o infracțiune, nici un neavizat nu intră în casă, nu pune mîna pe nimic, nu schimbă poziția lucrurilor . . .

Mă lămuream în acest mod neașteptat de misterul inexistenței urmelor, fapt care l îndreptățise pe Ștefănescu să exclame : „Iată infracțiunea perfectă" !

Nana Mărie plecă mulțumită, crezînd poate că uimirea mea s-o fi datorînd înaltelor ei virtuți gospodărești.

Muzeografa, o femeie înaltă, își aminti, printre altele, un detaliu interesant. În urmă cu cîteva zile, casa a fost vizitată de doi străini. Ambii erau blonzi, de statură potrivită, îmbrăcați cam extravagant pentru vîrsta lor. Aceștia, după ce au vizitat toate încăperile și au studiat îndelung pînzele, au cumpărat un

set de diapozitive care reprezintă imaginea tuturor tablourilor existente în colecţia casei.

Analizînd întreaga situaţie, în momentele ceva mai liniştite ale după-amiezii, mi s-a părut incompletă declaraţia lui Dumitru. Parcă lipsea ceva, un element, un detaliu, care să permită continuarea cercetărilor. Eram convins că numai el putea să furnizeze un asemenea element. În fiecare activitate criminalistică, în fiece cercetare există un asemenea detaliu, care trebuie intuit. De multe ori, totul depinde de felul în care pui întrebările. Dacă sînt bine formulate, apare acel călcîi al lui Achile iar ghemul se desfăşoară uşor. Deci, Dumitru trebuia reaudiat.

Din aceste meditaţii am fost smuls, pentru cîteva minute, de băieţii care plecau să-i facă o percheziţie domiciliară paznicului.

Rămas singur am reluat meditaţia şi mi-am fixat un cerc de bănuiţi, de răufăcători cu antecedente în de-ale furturilor din muzee, asupra cărora să-mi îndrept atenţia. Apoi m-am ocupat de personalul casei muzeu : de cele trei femei mai în vîrstă, de muzeografă, o fetişcană zveltă, plină de viaţă. Nimeni nu ştia nimic, nu existau bănuieli . . .

După ora 18, Ştefănescu mi-a raportat că la moş Dumitru nu s-a găsit nimic. Eram convins. În încheiere, colegul m-a întrebat ce să facă cu paznicul. Hm . . . Ce să facă ? Să-l lase să se odihnească cîteva ceasuri, înainte de a intra de serviciu. „Stai prin apropiere — i-am zis — am să trec şi eu“ . . .

După zece seara am plecat să-l caut pe Ştefănescu.

Cînd am ieşit din boschetele de iasmin, moşul ne-a observat imediat dar nu a recurs la circul altor paznici controlaţi noaptea, care, deşi mă cunoşteau

bine, ca să-mi dovedească zelul lor nemaipomenit, umpleau liniștea cu strigăte vigilente : Stai !!! Cine ești ??? . . . etc., etc. Dumitru veni la mine, mă salută respectuos și tăcu, așteptînd parcă să fie întrebat.

Știu din experiență că de multe ori reușești să afli foarte multe lucruri utile unei anchete discutînd cu martorii în elementul lor, în mediul lor, cînd nu sînt jenați sau complexați de prezența unui chestionar cu multe rubrici, de o mașină de scris și de o dactilografă cu priviri intransigente. De aceea veniserm la moș Dumitru, sperînd să aflu ceea ce nu-mi spusese ziua. Climatul pentru o discuție era ideal : noaptea liniștită, călduță, puzderie de stele, mirosul de petunii . . . După cîteva minute am întrerupt tăcerea :

— Ce ne facem, nea Dumitre ? Ne-au prădat hoții urît de tot !

— Urît, tovarășe căpitan. Deși nu-mi explic cum au putut intra ! ! La cinci dimineața am mai văzut tablourile. A bătut de cinci ori clopotul cînd am făcut ultimul rond.

— De unde le-ai văzut, nea Dumitre ?

— De aici, și mă conduse la fereastra centrală, acolo unde spusese și de dimineață, la prima audiere. Priveam toți trei fără ca vreunuia să-i vină vreo idee. Ne-am întors la banca bătrînului să continuăm discuția întreruptă. După un timp, Ștefănescu ne părăsi pentru a da ocol clădirii. Eram obișnuit cu ciudățeniile lui. Mă întrebam ce o fi urmărind.

Cînd moș Dumitru plecă, la rîndu-i, să-și facă rondul, Ștefănescu reîntors mă întrebă :

— Ai la tine o oglindă ?

— Pentru ce ?

— Vreau să verific ceva. Lasă! Am văzut una în muzeu. Spune-i moşului să deschidă şi, peste vreo cinci minute vino singur la geamul cel mare.

Ar fi fost inutil să cer lămuriri suplimentare, pentru că aşa procedam noi: unul lansa o idee iar celălalt trebuie s-o continue. Dacă nu era în stare, trebuia să aştepte. Cînd am socotit că au trecut cele cinci minute, m-am apropiat de geam. Să sar în sus de bucurie. După cîteva minute de conversaţie liniştită, ne-am urcat în maşină. Îi datoram colaboratorului meu o explicaţie.

— Cele cinci tablouri au fost furate, după opinia mea, de un străin care a cumpărat alaltăieri diapozitivele. Probabil a avut şi un complice. Între orele 18—22, casa muzeu este nepăzită. S-a pătruns uşor cu chei false fiindcă încuietorile erau simple. Au scos tablourile şi le-au încărcat într-un autoturism. Autorul principal s-a urcat la volan şi...

— Poate că s-a oprit în vreo staţiune climaterică, completă Ştefănescu, în vreun oraş sau la un motel, cît mai departe posibil, unde o fi închiriat, spre dimineaţă, o cameră. Deci, în registre figura ca fiind cazat înainte de ora şase. Un alibi perfect. În plus, faptul că moş Dumitru putea jura în faţa oricărei instanţe că la ora cinci văzuse tablourile lucind ca „stelele".

— Logic, trebuia să se conchidă că furtul a avut loc, într-un mod inexplicabil, miraculos, după ora cinci. Cum de a putut vedea paznicul tablourile care erau, aproape sigur, în portbagajul unui autoturism ce gonea în noapte? Foarte simplu. Şi, pe cît de simplu, pe atît de ingenios. Ideea ta cu oglinda m-a lămurit cum au procedat. Complicele a rămas închis în casă. De ce? Ca să proiecteze cu cinci aparate mi-

nuscule toată noaptea, pe pereți, imaginea celor cinci tablouri, care, vorba lui nea Dumitru, „luceau ca stelele" în penumbra interiorului.

— Dimineața, profitînd de panica celor doi, a paznicului și a femeii de serviciu, a părăsit casa. Cu asemenea „încărcătură" nu era greu să dispară. În final, femeia de serviciu l-a ajutat și ea ștergînd toate urmele cu cîrpa de praf.

Dimineața mi-am expus punctul de vedere în fața șefului care nu este nici bătrîn, nici bolnav de ulcer, nici un tip cu foarte multă experiență, ca în romanele polițiste, ci un bărbat de patruzeci de ani, foarte activ, cu o robustețe de gladiator, jovial și, pe deasupra, nefumător. El găsi ideea cam îndrăzneață. O analiză, murmură de mai multe ori „mda" și ne dădu dreptate.

În așteptarea rezultatului, aveam impresia că mă aflu în cabina unui vapor cu pînze, undeva în zona cea mai liniștită a Pacificului, poate la Ecuator. Vaporul staționează pe o apă neclintită cu pînzele căzute. Nici o adiere . . . Calm plat . . . Spre seară veni însă primul șoc, primul curent de aer : o telegramă care ne înștiința că suspectul nostru, străinul cu mașina portocalie, cel care cumpărase diapozitivele dormise la hanul Poiana Ursului, de lîngă Pitești, unde ajunsese spre dimineață, îndată după ora șase. Dar numai după cîteva ore a plecat, nu se știe unde . . . La ora douăzeci și unu de pe litoral se comunică : mașina portocalie este parcată la campingul de la Venus.

Înainte de miezul nopții mi-am îmbarcat familia în mașină și . . . glonț la Venus. Pe litoral am ajuns a doua seară, tîrziu. Am desfăcut cortul și m-am instalat în vecinătatea mașinii portocalii. Noaptea trecu

fără surprize. Dimineața însă, altă belea pe capul meu. Pe la zece se trezi responsabilul campingului, un oarecare Bujoru, ce-mi turnă un scandal de toată frumusețea și mă obligă să-mi mut cortul cu zece metri mai la stinga, susținînd că terenul unde m-am instalat e „tabu". Un vecin de cort, îmi șopti discret : „dă-i un pol, șefule, că tace ca peștele."

Seara, cu o ordonanță aprobată, discret, ca să nu stînjenesc vacanța celor din jur, am percheziționat mașina portocalie și rulota de lîngă ea. În rulotă am găsit tablourile. Le-am lăsat la locul lor și am așteptat. După încă trei zile a apărut alături o altă limuzină, în care am găsit cele cinci mici aparate de proiecție și setul de diapozitive. Nu mai exista nici un dubiu, complicele sosise.

Ancheta a decurs conform așteptărilor. Hoții au declarat că intenționau să depoziteze încă un an, la o cunoștință din țară, tablourile furate. Pînă atunci se mai calmau spiritele și, ziceau ei, le puteau scoate cu ușurință . . .

ANCHETĂ PRIN ... CORESPONDENȚA

Într-o zi, mi s-a încredințat spre cercetare unul din acei indivizi care sînt „grei", cum se spune la noi. În cele șaptesprezece anchete avute în trecut, urmate de tot atîtea condamnări, a reușit să-și însușească multe „subtilități".

Era versat, răuvoitor și chiar ironic. Colonelul mi-a atras atenția că voi avea de furcă cu el.

Deși înalt, voinic, nu semăna deloc cu tîlharii romanelor polițiste. Nu avea nimic din „stigmatele" care cutremurau adepții lui Lombrozo. Părea mai degrabă un leu închis în cușcă, un leu care în prealabil și-a mîncat dresorul, un rătăcit în societatea noastră.

Pentru început, cum era și firesc, i-am adresat cîteva întrebări de cunoaștere. Reacția lui însă mă puse pe gînduri. Deveni nervos : mîinile îi tremurau, fruntea prea mobilă îi era transpirată și era extrem de zgîrcit în vorbire. Toate denotau o luptă lăuntrică în care dominanta era dată de „nu, ! nu vreau, ! nu știu ! nu spun, !"

Enervarea mea ar fi însemnat începutul triumfului său și, evident, nu doream să-mi sesizeze nemulțumirea.

Nici la scris nu era prea harnic. Scria puțin, confuz, ocolea destul de subtil răspunsurile directe sau de-a dreptul punea pe hîrtie, cu litere de o șchioapă : „nu știu" ! Dar mă studia tot timpul, în tot ce fac și mai ales cum fac, cum întreb. Îi simțeam însă tensiunea arterială în ochi, în tremolul continuu al falangelor, respirația neregulată, în toată ființa lui organică.

A patra zi am schimbat tactica cu ajutorul unei întrebări frontale :

— Unde ai fost în 18 iunie ?

După ce sensul ideii pusc în discuție străbătu și ultimul neuron al creierului, fiind îndelung cîntărit, violent a mișcat din cap și mi-a răspuns :

— Cu nimeni, n-am comis nimic. Să vă intre în cap. Declarația suna ca un ultimatum. Apoi reveni cu o voce mai potolită : nu știu ce sufletul meu aveți cu mine ? ! Credeți că dacă am cumpărat un ceas șutit și s-au găsit labele mele cine știe pe unde . . . Nu-și termină fraza, dar după o ezitare reluă : și la nevasta mea de ce nu-i dați voie să-mi aducă cîte ceva ? Mi-ați probat ceva în cîrcă ? Nimic !

Deși tonul era obraznic, nu l-am apostrofat. Se va căi odată singur pentru aceste mojicii.

Cuvintele lui totuși ascundeau un răspuns util, pe care l-a furnizat fără să fie întrebat. „Cu nimeni, n-am comis nimic" nu era o simplă dezvinovățire. În fond, nimeni nu se apără înainte de a i se fi prezentat un motiv care-l îndreptățește să creadă că este vizat direct cu ceva grav. Aceste cîteva cuvinte deschideau orizonturi noi anchetei. Urma numai să insist în căutarea „călcîiului lui Achile".

Frămîntat de aceste idei am deschis ușor sertarul biroului meu și am scos o cutie în care țineam mai multe creioane de diverse mărimi și culori. Ochii ho-

lui se aventurară la creioanele mele. Se uita lacom la cutie, uitînd parcă de existența mea. N-a fost defel greu să ghicesc ce dorește. Da, un creion. Dar cu ce scop ?

Îmi veni o idee. Scoțind din cutie ascuțitoarea am lăsat comoara mult rîvnită pe masă. Arătîndu-mă apoi distrat și, mai ales, plictisit, cu aceeași generoasă neglijență am lăsat pe birou și cîteva coli de hîrtie. Dar, neobservat, am numărat atît creioanele cît și colile veline. După o verificare a fișetului și sertarelor biroului, cu un ton familial m-am adresat reținutului :

— Te las cîteva minute singur. Merg să beau o cafea la bufet. Vezi că fereastra are gratii și la ușă stă afară un subofițer. Pînă mă întorc scrie te rog pe aceste hîrtii ce ai făcut în 18 iunie și indică-mi cu cine îți poți dovedi prezența acolo unde vei afirma că ai fost.

Revenind după circa douăzeci de minute constatai, nu fără o ușoară mulțumire, că hoțul meu a scris mult. Bineînțeles, „a plimbat ursul," cum definim noi înșiruirea unor lucruri neverosimile și neverificabile. L-am pus să semneze.

După depunerea lui în arest, numărînd creioanele și colile de hîrtie, o constatare care era și de așteptat : lipsea un mic creion roșu și o filă întreagă, de format obișnuit. Deci șansa mea de a coresponda era evidentă.

Următorul gest de „bună înțelegere" a fost aprobarea pe care am dat-o anchetatului de a-și trimite soției lenjeria la spălat și de a primi mici pachete.

Ziua următoare a și plecat o cămașă și un maieu la spălat. Cercetînd cămașa, din cusătura de la guler, de acolo de unde se introduce balena, a ieșit la iveală un bilețel banal cu conținutul : „PIPI SĂ DUCĂ BOARFELE DIN POD LA GYUSI".

Deci încă doi, mi-am zis. Dar cine să fie Pipi și Gyusi ? Cunoșteam faptul că prieten intim cu infractorul, aflat în cercetare, este un oarecare Aramă Stan, zis „Bilă de aur", nicidecum Pipi sau Gyusi.

Luînd bilețelul am examinat scrisul. Era ușor imitabil, simplu. Nu denota o personalitate accentuată. Originalul l-am păstrat la dosar și cu un creion roșu am redactat un nou mesaj, cu conținutul : „PIPI SĂ DUCĂ BOARFELE DIN POD LA BILĂ DE AUR".

Peste o oră, ne găseam în apropierea locuinței lui „Bilă".

Biletul, prin intermediul cămășii, a ajuns în mîna soției reținutului, care s-a achitat de cele solicitate, iar spre seară am avut plăcerea să stau de vorbă cu „Pipi", care era o fetișcană cam de 18 ani, strident fardată, decoltată, înzorzonată, și „Bilă de aur", cu care, dealtfel, ne cunoșteam de multișor. Numai că dialogul se purta la mine în birou și . . . „Pipi" nu putea justifica obiectele din valiza găsită asupra ei. Stofele, ceasurile, mărunțișurile erau noi-nouțe. Exact ca cele furate din magazinul universal al orașului B. Ce coincidență ? !

Pe „Pipi", fără remușcări, am arestat-o !

După acest prim succes am prins gust să corespondez. Peste încă trei zile a plecat iar o cămașă la spălat. Este adevărat că timpul scurs nu justifica spălarea cămășii, dar ce să fac ? ! Am consimțit și gata ! În același loc mă aștepta iar un bilețel : „ÎN ARAD CAUTĂ-L PE ȘAMU ȘI SPUNE-I SĂ SE DEA LA FUND. SĂ ARDĂ MAIMUTELE ȘI SĂ ASCUNDĂ PONTOARCELE".

Și acest bilet luă drumul dosarului. Vă rog să mă credeți că nu colecționez nici un fel de înscrisuri, totuși aceste „manuscrise" îmi pricinuiau clipe de mulțumire și amuzament.

A doua zi, la percheziția făcută cunoscutului hoț Tolvig Samu din Arad, s-au găsit mai multe valize furate de pe trenuri și o colecție de chei cu care au deschis ușile unor apartamente în lipsa . . . proprietarilor.

N-a fost greu să dezleg enigmatica scrisoare, care putea fi luată drept o șaradă. Hoții au un argou. La valiză îi spun maimuță, la cheie pontoarcă, la ceas moară etc. Scrisoarea deci solicita ascunderea unor corpuri delicte, deosebit de utile anchetei.

Astfel și Samu ajunse la arest, într-a treia celulă.

Din acel moment am prins o adevărată pasiune pentru corespondență. Ca ancheta să nu devină cumva monotonă, unilaterală, m-am gîndit la o nouă modalitate de a o colora. Studiind scrisul soției anchetatului, din cererile pe care mi le adresa cu ocazia predării fiecărui pachet, imitînd literele cu înclinația în dreapta ale femeii, am strecurat în manșeta unei cămăși, venite de la spălat o următoare epistolă : „BILA CE SĂ FACĂ CU ALEA . . .“ ?

Evident, nu aveam nici un fel de date despre acest infractor, dar cu o „cheie“, cum numim noi aceste artificii, nu se putea strica nimic. Dovada cea mai bună a constituit-o hîrtiuța, răspunsul primit peste două zile : „SĂ LE IA DE LA SORA TA ȘI SĂ LE DUCĂ ÎN BUCUREȘTI. ÎN OBOR LA TITI CHIORUL“.

Frumos se mai complica, mă gîndeam. Numai că hîrtia hoțului, după calculele mele, era pe terminate, așa că i-am creat fericita ocazie să mai șterpelească două foi. După acest „succes“ jubila. Era plin de sine. Încerca chiar să mă ironizeze. „Savuram“ superioritatea lui. Nu mai tremura, nu transpira. Îmi declară chiar că sînt foarte simpatic. El a mai fost cercetat de vreo șaptesprezece ori . . . și condamnat, dar așa anchetator

simpatic încă nu a întîlnit. Mă simţeam „flatat", nu glumă.

Obişnuindu-mă cu această anchetă „prin corespondenţă," în numele hoţului am tot scris şi primit răspunsuri. Şi corespondenţa a continuat încă două luni. Consecinţa ? Am reuşit să arestez un grup de infractori şi să intru în posesia bunurilor furate.

Totuşi, am două scrisori, una primită şi alta expediată de mine, pe care doresc să vi le mai prezint.

Cea primită sună astfel : „CĂPITANUL E CAM AGEAMIU. L-AM DUS CU PREŞUL. ÎN CURÎND TREBUIE SĂ MĂ PUNĂ ÎN LIBERTATE. AI FOST FATĂ DEŞTEAPTĂ. BRAVO".

Primind aceste rînduri, nu m-am putut abţine să nu răspund, pe aceeaşi cale : manşeta. Conţinutul : „AŞI ! DĂ-TE PE BRAZDĂ. AGEAMIUL TE-A FENTAT. MÎINE ÎNCEP CONFRUNTĂRILE. PIPI, BILĂ, GYUSI ŞI TOATĂ GAŞCA E ARESTATĂ. CORESPONDENTA E LA DOSAR. MAI AI O JUMĂTATE DE COALĂ. CAUTĂ-I O ALTĂ ÎNTREBUINŢARE ALTFEL SE CONFISCĂ. REGULAMENTUL NU ADMITE HÎRTIA JOS."

Mă simt însă nedreptăţit de soartă. N-am putut vedea figura reţinutului meu la citirea acestei ultime scrisori. Aşa sînt eu ghinionist totdeauna. Ce-i mai amuzant îmi scapă.

O POVESTE ADEVĂRATĂ CU NIȘTE STOFE

Din vitrina feeric luminată a magazinului „Eleganța", două manechine, cu ochi albaștri, priveau forfota străzii. Veștmîntul lor din lame avea sclipiri briliantine. În jur, un adevărat paradis textil : stofe, mătăsuri, țesături din fibre sintetice, în culori sobre și pastel.

După un timp, ora înaintată și ploaia alungă trecătorii care se înghesuiau în fața vitrinei. Cele două manechine însă continuau să zîmbească imperturbabil.

Curînd strada deveni, într-adevăr, pustie.

. . . Deodată, apăru o siluetă. O umbră, un om ieșit din noapte, conturat de lumina albă, fluorescentă. Un timp privi cele două siluete zîmbitoare din vitrină. Apoi, se duse la ușa magazinului. Acolo zăbovi un timp.

A doua zi, responsabilul constată lipsa lacătului și dădu „alarma" chemînd miliția.

Urmă un lucru îndeobște știut : cercetarea locului faptei.

Magnetul a reușit să adune cîteva resturi de pilitură lîngă intrare. În interior, nimic deosebit. Nu se mișcase nimic. S-a dispus imediat inventarierea. Cel mai bun revizor contabil conducea această operațiune,

care, în final, trebuia să desprindă din labirintul mărfurilor şi al cifrelor „MINUSUL".

Spre seară veni surpriza : nu lipsea nimic, dar absolut nimic !

— Imposibil, îi spun revizorului.

— Îmi pare rău. Cred că nu vă îndoiţi de mine.

— Nu, nici nu mă gîndesc la aşa ceva, dar să nu se fi strecurat o greşeală.

— Nici una. Am revăzut cifrele.

— Şi ?

— Nimic.

După despărţirea mea de revizor, în timp ce roteam volanul gonind spre birou, căutam să pătrund sensul celor petrecute. Să fi fost mărfuri în plus ? Sau hoţul nu a reuşit să-şi realizeze intenţiile intervenind ceva din afară, care-i strică planurile. O tentativă imperfectă ? Cine ştie ? Nici lacătul nu s-a găsit. Hoţul lucrase „curat".

Am ajuns acasă tîrziu şi nervos. Ziua mi-a furnizat nenumărate întrebări, la care n-am găsit nici un răspuns logic. A doua zi, urma să discut cu vînzătorii.

Dimineaţa, în anticamera biroului, mă aştepta personalul magazinului, compus din trei salariaţi. Un bărbat mai în vîrstă, care lucra în comerţ de 20 de ani, soţia unui ospătar şi o fetişcană. Nici unul n-a prezentat elemente noi anchetei. Fetei i-am pus problema existenţei unor mărfuri în plus.

— Nu se poate !

— Cum sînteţi organizaţi ?

— Fiecare din noi avem în primire cîte un raion cu gestiune independentă. Eu am mătăsurile, tovarăşa Matei albiturile, iar tovarăşul Ernst, stofele.

Fata mă privea cu nişte ochi mari, dojenitori, frumoşi. La plecare i-am strîns mîna, rugînd-o să nu în-

terpreteze altcum discuţia avută. Răspunsul a fost un zîmbet cuceritor, în care-şi dezveli toată dantura sclipitoare.

Ce surpriză ne mai rezervă şi acest magazin ?

Telefonul întrerupse reflexiile mele :

— Tovarăşe căpitan, vorbeşte de la celălalt capăt al firului, sînt locotenentul Minea. În Piaţa Rosetti un nou magazin spart. Modul de operare, ca la celălalt.

— Vin imediat. Aveţi grijă să nu se mişte nimic din loc.

— Am înţeles. Vă aşteptăm.

Imaginaţi-vă un stup din sticlă, cu mozaic pe jos, plin de mărfuri frumoase. Acelaşi lacăt lipsă şi pilitură în faţa uşii. Urmă inventarierea şi . . . iar nimic, nici un fel de lipsă ! Pentru a avea certitudinea că nu s-a greşit am solicitat repetarea inventarierii. Fără succes însă.

A treia noapte urmă alt magazin şi aşa mai departe pînă la şapte.

Să nu credeţi că n-am instruit paza, după prima surpriză. Itinerarele s-au schimbat, am fixat patrule, umblam toţi zi şi noapte, dar fără succes. Mă simţeam jignit. Cineva îşi bătea joc, tăia lacătele magazinelor textile şi nu fura nimic . . .

O fi poate un bolnav psihic ? Această ipoteză nu-mi surîdea. Mi se părea absurdă. Totuşi . . . Şi atunci m-am gîndit să pornesc cercetările de la coadă la cap. Uneori, e adevărat, mai rar, trebuie procedat şi aşa. Opinia mea era că aveam de-a face cu un nou mod de operare, poate foarte ingenios, practicat de un hoţ inteligent, rafinat. N-am acceptat nicidecum ideea îmbrăţişată de unii că e vorba doar de farsele unui răufăcător. Cei certaţi cu legea nu prea fac nimic fără folos.

Tot efectivul de ofițeri frecventa de două zile pieţele, talciocul, gara, croitoriile, în dorința, chipurile, de a cumpăra ocazional stofe, mătăsuri, albituri . . .

Spre seară, căpitanul Cerna veni cu trei metri de stofă, achiziționată de la un infractor, care nu-l cunoștea pe ofițer, la prețul de 150 de lei. Prețul real al mărfii : 400 lei.

Simplu și sigur, ca și în calculele matematice, am efectuat o percheziție domiciliară infractorului Oprea Tuțu, zis „Fane Ciungu". Magazia de lemne a acestuia adăpostește un veritabil depozit de stofe. Era cert că le-a furat, dar de ce nu lipsea nimic din magazine ?

— Fane, te-ai turnat. Ești de acord ?

— Turnat, domn' căpitan. Dar mare păcat. Cu „treaba" asta puteam să am zile. Nu mă reclama nimeni.

Hoțul se scărpină în ceafă și continuă : ultima condamnare mi-am ispășit-o la Văcărești. Am fost în celulă cu un „economist". Era deștept . . . Dar nu vă spun . . .

— Nu-i nevoie, Fane. Stofele tale vorbesc.

Depozitul lui era format din zeci de cupoane de stofă, dar numai cîte trei metri din fiecare sortiment și culoare.

— Asta e, stofele ! Parcă . . . aveți dreptate . . .

— Fane, uite că nici „treaba" asta n-a rezistat, deși ideea nu e rea . . . Dar ai avut tu atîta răbdare, să tai din fiecare val de stofă doar cîte trei metri ? !

— Am avut, domn' căpitan, recunoscu Fane . . . Trebuia să am ! Mi-a spus mie „economistul" : „Fane, fii deștept, fură stofă din val . . . da' numai 3 metri, nu te calici . . ." Știți, cam atîta rămîne în plus vînzătorilor. Oamenii nu știu că pentru defecte au dreptul la cîțiva centimetri în plus . . . Și, apoi, mai întind și ei stofa, că doar n-o fi foc !

— Acum știi ce urmează ?

— Știu, domn` căpitan. Beciul și expertizele alea „merceologice", sau cum le spuneți dumneavoastră . . .

După trimiterea lui Fane la arest, am dat telefon șefului biroului economic.

— Căpitane, hai la mine să-ți spun o poveste frumoasă cu niște stofe și . . . cu niște inventare care vor trebui făcute . . .

ACȚIUNEA „RALU"

Afară soarele sclipea ademenitor. Era ora patru. Am ieșit din birou, bine dispus, cu intenția de a merge acasă dar, în timp ce parcurgeam culoarul, spre a ajunge în curte, ofițerul de serviciu mă strigă din cabina lui capitonată cu sticlă, gesticulînd cu ambele mîini :

— Nu plecați că avem ceva . . .

— Ce anume ?

— Un cetățean vrea să reclame ceva. E-n sala de așteptare. Am sunat în toate birourile, de sus, dar nu mai e nimeni. Ce să fac ?

— Condu-l în camera de anchete. O să stau de vorbă cu el.

Cînd ofițerul de serviciu îl introduse pe cel ce căuta un „criminalist", în sala de anchete, și l-am privit, mi s-a părut că era o figură foarte cunoscută. Omul, după o scurtă ezitare, îmi întinse mîna și-mi zise cu o voce puțin emoționată :

— Mă numesc Sachelaride Marius.

— Căpitanul Cerna, m-am prezentat la rîndul meu. Cu ce vă pot fi de folos, domnule Sachelaride ?

— Pentru început, cu un sfat.

— Vă stau la dispoziție.

— Trebuie să vă spun că pînă aproape de dumneavoastră, mi s-a părut că sînt urmărit. Dar am luat anumite măsuri ca să scap de urmăritor. Intrai în Palatul Dicasterial pe o poartă și ieșii pe alta.

— Hm. Dacă lucrurile stau așa, ați procedat bine. De unde însă . . . ideea ?

— Citesc romane polițiste, domnule Cerna. Ele mă deconectează. Și, vedeți, mi-au fost de un real folos. Dar . . . nu vă stînjenesc cumva ? Aveți ceva mai mult timp ? Povestea mea e ceva mai lungă și . . .

— Deloc. Vă ascult. Sînt în afara orelor de serviciu, ca atare nu vă faceți probleme.

— Bine. Mulțumesc. Deci, să intru în subiect. Numai să-mi adun gîndurile. În pauza care se așternu, pentru cîteva secunde, l-am studiat mai cu atenție pe interlocutorul meu și am constatat cu plăcută surprindere că era extrem de îngrijit îmbrăcat, în genul omului care apreciază plăcerea de a simți cum face corp comun cu sacoul, croit dintr-o stofă de cea mai bună calitate. Purta ochelari de vedere, cu rama de agat. Era tipul intelectualului meticulos cu sine însuși ce uza de o gestică aparent studiată. Ceea ce m-a frapat la el era însă contrastul dintre stînjeneala lui, amestecată cu o ușoară notă de agitație, și întreaga sa alură de om care știe ce vrea.

În secundele de liniște și el mă privea cercetător, ca și cum m-ar fi cîntărit — un gen de test vizual, — apoi continuă :

— Sînt om de știință, cercetător, și am fost delegat ca să lucrez cîteva săptămîni alături de un colectiv din orașul dumneavoastră. Ne ocupăm de un lucru foarte important. Mai mult nu sînt autorizat să vă spun.

— Vă înțeleg. Trecem peste acest detaliu.

— Mulţumesc. Să revin la ale mele. Ştiţi, sînt unele momente din viaţa unui om de care nu-i face plăcere să-şi amintească. Fiecare dintre noi sîntem un conglomerat de calităţi şi defecte. La unii dominanta o deţin carenţele. Îi condamnăm, îi reprobăm, căutăm să-i reintegrăm. La alţii . . . Eu am căutat totdeauna să mă situez de această parte a barei. Să muncesc, să creez ceva. Şi, deodată, brusc, am fost zguduit de un coşmar.

— Unde ? Cînd ? am devenit circumspect.

— Aici. În oraşul dumneavoastră, ieri.

— Adică ? ! Fiţi mai explicit.

— Înainte de a intra în detalii vreau să vă asigur că nu sînt nevropat. În fişa mea genetică scrie cu majuscule „LUCID". N-am suferit în viaţa mea cu nervii, nu am avut niciodată halucinaţii vizuale sau auditive de ordin patologic, nici din curiozitate nu m-am delectat cu stupefiante. Să revin la coşmar. Noţiunea o voi păstra cu stoicism fiindcă defineşte cel mai bine, cel mai fidel, ipostaza mea psihică. Ieri am sosit cu avionul de unsprezece. La aeroport m-a aşteptat profesorul Mariş, poate îl cunoaşteţi, cercetătorul. Am servit masa împreună iar pe la ora patru ne-am despărţit, urmînd ca azi să ne revedem la institut. După ce am trecut în revistă centrul m-am dus la hotel. Aveam o cameră rezervată de acelaşi Mariş. În faţa hotelului, spre uimirea mea, am fost acostat de o fetişcană atrăgătoare care mi se adresă cu o familiaritate puţin obişnuită : domnul profesor Sachelaride ? ! Vai, ce surpriză plăcută ! Eu sînt . . . dar de unde mă cunoşti matale ? am întrebat-o. De la televizor, îmi replică cu o naturaleţe care elimina orice bănuială. Ţin să vă precizez că în anii trecuţi am ţinut un ciclu de prelegeri de genetică la televiziune. Şi, încă ceva. Nu sînt şi nici nu am fost în viaţă

vreun crai. Din contră. Femeile mi-au apărut întotdeauna ca niște ființe complicate, necunoscute.

— Cum arăta fata ? am devenit curios.

— Era șatenă sau, mai repede, roșcată, cu un mers sfidător, de felină. De cum am văzut-o, în sinea mea am și etichetat-o, cu o luciditate răutăcioasă, declarîndu-mi că „și în picătura de apă continuă să trăiască lumea ciudată a mării," opinie care, firește, condensa poziția celui care este convins că niciodată nu o va cunoaște pe Venus de Millo decît ca pe o statuie din marmură sau o fermecătoare muritoare ce aparține altuia. Asta și datorită faptului că nu am timp. Vă plictisesc ?

— Deloc. Vă ascult cu mare atenție.

— După ce îmi înșiră o mulțime de banalități, zise că se numește Ralu. Prin naturaleța ei copilăroasă a reușit să tulbure în mine un anumit echilibru pe care îl dobîndisem în cursul anilor de muncă asiduă. În fine, mă întrebă unde sînt cazat și i-am spus că la camera 208. Aflînd acest detaliu, în fugă îmi spuse că după ora douăzeci mă vizitează, exprimîndu-și interesul față de problema genelor sau așa ceva. Abia sus, în cameră, mi-am dat seama că nici nu-mi ceruse consimțămîntul spre a mă vizita. Dar credeam că totul a fost un moft de studentă din anul întîi și nu o s-o mai revăd niciodată. Numai că m-am înșelat. După ora opt cineva bătu discret în ușa camerei mele. Tocmai mă delectam cu citirea unei reviste de specialitate, cumpărate în urmă cu o săptămînă la Paris. Am abandonat revista și am deschis ușa. În prag era . . . Ralu, extrem de cochet îmbrăcată, cu un zîmbet cuceritor și o alură de copil alintat.

Sesizînd uimirea mea rise cu poftă, inundînd încăperea cu clinchetul vocii sale cristaline. Intră puțin stînjenită, dar repede își regăsi cadența și se așeză pe studio dezvelindu-și genunchii. Dialogul demara destul de greu. Am întrebat-o cu ce se ocupă și-mi spuse că vrea să dea admitere, în vară, la Facultatea de medicină. Acesta nu era un răspuns direct și lăsa impresia că Ralu e fără ocupație. Inițial m-a stînjenit acest gînd, dar pe parcurs, cînd începu să ciripească, degajînd o naivitate naturală, fără fard sau fond de ten cum se spune, m-am liniștit. Îmi explică, într-un limbaj destul de sărăcuț, că ar dori să lucreze într-un laborator de biologie și am crezut că sînt pe față, am dezlegat enigma interesului ei față de mine. Vrea un serviciu și speră că voi mijloci angajarea ei etc, etc.

Mai tîrziu îmi istorisi o mulțime de fleacuri despre prietenele ei și, într-un tîrziu, deodată, brusc îmi puse o întrebare frontală.

— Săptămîna trecută ați fost în Occident ?

— Da.

Întrebarea nu mi s-a părut nelalocul ei pentru moment. Nu mi-am pus problema că de unde știe de fosta mea prezență în capitala unei țări din Vest. Am presupus că s-a scris pe undeva despre simpozionul internațional de genetică sau . . . cine știe. Nu mi-am bătut capul cu asemenea întrebări. Abia azi, analizînd dialogul avut cu ea, după această noapte îngrozitoare, mi-am dat seama că de prezența mea la simpozion nu s-a știut numai în cercurile științifice bine informate.

Apoi mă chestionă, alintîndu-se, jucîndu-se cu un ineluș, dacă mai am valută. Căutîndu-mă prin buzunare, în pardesiu am găsit cîțiva dolari. Un rest rămas la Orly de la biletul de avion.

— Trebuie să decontați acești bani ? se interesă zimbind.

— Cred că nu, i-am spus puțin iritat. De ce ?

— Fiindcă aș fi vrut să vă rog ceva, dar nu îndrăznesc.

— Ce anume ?

— Aș dori să-mi cumpărați un pachet de țigări, de jos, de la bar.

— Fumezi ? am întrebat-o surprins.

— Cîteodată. Știu că nu e sănătos. Am citit și recomandările dumneavoastră din nu știu ce revistă. Dar n-am voință. Ultimele cuvinte le rosti cu puțin patos și extrase din gentuța ei, garnisită cu perle, un pachețel fistichiu, cartonat, din care scoase ultima țigară.

Am coborît stînjenit la bar, întrebîndu-mă pe scări ce caută mucoasa asta alintată și, poate, stricată la mine ? Ce vrea ? Sînt conștient de faptul că-s departe de Adonis. Atunci ? ? În hol mi-am amintit că mi-a rămas sus, în cameră, valiza și servieta. Dar documentele privind cercetarea le predasem profesorului Mariș care le-a dus la Institut. Bănuind că Ralu ar putea să-mi umble printre acte, grăbit, am cumpărat țigările și am luat liftul ca să mă întorc în cameră. În lift, cu mine, s-a urcat un tînăr, căruia nu i-am dat nici o atenție. Cînd am ajuns la nivelul etajului doi însă tînărul m-a lovit fulgerător în abdomen, cu dexteritate și cu atîta putere încît îmi pieri glasul și de durere m-am simțit paralizat. Mă prinse din cădere fulgerător și mă azvîrli într-unul din cele două fotolii aflate în holul etajului doi. Apoi, dispăru. Am zăcut așa, aproape inconștient, cîteva minute, pînă cînd durerea mi se amelioră. Simțind că fulgerele din abdomen îmi permit să mă mișc, m-am tîrît pînă la ușa camerei mele. Am deschis ușa și . . . a început coșmarul. Cel mai îngrozitor coșmar

din viața mea. Ceva inimaginabil. În mijlocul încăperii zăcea Ralu, ființa aceea tînără și frumoasă, lividă, cu ochii puternic ieșiți din orbite, strangulată cu propriul ei batic înflorat, pe care cu circa o oră în urmă îl admirasem atunci cînd în pragul ușii se conturase făptura ei plăcută. Fața de masă era trasă, vaza pe jos, florile împrăștiate, valiza mea deschisă, un scaun căzut . . . O dezordine greu imaginabilă. Ea era culcată într-o poziție contorsionată, cu capul aproape sub masă. Înfiorător ! Tabloul care mi se contura în fața ochilor atît de mult m-a impresionat încît am simțit cum se rotește pămîntul, cum obiectele prind a se mișca independent de mine și de ea. Noi am rămas singurele două entități inerte, total statice, în rest totul se rotea într-un joc macabru. A fost îngrozitor. Am închis ușa repede și m-am grăbit spre recepție. Doream să se anunțe autoritățile cum că la mine, în cameră, a fost ucisă o fată. Coborînd scările m-am oprit însă pentru o secundă. O singură secundă. Mi-am dat seama că vor urma cercetări, voi fi bănuit, chestionat, anchetat, vor afla colegii și soția că în camera mea . . . și multe alte gînduri sumbre m-au năpădit. Am avut un moment de slăbiciune de care mi-e jenă. Trecînd repede peste această criză am coborît la recepție și l-am rugat pe unul din băieții de serviciu să vină sus, cu mine. Nu i-am spus nimic pe parcurs. Am deschis agitat în fața lui ușa camerei și . . . am rămas din nou stupefiat. În interior era o ordine desăvîrșită, nu fu cuvertura deranjată, nu scaunul, nu covorul, nu țigările ce mi-au căzut din mînă . . . nimic. Repede m-am întors pe culoar ca să privesc tăblița de pe ușă. Era neîndoielnic camera mea. Pe tăbliță se afla trecut : 208. Lîngă studiou era valiza mea închisă și pe valiză servieta. Băiatul de la recepție văzînd agitația mea mă privi îndelung, cercetător, apoi plecă nedu-

merit. Rămas singur m-am lungit pe studiou, mi-am strins tîmplele în palme și am fost tentat să cred că totul a fost o halucinație bolnăvicioasă, un vis oribil. Dar, cînd mi-am ridicat capul și am privit spre valiză, am zărit ceva care mi-a întărit convingerea că faptele s-au petrecut aievea. Din valiză îmi atîrna, pe jumătate, o cravată pe care o pusesem în dulap cînd am sosit. Cum a ajuns în valiză ? Nu-mi puteam explica. Și încă ceva. Mi se schimbase prosopul. Am avut inițial un prosop vernil care se metamorfozase într-unul roz bomboni. Cum ? De ce ?

Iată pentru ce am venit la dumneavoastră. Ce mă sfătuiți să fac ? ? ?

Povestea stranie a profesorului Sachelaride, pentru moment, mă descumpăni. Ca să nu-i trădez stupefacția care mă prinse în mrejele sale m-am ridicat în picioare și i-am propus să ne deplasăm la hotel.

Peste zece minute am intrat în somptuoasa clădire din centrul orașului și ne-am urcat la etajul doi unde pe culoarul din stînga a opta cameră era cea cu numărul 208. Camera se afla cam la mijlocul culoarului. Profesorul deschise ușa și mă pofti să intru, adresîndu-mi cuvintele :

— Acesta e lăcașul coșmarelor mele !

După ce s-a închis ușa am continuat dialogul :

— Unde era culcat cadavrul ?

— Aici, și-mi arată covorul bordo din fața studioului.

Am cercetat fiecare centimetru pătrat din covor, sperînd să găsesc ceva indicii, măcar niște fire de păr blonde sau roșietice. Dar, degeaba am tot plimbat lupa de buzunar, nu era nimic pe jos.

— Fata a fumat cît a stat la dumneavoastră, după cîte am reţinut.

— Da. Cînd am plecat din cameră şi-a aprins o ţigară. Mi-a şi spus că e ultima.

— Ce aţi mai sesizat la părăsirea camerei ?

— Să mă gîndesc. A mototolit pachetul din care a scos ultima ţigară.

— Şi ce a făcut cu pachetul mototolit ?

— Cred că l-a pus în scrumieră.

— Deci a pus mîna pe scrumieră ?

— Da.

— Cînd aţi revenit cu băiatul de la recepţie mai era ambalajul mototolit în scrumieră ?

— NU ! replică foarte hotărît profesorul. NU ERA ! ! Scrumiera era goală.

— Asta era scrumiera ? i-am întins obiectul acela de o formă ciudată dar armonioasă, care era plin de praf ca dovadă că nu s-a umblat cu el de cîteva zile.

— Asta-i scrumiera.

— Am să vă rog acum să recurgeţi la un mic efort de memorie. Cînd aţi intrat în cameră şi aţi găsit cadavrul unde era scrumiera ?

— Nu ştiu. Credeţi că prezintă aşa o importanţă majoră treaba asta ?

— Absolut. Fiecare element este important.

— Nu, nu-mi amintesc.

— Să încercăm atunci altfel. Ce era pe masă ?

— Nimic. Nici măcar vaza cu flori sintetice.

— Deci scrumiera nu era pe masă ?

— Cred . . . că nu.

— Dar florile ?

— Nu vă înţeleg ?

— Cîte flori artificiale erau în vază ? Reţineţi cumva ?

— Da. Trei. O floare roșie și două albastre.

— Mulțumesc. E perfect.

— De ce ?

— Priviți vaza din cameră. Conține două flori roșii și una albastră.

— Să mă fi înșelat ? se întrebă nedumerit omul de știință.

— Nu cred, l-am consolat. Aveți o memorie bună, exersată. Mie totul mi se leagă perfect. Mai puțin un aspect.

— Care anume ?

— Nu pricep de ce ați venit să căutați un criminalist abia azi, la ora 16, cînd, după cîte înțeleg, toată povestea s-a derulat ieri pe la ora douăzeci sau douăzeci și ceva ?

— Domnule Cerna, cum să vă spun, cînd am revenit în cameră am suferit un mic șoc nervos și am adormit.

— Cînd v-ați trezit ?

— Pe la ora 15.

— N-ați dormit prea mult ?

— Ba da.

— Ce ați mai făcut în seara precedentă ?

— Nimic.

— Înainte de a vă culca nu ați mîncat, nu ați băut nimic ?

— Un singur pahar cu apă.

— De la robinet ?

— Nu. Din cană.

— Atunci cana o reținem pentru examenul de laborator. Cred că ați fost adormit.

— E posibil așa ceva ? se frămîntă Sachelaride.

— După toate aparențele da. V-a căutat cineva în cursul dimineții ?

— Profesorul Maris. A dat telefon.

— Şi ?

— Centralista i-a spus că nu răspunde nimeni, cel cazat la 208 e plecat în oraş.

— Acum cîteva lucruri încă despre Rălu vă rog.

— Cu plăcere.

— Ce aţi sesizat deosebit la ea ?

— Nimic, afară de faptul că a fost frumoasă, agreabilă, avea ochi mari, albaştri şi o atitudine cam infantilă.

— Adică.

— Părea prostuţă, naivă.

— Credeţi ? Una prostuţă nu ştiu dacă vă trimitea după ţigări ca să vă poată umbla prin servietă sau valiză.

— A umblat prin servieta mea ?

— Încă nu ştiu dar presupun că şi-a băgat năsucul în hîrtiile dumneavoastră. O să fie greu să selectez urmele papilare de pe valiză şi servietă . . .

Am luat în studiu servieta şi valiza profesorului. Găsind o mare aglomeraţie de amprente în interior m-am dus la maşină, am scos trusa criminalistică şi, înarmat astfel, am continuat lucrul. La poartă le-am spus băieţilor că îmi place camera pe care mi-au repartizat-o iar ei au înţeles despre ce este vorba. Cu ajutorul pensulei magnetice am reuşit să scot din anonimat cam douăzeci de urme digitale bune, folosibile. După ce le-am fotografiat am pus mîna pe telefon şi l-am sunat acasă pe căpitanul Ştefănescu, colegul meu. Mi-a răspuns fiul său în vîrstă de cinci sau şase ani.

— Dă-mi-l pe tăticu, Radule, l-am rugat.

— Pe tăticu ?

— Întocmai, Răducule.

Apoi am auzit cum Răducu îl strigă pe Ştefănescu, tare, cît îl ţine gura, cu receptorul lăsat la ureche : „Tă-

ticule, ce să spun ? Ești acasă sau nu ? Mi-ai promis că mergem la tobogan". Am ris cu un iz amar auzindu-l. Săracul copil ! Peste cîteva secunde Ștefănescu se prezentă la aparat și l-am rugat să vină pînă la hotel. Să se strecoare pînă sus, la 208, în mod discret. Pînă la venirea lui am căutat să perseverez în căutarea urmelor.

Peste o jumătate de ceas căpitanul meu intră în cameră și după ce i l-am prezentat pe profesor, mă întrebă cu ce să înceapă. Știind că Ștefănescu are un fler excepțional, i-am spus :

— Discret, vezi dacă ne urmărește cineva. Apoi, stabilește-mi cine a ocupat ieri camera 207 și 209.

După plecarea ofițerului am sunat recepția și m-am interesat de soarta celor două camere alăturate. Din fericire nu erau închiriate încă, așa că le puteam vedea imediat. Spre a nu-l trambala pe Sachelaride după mine l-am rugat să se așeze la masă și să scrie, să-mi pună pe hîrtie toată povestea cu RALU. Înainte de a începe să redacteze declarația l-am ampretat spre a-i putea elimina degetele din rîndul amprentelor relevate în interiorul servietei sale. Apoi, discret, am trecut în camera 207. Primul drum l-am făcut la coșul de gunoi din anticameră. În coș zăcea o hîrtie mototolită, un ambalaj de țigări. Pe ambalaj, fără dificultăți, am deosebit mai multe amprente. Intrînd în camera care era identică cu cea alăturată, adică avea un hol, o baie, un dulap îngropat în perete, un studiou, o masă, două scaune, etc., etc. am privit vaza de pe masă. În vază erau trei flori din material plastic : o floare roșie și două albastre . . . Ceva mai multă bătaie de cap mi-a pricinuit covorul din fața studioului pînă cînd am reușit, cu o pensetă, să culeg cîteva fire de păr din țesătura ei aspră. N-am neglijat nici scrumiera găsită lîngă telefon. Cristalul strălucitor păstra pe el cîteva

amprente bune. Şi pe vază mi s-au conturat urmele unor degete. Marea surpriză mi-a furnizat-o totuşi covorul. Am găsit un fragment de nasture, mai precis o jumătate dintr-un năsturel, în genul celor care se coase pe mineca sacourilor bărbăteşti. O comoară, nu alta ! Nasturele reprezenta ceva mai puţin de o jumătate, ruptura fiind în lungul unui rînd de orificii. Deci, avem toate şansele ca cealaltă jumătate să fi rămas pe mineca sacoului criminalului. În baie am găsit şi prosopul vernil !

Deşi trecu mai mult de o jumătate de oră, Ştefănescu nu mai reveni. M-am dus la recepţie nemulţumit de încetineala cu care se mişcă dar, acolo, băiatul de serviciu îmi spuse că a plecat. N-a apucat decît să-i facă un semn discret, dîndu-i de înţeles că va da un telefon. Asta-i bună, mi-am zis ! Căpitanul a găsit ceva ! Poate un suspect . . .

M-am întors la etajul doi, îngrijorat de soarta colegului meu, cu aerul cel mai firesc al omului cazat în hotel. Neavînd ce face am luat în studiu, de aşa manieră ca să nu fiu văzut de cineva, coşurile de gunoi aflate la nivelul etajului doi. Cu toată precauţia mea am fost prins în flagrant de femeia care făcea curăţenie. Ea mă examină de sus pînă jos, bănuitoare. Mulţumită de exteriorul meu probabil, mă îndrumă să caut la ea în ladă dacă am pierdut ceva, acolo e tot gunoiul adunat în cursul zilei. I-am mulţumit şi m-am apucat să triez conţinutul lăzii. Spre final perseverenţa mea se dovedi a fi utilă. Am găsit obiectul căutat. Era o tăbliţă din carton, cu inscripţia „208" care imita la perfecţie tăbliţele indicatoare ale camerelor hotelului. Jubilam ! Prezumţiile mele s-au confirmat. Într-adevăr, Ralu a fost primită de profesor în camera 207 fără să ştie, unde fusese cazat iniţial. Jocul s-a realizat simplu. S-a aşezat

pe uşa cu numărul 207 tăbliţa găsită în gunoi cu inscripţia 208 şi Sachelaride s-a instalat liniştit acolo, convins fiind că e camera ce i se rezervase : „208". Camera 207 însă a fost închiriată de răufăcători spre a-l avea la îndemînă pe profesor. În acest timp cea alăturată (208) era liberă. De ce ? Poate doreau să-i fure profesorului ceva documente, iar după furt să-l mute la 208 unde să se desfăşoare cercetările. Rezultatul ar fi fost spectaculor : infracţiunea perfectă . . . fără urme ! Numai că RALU le-a încurcat planurile şi s-au simţit nevoiţi s-o elimine din cursă, cum se spune. Ea putea fi şi o rivală ! Iar după uciderea ei, urgent l-au mutat pe profesor în adevăratul 208. Operaţiunea s-a consumat aşa de repede încît cravata i-a fost aruncată în valiză, nu în dulap unde o lăsase în 207 şi nici prosopul nu i s-a schimbat. (Prosopul lui a rămas în 207).

După ce am dat această dezlegare probabilă enigmei, am continuat dialogul cu Sachelaride :

— Domnule profesor, sînteţi sigur că a murit RALU ?

— Ştiu eu ce să mai cred ?

— Aţi pus mîna pe ea ? I-aţi luat pulsul ?

— Nu. Dar judecînd după poziţie, după ochii ei sticloşi, mai mult ca sigur că era moartă. Eu vă vorbesc în calitate de specialist acum.

Din aceste argumentări profesorul a fost oprit de telefonul care sună strident. Sachelaride ridică receptorul, spuse de cîteva ori da, şi mi-l întinse. La celălalt capăt era Ştefănescu.

— Te ascult. Unde eşti ? l-am chestionat.

— La braserie. Am nevoie de ajutoare. Urmăresc un tînăr care mi s-a părut suspect. S-a schimbat cu unul înalt, blond, atletic, în hotel, conducîndu-l şi sus la 208, înidcîndu-i discret camera, ca şi cum i-ar fi spus că

acolo e cel cu pricina. Blondul a rămas jos, în holul mare, la o masă pe stînga. Sînteți urmăriți. Vedeți ce faceți. Eu mă țin după asta. Vreau să văd ce hram poartă.

— Bine, mersi. Îți trimit imediat ajutoare. Peste cîteva minute ai doi oameni la braserie.

L-am sunat pe ofițerul de serviciu și i-am cerut să trimită doi subofițeri civili la braserie unde să ia legătura cu Ștefănescu și să rămînă la dispoziția lui. La terminare am ieșit pe culoar și am așezat pseudo-tăblița cu 208 pe ușa camerei 207. După această manevră l-am invitat pe Sachelaride pînă la lift. În prealabil, firește, m-am convins că nu ne urmărește nimeni. De la lift ne-am întors, cu pași domoli, discutînd pe culoar spre extremitatea ei opusă. Cînd Sachelaride ajunse la primul 208, care de fapt era 207, deschise ușa și intră liniștit. Privi interiorul și brusc făcu o piruetă întorcîndu-se spre mine, înghinînd :

— Sînt două albastre și una roșie ! ! !

— Întocmai. Asta doream să observați și dumneavoastră. Va trebui într-un viitor apropiat să fiți martor și ca atare era necesar să sesizați acest detaliu, pe lîngă altele. Priviți și prosopul !

După aceste constatări Sachelaride părăsi brusc camera și se duse la ușa de alături. Privi agitat tăblița și exclamă : „ambele-s 208 !"

Am desfăcut tăblița de pe ușa alăturată care ascundea adevărata sa identitate și am intrat amîndoi în realul 208. Ajunși în interior profesorul electrizat exclamă :

— Înțeleg totul ! Cred că ați avut dreptate în legătură cu Ralu. A avut numai ochii inocenți . . .

Nu am răspuns imediat profesorului ci l-am lăsat pe el să continue dialogul :

— Fetița naivă a jucat o carte mare ! Mult prea mare pentru ea. Dar nu știu ce a vrut ? Ce a urmărit ?

— Activitatea dumneavoastră științifică, am replicat simplu.

— Se poate, reveni Sachelaride îngîndurat. Se prea poate. Și, ce-i de făcut acum ?

— Nimic deosebit. Veți continua jocul.

— Cum ?

— Vă veți comporta ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Nu ați anunțat autoritățile, și pace. Totul vi s-a părut o halucinație vizuală. Comportarea dumneavoastră nu trebuie prin nimic să trădeze că ați deschis ușa de la 207 într-un moment cînd, din grabă, răufăcătorii n-au luat jos tăblița care ascundea enigma întregii situații. Li s-ar putea și lor imputa de către cei interesați, poate de unul care îi finanțează, această omisiune gravă și . . . ați putea suferi și dumneavoastră. Ați revenit prea repede în cameră scara trecută, cu toată lovitura primită în plex, și ei n-au apucat să vă mute bunurile în încăperea alăturată, nici să îndepărteze tăblița buclucașă. Cînd v-ați urcat cu recepționerul în schimb, aceste neajunsuri au fost eliminate și v-ați instalat în adevărata cameră 208. Firește, crima s-a consumat la 207. Eu am adunat suficiente probe care atestă acest fapt.

— Totul pare un vis urît ! Și, după o clipă : o să reușesc eu să joc teatru ?

— Trebuie. Numai astfel ne ajutați.

— Cum să mă comport ?

— Cît mai firesc. Aveți un anumit program de lucru ? Eventual, unele deprinderi, obiceiuri ?

— Cred că da. Fiecare își are independența, personalitatea lui, la care eu adaug pasiunea pentru mu-

zica lui Beethoven. Îl ascult zilnic. Este tonicul meu. Apoi, îmi schimb zilnic cravata . . .

— Să nu renunțați la aceste obiceiuri. Ce faceți în seara asta ?

— Nu știu. N-am nimic precis.

— Veți face o vizită domnului profesor Mariș. Dînsul, probabil, vă așteaptă. Îi spuneți că ați avut o indispoziție . . .

— Și dumneavoastră ?

— Eu vă voi urmări. Și vă rog să nu plecați de la Mariș pînă la ora zece.

— De ce mă urmăriți ?

— Ca să văd cine îmi este rivalul, cine vă mai urmărește.

— Credeți că prezint o asemenea importanță ? Așa un interes ?

— Nu cred, știu. M-a anunțat Ștefănescu că jos, în hol, ne așteaptă un tînăr, cu părul spălăcit care se plictisește de moarte.

— Deci plecăm ?

— Da. Firește, nu împreună. Eu plec acum iar dumneavoastră peste zece minute. Am nevoie de acest avans ca să las trusa criminalistică și cana de apă în mașină.

— Și urmele ?

— Sînt toate fotografiate și ridicate cu peliculă de foliu.

După zece minute Sachelaride părăsi hotelul, urmat îndeaproape de tînărul meu plictisit. S-a parcurs centrul, am intrat într-o străduță cu vile și la numărul 11 Sachelaride intră pe poartă. Era vila profesorului Mariș. Amicul meu, cu părul spălăcit, rămase proptit de un gard, privind blazat la trecători. Din strada cu vile am plecat înapoi la hotel știind că am la dispoziție

vreo trei ore pînă la 22 cînd revine Sachelaride. În acest timp trebuia căutat cadavrul, identificate persoanele care au închiriat în ziua precedentă camera 207, văzut cine sînt tinerii, dacă e posibil. Pînă în prezent au apărut trei în atenţia noastră : cel care îl lovise pe Sachelaride în plex, lunganul meu blond din strada cu vile şi cel urmărit de Ştefănescu.

În camera 207 cu o zi în urmă fusese cazat un oarecare Aron Horovitz din Arad. Datele lui de identificare le-am comunicat de la recepţie ofiţerului de serviciu cu rugămintea să ceară imediat verificarea lui la Arad. Rezultatul să ne fie comunicat încă în cursul nopţii.

Am părăsit recepţia cu intenţia de a intra la barul de zi. La bar în jurul meu roiau nişte tineri şi tinere care nu inspirau încredere. Fetele erau fardate strident, îmbrăcate fistichiu, cu nişte fustiţe de o palmă şi manevrau ţigările, paharele de coniac cu o dexteritate uimitoare pentru vîrsta lor. O muzică clocotitoare încingea atmosfera leneşă, îmbibată cu arome rafinate de alcooluri, cafea şi ţigări. Pereţii zugrăviţi într-un roşu de Pompei erau ornaţi cu figurine de fier forjat, o ţesătură de arabescuri ce dovedeau un gust îndoielnic şi cîteva lămpi de serie care, prin abajurele lor cilindrice, din metal arămiu, filtrau lumina strecurînd-o prin cîteva orificii.

Am cerut o cafea. Mi-a fost servită cu eleganţă, pe o tavă, cu un pahar de apă alături în care pluteau bulgăruşe de gheaţă. Serviciul recompensa neplăcerea de ordin estetic pe care o pricinuia fierăria masivă de pe pereţi. Mesele joase, lăcuite în carouri roşii şi negre, aveau darul de a-l reanima pe cel care, intrînd, avea impresia penibilă că a nimerit într-o tavernă îmbîcsită.

Cînd să plătesc l-am întrebat pe ospătarul Mircea ce știe de lunganul meu, dacă îl cunoaște. Băiatul dădu afirmativ din cap și-mi spuse că e „Guriță", un bișnițar plin de bani care trăiește din afaceri valutare.

— E clientul vostru ? am perseverat.

— Și al nostru. Uneori dispare timp de cîteva săptămîni. Mai ales vara. Se duce pe litoral. Umblă și în București.

— Are vreo prietenă ?

— Da. Îl văd mereu cu Lili.

— Ea unde este ?

— La „Venus" lucrează ca ospătară.

După părăsirea barului am dat un telefon locotenentului Gherasim rugîndu-l să vină pînă la hotel. Apoi am continuat să studiez culoarele, iluminatorul, pereții din spate, acoperișul vecin, podul. Căutam să descopăr pe unde a putut fi scos un cadavru din hotel și cum. Treaba nu era deloc ușoară.

Gherasim sosi destul de repede. De cum ajunse mă privi bănuitor și surise cu înțelesuri cînd i-am cerut să efectuăm un studiu criminalistic după metoda „judecății anonimului". Conform acestei metode se uzează de serviciile unei persoane care nu știe nimic despre o anumită faptă, deci nu este influențat de detalii sau circumstanțe. Acestui semiexpert i se cere să se substituie imaginar răufăcătorului și să relateze cum ar acționa. Așa, teoretic greu se pot imagina avantajele metodei, dar în practică ele sînt deosebite. Gherasim era omul ideal spre a fi elementul chestionat întrucît eram sigur că nu crede o iotă despre posibilitatea consumării unei crime în hotel. Mai ales că în cursul zilei nu auzise nimic. Așa că l-am asediat frontal :

— Gherasime, dacă ai fi ucis o femeie, în seara precedentă, să zicem în camera 207, unde ai fi ascuns cadavrul ?

Ofițerul mă privi derutat. Mintea lui ascuțită lucra cu febrilitate.

— La ce oră doriți să mă imaginez drept criminal ?

— Să zicem, seara la 21 sau 22.

— Cred că aș ascunde cadavrul în iluminator pînă se calmează spiritele.

— Apoi ?

— M-aș folosi de cîteva cearceafuri spre a coborî cadavrul pe acoperișul clădirii alăturate care este cu un etaj sub noi.

— Perfect. Și ?

— Aș mai avea nevoie de un complice. În doi am escalada acoperișul clădirii.

— Iar de acolo ?

— Pe scara metalică, de pompieri, jos, în curtea cu garaje. Toată zona nu este iluminată. Priviți.

— Perfect. Iar finalul ?

— Din curte se poate sări gardul în stradă. Gardul e masiv, din cărămidă, rezistă. Am așeza pe gard cadavrul.

— Și de acolo ?

— Aici criminalii au nevoie de un autoturism în portbagajul căruia se poate adăposti pentru moment. Mașina trebuie împinsă pînă la perete. Manevra durează cîteva secunde.

— Întocmai. Concluzia e bună. E nevoie de doi oameni. Cred că și traseul e cel real. Mulțumesc. Exercițiul s-a terminat. Te felicit.

— Și chiar e vorba de o crimă ?

— Da.

— Iar pe mine mă lăsaţi să joc remy acasă cînd aici fierbe lumea de atîta treabă ? !

— Nu te impancicta. Ce-i al tău e pus deoparte. Hai la recepţie.

Era ora cînd băieţii de la recepţie se schimbau. Ca să nu pierdem timpul, am intrat direct în subiect adresîndu-mă celui care preda ştafeta :

— Spune, te rog, cine a împins în seara trecută un autoturism în spatele hotelului, pînă pe la gardul garajelor.

— Nişte beţivi. Reţin că erau doi tineri băuţi care au ieşit din bar.

— Care e maşina împinsă ?

— Autoturismul acela nenorocit, hîrbul abandonat care stă de vreo două luni la parcare.

— Maşina de lîngă bordură ?

— Da, tovarăşe căpitan.

— Reţii pînă unde au împins-o ?

— Pînă lîngă zidul lateral. Dar, dimineaţa am văzut că rabla a apărut din nou la parcare.

— De ce au împins maşina ? se amestecă şi Gherasim în vorbă.

— Au vrut s-o pornească, spuse cu toată hotărîrea recepţionerul.

I-am mulţumit băiatului de la recepţie pentru informaţiile furnizate şi ne-am continuat munca. Am dat un nou telefon ofiţerului de serviciu cerîndu-i să verifice cînd a intrat în ţară autoturismul cu numărul . . . ce se afla abandonat în faţa hotelului şi să ne trimită cîinele specializat în depistarea cadavrelor.

Înainte de ora 22, în preajma hotelului, îşi făcu apariţia un civil cu un cîine lup care se plimbă agale în dreptul tuturor maşinilor parcate. Lupul cu priviri inteligente se opri în dreptul ultimului autoturism, adul-

mecă îndelung portbagajul și se enervă vizibil. Era gata, gata să latre, manifestîndu-și profunda supărare printr-o vehementă mișcare a cozii și un scrîșnet al dinților săi sănătoși. Dar civilul îl struni și dispăru cu frumosul animal. Era clar. În portbagaj lupul a simțit ceva. Deci, cadavrul putea fi în mașină. Dar ce destinație i-au hărăzit oare ?

L-am lăsat pe Gherasim să păzească mașina și am fugit să-l iau în primire pe Sachelaride imediat ce mi-am consultat ceasul. Lunganul meu tot rezema zidul numărînd stelele. La consumarea sfertului academic Sachelaride ieși din vilă și o porni agale spre hotel. Omul meu se ținea în urma lui la cîțiva metri. După 22,30 ambii au intrat în hotelul inundat de lumini.

În față mă aștepta Gherasim. Se strecură lîngă mine și îmi șopti că a vorbit cu ofițerul de serviciu.

— Și ? Ce se aude ?

— S-a primit rezultatul de la Arad.

— Așa repede ?

— Așa. Buletinul cu care s-a cazat ăla la 207 e furat. Aron a reclamat cu o săptămînă în urmă că i s-au furat toate actele. E om cinstit, ceva vopsitor . . .

— Altceva ?

— Liniște.

— Atunci știi ce ? Fugi cu mașina pînă la medicul legist de serviciu și roagă-l să facă analiza cristalelor pe care le va găsi pe pereții cănii de apă din trusa criminalistică. Bănuiesc că va găsi un somnifer.

— Să aștept rezultatul ?

— Nu. Vino înapoi. Poate va binevoi cineva să ia rabla aceea de mașină.

Treptat se așternu liniștea nopții. Vîntul din Nord aglomeră deasupra orașului nori fumurii, de forme ciu-

date, care se plimbau alene între coșurile majestuoase ale fabricilor.

Ploaia începu să biciuie fără milă pavajul pe care-l transformă într-o oglindă cenușie ce multiplica la lumina tuburilor de neon, în mod fantastic pomii, transformîndu-i în veritabili giganți. Și circulația vehiculelor scăzu lăsînd loc unei liniști stranii în care doar susurul apelor scurse din burlane se auzea.

Ultimii pietoni grăbiți, acoperiți de umbrele, au fost cei care au ieșit de la cinematograf la ora 23.

În jurul orei 24, pe cînd dormitam în mașină cu schimbul (o oră eu, o oră Gherasim) o umbră, o siluetă neagră se apropie de rabla părăsită la parcare. Studie îndelung mașina și aprinse o brichetă. La acest semnal alte două siluete ieșiră din noapte, urmărite îndeaproape de cineva. I-am dat un ghiont lui Gherasim care deschise ochii și murmură : ăla mai îndepărtat e Ștefănescu. Să fiu al naibii de nu este dînsul. Cei trei s-au urcat în hîrb și au încercat s-o pornească. Numai că rabla nu vroia să-i asculte. Atunci doi au coborît și au început să împingă mașina. Motorul începu să dea semne de viață. Între timp Ștefănescu se apropie mai mult și i-am putut face semn să se urce în vehiculul nostru. L-am racolat tocmai la timp fiindcă rabla porni agale și părăsi parcarea. Noi . . . după ea.

Apa începu să bată cu putere parbrizul punînd la grea încercare ștergătoarele. Mașina din față străbătu orașul atît de liniștit la ora aceea înaintată și ieși pe Calea Buziașului. Cu tot drumul ud cei din față goneau cu o viteză demențială. În timp ce zburam prin noapte Ștefănescu ne povestea pe unde a umblat. Căpitanul ne istorisea niște lucruri incredibile :

— De la hotel am plecat după tînărul acela și ne-am oprit puțin la braserie. Acolo s-a întîlnit cu altul

și au plecat împreună în strada Scărișoarei și au intrat la numărul 87. Casa e o vilă, invadată de viță americană, cu un balcon mare înspre curte, turnulețe . . . Clădirea degajă o notă de intimitate. Ușa de la camera care dădea în balcon era deschisă și de sus se auzea cum cîntă cineva la pian. Nu era mîna unui începător, ci a unui mare maestru. M-am cățărat sus și am privit în interior din balcon. Camerele erau mari, luminoase, cu parchetul de culoarea lămîii, cîteva plante exotice în colțuri, lux, mobilier sculptat, tablouri, covoare, rafinament . . . Deasupra balconului peretele ușor iluminat permitea să se citească o inscripție veche, realizată cu negru pe fostul zid de culoarea laptelui : „VILA RALU".

— Ralu ai zis ? am intervenit de la volan.

— Da. De ce ? Se leagă cu ceva ?

— Perfect. Continuă.

— Pianistul de sus cînta. Degetele sale parcurgeau cu repeziciune claviatura, apoi se opreau și continuau ceva mai lent . . . Avea stofă de mare pianist. În timp ce îl priveam s-a deschis brusc ușa unei alte camere și au pătruns cei doi tineri filați de noi. Bărbatul de la pian se sculă surprins, dorind după cum am dedus din gesturile sale, să se apropie de o măsuță de birou, dar tinerii i-au tăiat calea, unul din ei, cel mai înalt care a fost racolat la braserie, adresîndu-i-se :

— Nu, Papa. Lasă prostiile. E periculos.

— Ce vreți de la mine ? se agită pianistul care nu era chiar așa tînăr.

— Multe, domnule Gogulescu. Multe. În primul rînd să te întrebăm unde îți este fiica ?

— Nu știu. E majoră și nu mă privește.

— Chiar așa ? ! interveni și celălalt.

— Nu știu, nu vă cunosc. Nu înțeleg cum ați pătruns în casa mea ! Am să mă plîng autorităților că mi-ați violat apartamentul.

— Nu mai spune, domnule Gogulescu ! Chiar te cred pînă la urmă. Știi că ai haz ? ! Dar cu fata cum rămîne ?

— Asta nu vă privește pe voi, mucoșilor.

— Nu îngroșa gluma, domnul meu, interveni cel mai atletic, că dacă mă forțezi te servesc cu vreo două labe de mă ții minte.

— Ai fi în stare, replică cu patos pianistul.

— Aș fi. Să trecem însă la treabă. Pentru cine lucrează fiica dumitale ?

— Nu înțeleg asemenea întrebări ! Lăsați stupiditățile că nu țin.

— Ba țin, continuă dialogul același tînăr. Dacă vrei ca RALU să trăiască ciripește pînă nu e prea tîrziu. Ea este în mîinile noastre.

— Minciună ! Minciună ! ! Dacă ar fi în mîinile voastre nu ați veni la mine. Ați tortura-o pînă v-ar spune tot ce doriți. La mine, vă repet că nu țin nici amenințările, nici minciunile. Acuma sînteți voi tari pe piață, dar mîine nu se știe cine . . . Să țineți minte lucrul acesta. Vă băgați nasul unde nu vă fierbe oala și o încurcați. Sînteți mucoși încă pentru așa ceva. Cine v-a trimis să mă speriați ? Vili ? În acel moment s-a auzit o mișcare în antreu și cei doi tineri s-au repezit spre balcon sărind în grădină, între boschețiî de tuie, aproape în brațele unuia dintre subofițeri. Pe celălalt l-am lăsat în stradă.

— Și ? l-am îndemnat pe Ștefănescu să continue.

— Amîndoi au ieșit în stradă. Noi, după ei. S-au urcat în tramvaiul șase și au venit aici, la hotel, să ia mașina.

Între timp mașina din față ajunse pe podul de peste Timiș, în dreptul campingului „Albina". Acolo au virat-o la stînga și s-au avîntat în lungul Timișului, cu farurile stinse.

— Aștia vor să scape de cadavru, m-am adresat celor doi ofițeri.

— Mai mult ca sigur, conchise și Gherasim.

— Ce cadavru ? întrebă Ștelănescu.

— Cred că al fetei pianistului.

— Grozav ! La asta nu mă așteptam. Ca-n Agatha Cristie ! !

Am fost nevoiți să le lăsăm un avans mai mare și să vehiculăm în urma lor, tot cu farurile stinse, mai mult ghicind drumul decît văzîndu-l. Cam la un kilometru de șosea am auzit că motorul lor, care avea un sunet specific, ca și cum ar fi fost în doi timpi, s-a oprit. Spre a nu atrage atenția ne-am oprit și noi, am coborît din mașină și ne-am continuat repede drumul pe jos. Înțelegîndu-ne prin semne ne-am decis să înconjurăm locul unde s-au oprit tinerii și formînd un evantai am alergat spre ei. Din fericire am ajuns la timp ca să putem interveni. Tinerii au oprit pe malul abrupt al rîului și cînd am ajuns în dreptul lor se „învredniceau" tocmai să rostogolească mașina în apa care în acel loc e mai adîncă. I-am somat cu nerv iar Gherasim, aidoma unui cascador, sări și trase frîna de mînă oprind rostogolirea „hîrbului". Succesul nostru, pe lîngă elementul de surpriză, se datora și lanternelor puternice, ale căror fascicule de lumină au țîșnit spre ochii celor trei.

— Ce aveți în mașină ? l-am întrebat pe lunganul blond care se ținuse după profesorul Sachelaride pînă la familia Mariș și înapoi.

— Nimic interesant.

— Atunci de ce ați vrut s-o aruncați în Timiș ?

— Așa . . . nu găsi o explicație la repezeală băiatul.

— Dar în portbagaj ?

Întrebarea, neprimind un răspuns, Gherasim smulse capacul portbagajului și ilumina interiorul. Acolo era cadavrul unei fete.

Tinerii au fost arestați pe loc.

După ce am mutat cadavrul în portbagajul mașinii noastre le-am spus să dea ghiontul fatal „rablei" lor. Mașina dispăru repede în undele întunecoase ale Timișului. De ce am recurs la această manevră ? Fiindcă am bănuit că băieții sînt niște „unelte" pe care le manevrează cineva din umbră. Iar acela poate să verifice dacă dispozițiile sale au fost executate sau nu. Deci trebuia să fim precauți.

În aceeași noapte un ofițer s-a instalat în apropierea locului unde a fost autoturismul aruncat în apă. Avea misiunea să-l depisteze pe curiosul care ar fi sondat apa să se convingă de existența mașinii.

Spre dimineață, cînd ne-am întors în oraș, începu ancheta.

Tinerii erau : lunganul urmărit de mine, „omul" lui Ștefănescu și al treilea, cel care l-a lovit în abdomen pe profesorul Sachelaride, în hotel.

După ce le-am studiat discret sacoșele m-am fixat asupra ordinii în care urma să se realizeze interogatoriul. Primul era bătăușul, cel cu lovitura în plexul profesorului. Ancheta se desfășura în biroul meu de față fiind și Ștefănescu. Între timp, Gherasim plecase pînă la medicul legist după rezultatul analizelor de laborator efectuate asupra conținutului cănii de apă ridicate din camera 208. Tînărul a fost condus în birou de un subofițer și poftit să ocupe loc.

— Cum te numești ? i-am adresat prima întrebare.

— Radu.
— Şi mai cum ?
— Salupp.
— Locul de muncă ?
— Nu am.
— Din ce trăieşti ?
— Din ce apuc.
— Adică ? Fii mai explicit.
— Mă ajută mama, tata. Am şi o bunică care are pensie.
— Unde ai fost ieri ?
— Prin oraş. Mai mult la braserie.
— Dar la hotel ?
— N-am fost. Ce să caut la hotel ?
— Asta mă întreb şi eu. Eşti dispus să dai în scris că nu ai pus piciorul ieri în vreun hotel ?
— Da.
— Ascultă, băiete, ştii să citeşti ?
— Ştiu, răspunse în zeflemea.
— Atunci e bine. Ia cartea aceea din biblioteca mea.
— Care ? Prima ?
— Nu. A cincea. Cea cu coperta vernil şi dungă roşie.
— Asta ?
— Da. Citeşte titlul.
— Criminalistică.
— Aşa. Acum deschide volumul la pagina 134 şi citeşte capitolul care se referă la urme. Îţi acord un sfert de ceas.

După scurgerea celor 15 minute, am continuat :

— Acum eşti documentat. Nu ?
— Da, dar nu înţeleg unde vreţi să ajungeţi.

— Ai să vezi, băiete. Voi ați intrat într-un joc foarte periculos, care se soldează cu consecințe. Noi avem probe incontestabile că ați omorît fata, ați umblat prin geanta profesorului, că ați fost acasă la Gogulescu și multe altele. Eu am să-ți servesc un singur eșantion pentru început, de aceea ți-am dat să citești din criminalistică despre urme. Privește-ți mîneca stîngă de la sacou.

— Nu văd nimic deosebit ?

— Ți s-a rupt un năsturel în două. Jumătatea ei a rămas cusută pe haină iar cealaltă jumătate la locul crimei, în camera 207. Ai înțeles ? Îți este clară situația în care te găsești ? Iar amprentele tale s-au relevat de pe servietă, valiză, masă și de pe vaza de flori.

Tînărul amuți brusc, schimbîndu-și culoarea. Tot sîngele parcă îi năvălise în obraji. Pe vîrful nasului i-au apărut cîteva boabe de transpirație. Sesizînd tensiunea în care era, am continuat :

— Totul e pierdut. Nu căuta să minți că oricum vei fi deferit justiției. Dar e mai bine să se specifice în dosar că ai sprijinit aflarea adevărului decît că ai mințit tot timpul și, prin diferite manevre, ne-ai indus în eroare. Îți acordăm o ultimă șansă.

— Bine. Vă spun, șopti complet metamorfozat.

— Atunci s-o luăm de la început. Cine v-a plătit s-o omorîți pe Ralu și de ce ?

— Vili. Atîta știu despre el.

— Cu ce se ocupă ?

— Cred că e bișnițar. Dar nu ca noi. El e bătrîn, pensionar, om cu relații. Cunoaște o sumedenie de babalîci. Toată ziua e pe centru, la „Cafea".

— Unde l-ai cunoscut ?

— La braserie. A venit la masa noastră, ne-a întrebat dacă dorim un coniac și o cafea. Era dispus să

facă cinste. Inițial am crezut că e trila, dar, pe parcurs, ne-am convins că-i un om greu. Are bani mulți, neamuri foarte bogate dincolo. Lui Guriță, havărul meu blond ce e cu noi arestat, i-a dat 30 000 lei numai ca avans pentru Ralu.

— Cum pentru Ralu ?

— Ca s-o lichideze.

— Spune așa ca să înțeleg și eu.

— De unde v-a venit ideea cu schimbatul camerelor ?

— El ne-a spus ce să facem.

— Și buletinul de la Arad ?

— L-a șutit în gară Guriță. El se dă la buzunare.

— Și tu ?

— Eu nu mă pricep. N-am fost încă închis.

— Ceilalți doi ?

— Au mai fost . . .

— Unde ați discutat detaliile acțiunii cu Vili ?

— Ne-a invitat la Motel. Acolo, într-un separeu, a dat și avansul. Știa că Ralu se va lua de capul acelui profesor.

— De unde ?

— Asta nu ne-a spus. Cred că de la Gogulescu, din casă. Are el acolo o servitoare . . .

— Dar mașina de unde ați luat-o ?

— Un neam de-al lui Vili a lăsat mașina în țară.

— Cînd ?

— Acum vreo trei luni.

— De atunci stă în fața hotelului ?

— Nu. A mai folosit-o Vili din cînd în cînd. Zicea că dacă are număr străin se strecoară mai ușor . . .

— Ce sarcini ați avut în legătură cu profesorul ?

— Să-i vedem geanta, valiza. Guriță i-a fotografiat toate hîrtiile. Trebuia să știm tot ce face, pe unde

umblă, cine îl caută și, în mod treptat, să-i furăm toate hîrtiile, toate notițele.

— Ce părere ai despre Vili ?

— Cred că e amestecat în multe. Eu nu mă pricep și dacă nu eram în criză de lovele nu mă prindeau ei.

— Cîți bani ai primit pînă acuma de la Vili.

— Odată zece mii, partea mea și mai înainte, cîteva mii.

— De ce ?

— L-am urmărit pe Gogulescu. A avut niște musafiri străini și ne-a cerut să vedem pe unde-i plimbă.

— Care a fost rezultatul ?

— Aia colecționau icoane. Au venit cu o mașină plină de icoane din Moldova dar nu le-au scos din țară.

— Unde sînt icoanele ?

— Ascunse în pod la Gogulescu.

— Cunoști ascunzătoarea ?

— Da.

— Și Vili o cunoaște ?

— Sigur. Spunea că îl are la mînă pe Gogulescu. Cînd vrea face o anonimă la miliție și s-a terminat cu el.

— Și de ce nu a făcut-o ?

— Spunea că nu a sosit încă momentul. Aștepta ceva.

— Ce ?

— Nu știu sigur. Bănuiesc numai că și Gogulescu avea un interes cu profesorul și dorea să vadă cine, mai bine zis care dintre ei are șanse mai mari. Dacă Gogulescu reușea să ciupească ceva îl șantaja cu depozitul din pod.

— Sau vă cerea să-l lichidați.

— Se poate . . .

— Și tu pentru niște bani ai acceptat să omori un om ?

— Eu nu . . .
— Atunci cum ai ajuns în gașca asta ?
— Ei mi-au spus că ar fi bine să lucrez pentru Vili.
— Care ei ?
— „Guriță" și „Hippye".
— Cum îi mai cheamă ? Care este numele lor real ?
— Nu știu.
— Unde lucrează tata ?
— V-am mințit, nu am tată.
— Dar mamă ?
— E femeie de serviciu la o fabrică.
— Ce-o să spună ea ?
— Va plînge.
— Iar ție îți este indiferent acest lucru ?
— Nu . . .
— Azi trebuia să vă vedeți cu Vili ?
— Da.
— Unde ?
— Urma să primim la zece un telefon. Trebuia să ne sune la recepția hotelului.
— Unde locuiește Vili ?
— Nu știu și nici băieții nu-i cunosc adresa. Totdeauna ne căuta la telefon. În același loc. Fixa o întîlnire ba pe la motel, ba într-un bar. Se ferea, nu voia să fie văzut cu noi. Pe stradă se făcea că nu ne cunoaște. Ne pretindea să nu-l salutăm.
— Ce vă mai pretindea ?
— Să nu bem că la băutură ne poate umbla gura, să fim foarte precauți și punctuali. El plătea bine dar cerea și punctualitate. Cînd zicea la opt ne vedem în separeul patru, trebuia la fără cinci să fii prezent.
— E însurat Vili ?

— Nu știu nimic despre el. Niciodată nu i-a umblat gura. A fost scurt, precis, ne-a cerut să facem așa, a plătit și dus a fost.

— Pe fiica lui Gogulescu unde ați cunoscut-o ?

— Mai știu eu ? La hotel.

— Ea . . . ?

— Cu străinii toată ziua. Ba într-o cameră, ba în alta.

— Chiar așa ?

— Chiar. Făcea pe naiva, dar noi o cunoșteam bine.

— Ralu a lucrat undeva ?

— Ea și lucru . . . De cînd a terminat școala n-a pus mîna, în afară de pila de unghii, pe nimic. N-ați văzut ce ghiare avea ?

— Ce ați vrut de la Gogulescu azi-noapte ?

— Nimic deosebit. Vili ne-a cerut să-l șicanăm din cînd în cînd ca să nu ne uite.

— Ce avea Vili de împărțit cu Gogulescu ?

— Hippye, căruia îi merge mintea la toate, spunea odată că au stăpîni diferiți. Eu n-am priceput prea multe din spusele lui și nici nu l-am chestionat că ce înțelege el prin „stăpîni diferiți".

Între timp mi-am privit ceasul. Era zece fără un sfert. Repede m-am ridicat de la masă și i-am cerut lui Radu să mă urmeze. În curte am luat mașina și ne-am dus la hotel. La recepție am așteptat ora zece, lîngă telefon, explicîndu-i lui Radu ce să-i spună lui Vili. După cîteva minute clinchetul aparatului mă făcu să pun mîna pe receptor și să i-l întind băiatului :

— Alo, nea Vili ? întrebă el.

— Da, se auzi destul de clar.

— Ce mai faci, băiete ? Cum o mai duceți voi ?

— Bine, Papa, Totul a mers strună. Cînd ne vedem ?

— La ora 21. Unde-s ceilalţi ?

— Beau, Papa. Au lovele şi sărbătoresc succesul.

— Spune-le să nu-şi bea minţile. În cazul că au şi întrecut măsura să nu-i aduci la motel. Vino singur. Separeul vechi. Te aştept.

— Bine, Papa. La revedere.

La întoarcere am consemnat toată declaraţia lui Radu şi am continuat anchetarea celorlalţi doi. Depoziţiile lor erau identice. Se clarificară toate aspectele : punerea somniferului în cana cu apă, scoaterea cadavrului din hotel, fotografierea documentelor profesorului, vizita la Gogulescu.

După terminare ne-am pregătit de o întîlnire . . . cea de la Motel. Dar pînă la ora 21 mai era. Aşa că ne-am gîndit să facem o vizită domnului Gogulescu.

Am intrat în „engliş-parcul" lui, cu ordonanţa procuraturii în buzunar, admirînd minunatele peluze. De sus, dinspre uşa care dădea în balcon, se auzea iarăşi pianul. Ştefănescu, care îşi petrecuse o parte din seara precedentă în grădină, zise patetic : ce înşelătorie ! Aşa sunete armonioase şi curate de la unul atît de „murdar" ! ! Se executa o compoziţie de înaltă virtuozitate. Torentul de sunete uneori puternice, alteori catifelate, inunda întreaga grădină. Pentru cîteva clipe ne-am oprit, în dreptul unui arbust japonez, aglomerat de flori portocalii, ca să ascultăm muzica. Apoi am intrat în casă. Uşa ne-a fost întredeschisă de o femeie la patruzeci de ani, căreia am apucat să-i şoptesc că sîntem oamenii lui Vili. Din acel moment uşa ni s-a deschis iar din privirile ei dispăru congestionarea.

— Domnul Gogulescu este acasă după cîte aud. E sus la pian.

— Nu, domnule. Acesta este un șiretlic. Cînd pleacă de acasă, spre a deruta vecinii, dă drumul la magnetofon.

— Da ? Domnul Vili nu ne-a spus de această manevră.

— A uitat poate. Eu l-am avertizat de acest fapt.

— Ne dai voie să vedem casa ?

— Desigur.

În felul acesta am parcurs toate încăperile. Nu făceam o ilegalitate fiindcă aveam ordonanța procuraturii în buzunar. Am reușit numai să evităm tam-tam-ul, cum se spune de obicei, șușotelile că la Gogulești a fost miliția ... S-a descoperit depozitul de icoane, o armă de vînătoare ascunsă într-o nișă, o sumă mare de bani în valută forte, cîteva documente care atestau că Domnul Gogulescu Ilarion — Mavrocordat junior poseda cîteva case în capitală și în municipiul nostru, peste o mie de hectare de pămînt arabil în valea Mureșului, o țesătorie de in, două mori mecanice ... și alte cîteva mărunțișuri, datate cu 1939.

Înarmați cu o fotografie de a domnului Gogulescu am părăsit casa mulțumindu-i servantei pentru ajutor și discreție. După colț ne-am oprit cu mașina, în așteptare. La orele șaisprezece un bărbat înalt, sprijinindu-se într-un baston de modă veche, veni spre noi. Cînd ajunse lîngă mașină am scos capul și l-am strigat :

— Domnul Gogulescu, sînteți amabil un moment.

Ajuns lîngă autovehicul i-am făcut semn să urce lîngă Gherasim. Se supuse fără cea mai mică ezitare. Nu și-a trădat surprinderea nici măcar printr-un tremur al irișilor. O stăpînire de sine deplină. Admirabilă.

— Sînt arestat, domnilor ?

— Nu, i-am răspuns.

— Atunci ?

— Mergem într-o recunoaștere.

Pînă în fața spitalului nici el, nici noi, nu am scos un cuvîntel. Acolo a coborît din mașină și pe urmă, mai corect spus, ne însoți pînă în subsol. Brancardierul ne deschise una din ușile acelor stranii congelatoare și trase afară o targă. Descoperi fața mortului și i-o arătă bătrînului. Acesta își prinse fulgerător buza inferioară cu mîna stîngă și exoftalmic gemu : — Fata mea ! Fata mea scumpă ! ! Au ucis-o criminalii ăia ! ! ! Omul se prăbuși lîngă cadavrul semidespuiat și plînse ca un copil. M-am gîndit să-l consolez dar nu găseam cuvinte potrivite.

— Unde ați găsit-o ? întrebă într-un tîrziu.

— Într-o mașină, pe jumătate aruncată în Timiș.

— Cînd ?

— Azi-noapte.

— Cine a ucis-o, domnule Gogulescu ?

— Nu știu, răspunse după o ezitare.

— Nu știți ? ! am replicat total surprins.

— Nu.

— Îmi dați voie să vă zic ceva în particular.

— Da.

— Sînteți o canalie ! Curată canalie. Aia vă ucid fata cu sînge rece, vă batjocoresc casa și dumneavoastră nu știți nimic ! Ce fel de om sînteți ? Nu vă impresionează nimic ? Nu vă schimbă nimic ? Numai banii vă interesează ? Să vă fie rușine ! În fața cadavrului fetei vă zic asta. Mi-e lehamite de dumneavoastră. O să cer aprobarea ca să nu vă anchetez. Fac alergie dacă trebuie să vă mai suport mult timp.

Ne-am întors la serviciu și l-am arestat pe Gogulescu, deocamdată pentru deținere de valută.

Era ora 17. Pînă la întîlnirea cu Vili mai erau patru ore. Le-am făcut semn celor doi mușchetari ai mei, lui

Ştefănescu şi Gherasim, ca să mă urmeze, ne-am urcat în maşină şi, direcţia restaurantul „Palace". Era cazul ca măcar o dată să mîncăm şi noi ca oamenii în douăzeci şi patru de ore. Am băut şi un murfatlar. N-am făcut bine ? De ce ? Fiindcă eram în timpul orelor de serviciu ? Dar, mă rog frumos, cînd sîntem noi liberi ? . . . Vă înţeleg. Aţi glumit . . .

După ora 18 am pornit-o, vehiculînd încet, spre motel. Trebuia să facem o recunoaştere prealabilă a terenului, să vorbim cu un ospătar pe care mai apoi să-l putem folosi ca martor, să ne fixăm vis-à-vis cu separeul patru, să blocăm un colţ al draperiei separeului nostru şi al celui în care urma să se întîlnească Radu cu Vili etc, etc.

Cînd totul fu gata am dat telefon ca să fie scos Radu din arest şi adus la motel.

Înainte de ora „fatală", Radu a fost instalat în separeul cu pricina şi cu lecţia învăţată aştepta aparitia lui Vili.

Minutele treceau greu. Afară ploaia, care nu contenise timp de douăsprezece ore, se opri. Cerul deveni senin, iar aerul mai călduţ.

La fix intră în local un bărbat scund, brunet, îmbrăcat neglijent, cu privirile rătăcite, care se aşeză la o masă, aleasă la întîmplare. Stătu cîteva minute şi se mută la altă masă. Radu din separeu ne făcu semn că e Vili. Apoi, iar schimbă masa zîmbind într-un mod bizar. Ce să fie asta ? m-am întrebat uimit. Se căută îndelung în buzunar şi descoperi o bancnotă de o sută de lei. Mototoli fericit hîrtia şi reveni la prima masă. Purtarea lui mă derută. Nu ştiam ce să fac. Să acţionăm sau nu ? Peste cîteva minute ieşi din local şi o porni spre pădurricea din apropiere. Repede l-am predat pe Radu celor din escorta arestului, care aşteptau afară,

într-o dubiță, și ne-am luat după Vili. Înainte de a-l pierde în desișul pădurii l-am somat și l-am arestat. Omul se supuse mecanic. În mașina noastră tăcu pînă ce am intrat în curtea instituției noastre. Acolo se întoarse spre mine și mă întrebă gesticulînd curios :

— La spital m-ați adus ?

— Da. La spital, răspunse în locul meu Gherasim.

În camera de anchete se așeză pe scaun comod, puse piciorul drept pe scaunul de lîngă el și așteptă curios să vadă ce se întîmplă.

— Cum te numești dumneata ? l-am întrebat văzîndu-l cît de lejer s-a instalat. Bănuiam că voi asista la un mare spectacol de teatru în care Vili v-a juca rolul de nebun iar eu pe cel al anchetatorului calm.

— Vili.

— Și unde locuiești ?

— Acolo, și arătă cu mîna spre afară.

— Pe ce stradă ?

— Nu știu, și-și băgă două degete în gură, lungindu-și cu ele peretele lateral al gurii.

— Vili și mai cum ? am devenit ușor iritat.

— Nu mă cunoașteți ? Vili de la curtea lui Napoleon. Dar dumneata cine ești ?

— Eu sînt împăratul Cezar, m-am răstit la el. Ai auzit de mine ?

— Da, înghină Vili. Mi-a vorbit împăratul de dumneavoastră.

— Lasă prostiile, omule, că te supun unei expertize. Cu mine nu-ți merge jocul. Băieții au recunoscut totul. Înțelegi ? Totul ! !

— Care băieți, domnu împărat ?

— Radu, „Hippye" și „Guriță !" Criminalii ! ! Și lasă circul.

— Care circ, domnu împărat ?

— Faptele la care ai recurs. Nu ai nici un fel de şanse !

— Care şanse, domnu imperator ?

— Ascultă, Vili, orice lucru are o limită, i-am explicat ceva mai calm. Eu sînt pus aici să vorbesc cu dumneata frumos, indiferent cine ai fi. Să-ţi spun ce prevede legea şi basta. Şi m-am oprit o secundă ca să-mi adun gîndurile, timp în care interlocutorul meu, cu o seninătate angelică, mă întrebă :

— Care basta, domnule imperator ?

— Bine. Nu vrei şi pace. O să adunăm comisia încă azi, încă în seara asta, şi vei fi expertizat. Jocul acesta este ceva care va trage în jos balanţa.

— Care balanţă, domnule imperator ?

— Luaţi-l, i-am spus lui Gherasim care şi execută pe loc ordinul.

Am rămas cîteva minute singur, îngîndurat, supărat, furios, gîndindu-mă la Vili. Cînd reveni Gherasim l-am rugat să-l scoată pe Radu. Cu băiatul am discutat numai în legătură cu Vili :

— Acesta e Vili, măi Radule ?

— Acesta, domn' căpitan.

— Nu ne păcăleşti ? Sigur ?

— Nu vă păcălesc. Jur pe . . .

— Pe ce mai juri ? Ce ţi-a mai rămas ? Am impresia că la motel i-ai făcut un semn sau la telefon nu ai vorbit cum trebuia şi fie că i-ai dat de înţeles care este situaţia, fie că s-a prins el.

— N-avea cum, domn' căpitan ! Aşa amabil, aşa frumos nu i-am vorbit niciodată.

— Dar cum îi vorbeai tu de obicei ?

— Totdeauna îl repezeam. De aceea nici nu mă iubea. Nu ştiu ce i-a venit acuma să mă cheme pe mine la motel.

tament ilogic. În plus, teatrul. Ce să fie asta ?

Peste o oră s-a întrunit comisia medico-le ropsihiatrică judiciară la cererea noastră. Vil în fața comisiei și cînd îl văzu pe doctorul M vru să fugă pe ușă. Zărindu-l și doctorul pe clamă uimit :

— Vili ? Ce-i cu tine aici ?

— Îl cunoașteți ?

— Bine de tot.

— De unde ?

— A fost internat la spitalul de boli ne ani în urmă.

— Și, de atunci ?

— Nu știu. Cu cîțiva ani în urmă a disp urme.

— Unde a fost depistat inițial ?

— Pe stradă, fără acte fără bani, prin a zeci. A fost simpatic. Un nebun liniștit. Era p unul care se credea Napoleon.

— Ce are, doctore ?

— Paranoe. O treabă confirmată de mai m El este din garda veche. Azi nebunii se cred I roboți, exploratori ai galaxiilor. De, s-au m și ei.

Eram făcut praf. Nu mai înțelegeam nimi bun să fi condus gașca tinerilor ? Să fi pus l asasinat ? Fotocopierea unor documente ?

în limba lui. În dialogul ce-l purta Vili cu d
dea, se scărpina în cap și în nas, gesticula, c
strîmba imitînd zgomotul mașinii, ridica mî
vam indicînd înălțimea munților. La termi
rugat pe doctor să-l întrebe de frate, de rud

— Auzi, Vili, unde e fratele ? se confor
ței mele doctorul.

— Acasă. Acolo, arătă spre . . . să fiu sin

— Unde lucrează fratele ?

— Lucrează ?

— Da, reveni doctorul. Ce face ? Are co
plac copii ?

— Copiii. Ca Lela ?

— Da. Ca și Lela din spital. O mai
pe Lela ?

— Da. Are bomboane.

— Așa e, Vili, Lela avea bomboane. Și
cum că Lela a fost o intendentă bătrînă.

— Bomboane, bomboane, repetă Vili.

— Lasă bomboanele, perseveră medicu
vorbește unde e fratele ?

— Cu mașina.

— Are mașină ?

— Da. Așa de mare. Se ridică în picioa
tinse mîinile în sus.

— El e tot la spital ?

— Nu.

— Pe tine cum te cheamă ?

— Vili.
— Bine, știu. Dar mai cum ?
— Vili.
— Și pe fratele ?
— Vili.
— Vili ești tu. El nu poate fi tot Vili !
— Ce ai mîncat azi ?
— Lapte.
— Unde ?
— Acolo, arătă tot aiurea, oarecum spre tavan.
— Bine, duceți-l în sala de așteptare, m-am adresat celor doi subofițeri pe culoar.

Rămași singur medicul își aminti un lucru interesant :

— Prin 1964 sau 1965 organele dumneavoastră l-au depistat pe Vili după prima lui evadare. La cîteva luni iar a dispărut. După această a doua dispariție a sa, mergînd odată pe stradă îl văd. Era bine îmbrăcat, cu o privire de om lucid. L-am oprit și, nici nu știu, cred că i-am adresat întrebarea : „Ce mai faci, Vili ?" El se opri, mă examină atent și-mi replică : „Mă cunoașteți de undeva, domnule ?" „Da." „De la spital. Ce, nu mă mai cunoști ?" „Nu, domnul meu. M-am însănătoșit. Sînt refăcut complet. Nu mai țin minte nimic din trecut. Mă simt renăscut."

L-am privit, nu știu cum. Eram atît de surprins încît am uitat să-l rog să vină la spital ca să-l consult. M-am gîndit că miracolul la care asistasem se datorește unor împrejurări care trebuiesc depistate fiindcă ele conțin elementul care vindecă aceste maladii groaznice. Dar, iată, că m-am înșelat. Vili și acum e nebun sadea.

— V-ați înșelat, dar mie mi-ați deschis o pistă formidabilă în elucidarea acestui caz.

— Nu vă înțeleg ?

— Încă nici eu nu înțeleg perfect totul, dar bănuiesc un anumit lucru. De fapt, unicul posibil . . .

— Bine. Sînt încîntat că v-am putut fi de folos. Aștept să aflu zilele următoare ce noutăți îmi veți aduce despre Vili. Acum cred că mi-l dați mie, ca să-l internez în spital.

— Încă nu. De mîine sau poimîine, poate. Am nevoie de el cîteva zile.

— Fie. Numai să aveți grijă de el.

— Bine înțeles. Eu sînt „împăratorul" și ne vom înțelege.

— Împăratorul ? se uită bănuitor la mine medicul.

— Da. Am să vă explic altădată despre ce este vorba.

Medicul plecă ușor nedumerit.

După ce Vili a mîncat bine, ne-am împăcat. În chip de prieteni o pornirăm în oraș, el mai în față iar eu pe urmele lui. Că de, nu cadra ca împăratorul să meargă în pas cu Vili de la curtea lui Napoleon. Am străbătut centrul, ne-am oprit în parcul catedralei, am băut citro, am lungit plimbarea pînă spre miezul nopții. Răcoarea nopții îl făcu pe Vili să intre într-un bloc vechi, din strada Doja și să coboare în subsol. Acolo dormi pînă pe la șase dimineața. Cînd se lumină o porni la drum, uitînd complet de noi. Se duse la bufetul Expres și mîncă ceva. Plăti cu suta mototolită. Stătu în bufet pînă pe la opt. De la Expres se duse în centru, la fîntîna țîșnitoare unde se jucă cu apa care ieșea sub forma unui jet puternic din gura peștilor de piatră. Plictisit și de această distracție se instală pe o bancă în centru. În jurul prînzului părăsi banca și . . . înapoi la Expres. Iar mîncă gris cu lapte și . . . la drum. După-masă se așeză pe bordura trotuarului, în fața agenției

de bilete T.A.R.O.M., de unde îl luă, din mers, o mașină. Cînd individul aflat la volan îi făcu semn, se grăbi și se urcă, bucurîndu-se grozav. Noi, cei trei mușchetari, după ei . . .

Mașina din față goni spre Buziaș. La camping-ul de la Albina a cotit-o la stînga pe malul Timișului. Nu ne-am mai grăbit, fiindcă știam că un coleg de-al nostru păzește autoturismul aruncat în apă.

Ne-am oprit la Camping. Responsabilul ne-a servit cu pepsi-cola și sandviciuri. Gherasim, care nu avea răbdare, împrumută de la responsabil niște scule de pescuit și o porni pe mal, în direcția în care a dispărut mașina cu Vili, pescuind chipurile.

După o oră mașina, de culoare neagră, reveni spre șoseaua asfaltată. Spre stupoarea noastră, la volan era Vili în carne și oase. Aproape că era să scap paharul din mînă cînd l-am văzut. Uitînd pînă și de plată am fugit la mașină și am pornit în urmărirea lui. Limuzina neagră din față, de cum atinse asfaltul, demară cu atîta forță încît aproape făcu un salt, ca-n filmele cu Gille Delamare. Uitînd de spiritul de autoconservare am apăsat la rîndul meu pe accelerație cu atîta forță încît după cîțiva metri parcurși urletul motorului îmi ceru să schimb imediat viteza. Mașinile alergau demențial pe șosea. Cu tot avansul lui Vili, am simțit că aveam un regim mai bun de viteză. Ștefănescu, de lîngă mine, deschise repede stația de radio și comunică în eter, pe simplex, tuturor echipajelor de circulație din oraș și de pretutindeni că mașina care vine pe calea Buziașului trebuie oprită cu orice risc. În difuzorul care uruia ca o morișcă am auzit mai multe apeluri care confirmau primirea mesajului. Pe măsură ce ne apropiam de oraș distanța între noi și mașina din față scădea vizibil. La platforma chimică ne mai despărțeau cîțiva metri. Și,

cînd am ajuns în dreptul liniei de tramvai, ieşi un camion, din stradela de lîngă cimitir, care bară tot drumul. Vili frînă cu exasperare. Pe partea opusă apărură două maşini ale circulaţiei. Eram conştient că l-am prins. Numai Ştefănescu nu pricepea încă cum de îi trecuse aşa de repede nebunia.

Am oprit maşina în dreptul limuzinei negre din care cobora Vili, care încerca să joace teatru.

— Lasă-te păgubaş că nu mai ţine.

— Ce vreţi să spuneţi, domnule ? Nu vă înţeleg ?

— Ba înţelegi foarte bine. Fratele dumitale geamăn pe care l-ai luat în maşină de la T.A.R.O.M. e pe cîmp, undeva, pe malul Timişului. N-ai nici o grijă că nu te voi confunda cu el. Chiar dacă . . . poate i-ai luat identitatea de mai mulţi ani.

Ştefănescu mă ciupi cu atîta putere de mînă încît mi-a venit să-i amintesc că e subordonatul meu . . . Văzîndu-i însă ochii, m-am calmat. Ochii lui mari şi negri vorbeau în locul cuvintelor pe care ar fi vrut să le rostească. Era entuziasmat . . .

Cu pseudo-Vili în maşină ne-am dus la inspectorat. Peste un ceas veni şi Gherasim cu adevăratul Vili după el, pe care l-a salvat din valurile Timişului în care îl aruncase iubitul lui frăţior. Venea cu ei şi subofiţerul lăsat la paza maşinii din rîu.

Amîndoi ne-au istorisit cum cei doi, care semănau ca două picături de apă, au mers la mal. Cel care fugise cu maşina a sondat apa cu un baston şi s-a convins că maşina e aruncată în apă. După aceea l-a îmbrîncit pe celălalt în rîu şi a fugit.

— Şi consumaţia ? l-am întrebat.

— Am plătit-o. Îmi datoraţi cîte un pepsi.

— Scoate, Ştefănescule, cinci lei. Şi mai adu cîteva sticle. La noapte lucrăm. Trebuie să descoperim ascunzătoarea ăstuilalt.

— Bine, maestre, mă alintă şmecherește Gherasim. La noapte vom fi pe baricadă !

Au urmat cercetări, confruntări, percheziții . . .

După trei zile totul era clar, cît se poate de clar. Gogulescu şi falsul Vili — în realitate, Andrei Selei — lucrau pentru stăpîni diferiți, mai simplu, pentru două firme diferite. Fiecare dintre ele oferea mult şi pretindea date despre activitatea ştiințifică a colectivului condus de profesorul Sachelaride Marius. Miza era mare. Concurența, de asemenea. Amîndoi s-au aruncat în viltoarea jocului meschin, cu toate pînzele ridicate. Gogulescu, uzînd de farmecul fiicei sale Ralu, iar Selei de forța celor trei tineri corupți. Şanse mai mari avea Selei, fiind omul fără indentitate. În anul 1950 a luat toate actele fratelui său geamăn ; nevropatul Vili şi . . . deveni omul internat în spitale. Iar Vili . . . era vagabondul fără căpătîi care îi asigura spatele în caz extremis. Dacă ar fi fost descoperit vreodată, prins în flagrant, urmărit, etc., îşi lichida fratele simulînd o sinucidere şi . . . rămînea în umbră, pierdut, crezîndu-se că cel căutat a murit. La Timiş a vrut să scape de el fiindcă-l incomoda . . .

Sînt dosare care îți acordă satisfacția reuşitei. Acesta nici măcar sentimentul acesta nu ni l-a dat. Cînd deschideam dosarul, mi se făcea lehamite de tot ce conținea. Erau prea multe pentru un singur caz . . .

La locuința lui Selei, alte surprize : valută, arme, fotocopii, schița camerelor hotelului şi fotografia frumoasei Ralu. Poza ei sta înrămată pe noptieră. Acest lucru nu a trecut neobservat şi, în anchetă, i-am cerut

lui Selei explicații în legătură cu prezența fotografiei fetei :

— Mi-a plăcut de copilul acela.

— Atunci de ce ați ucis-o ?

— Fiindcă nu m-a ascultat.

— În ce sens ?

— N-a vrut să lucreze pentru mine, pentru noi. Era o egoistă. L-a trișat și pe tatăl ei. În spatele lui a tranșat cu cei de dincolo. Pe cont propriu, cum s-ar spune.

— Și i-ați oferit posibilitatea de a colabora ?

— Sigur.

— Murdărie, domnule Selei, mare murdărie. Omoruri, furturi, bani . . .

La terminarea anchetei i-am relatat profesorului Sachelaride cum stau lucrurile. Omul de știință mă ascultă, chibzui îndelung, apoi conchise : ar trebui pus totul pe hîrtie. Ceea ce mi s-a întîmplat mie e un fapt neobișnuit, dar se poate repeta în alte forme, cu alți oameni de știință, care trebuie sensibilizați. E de datoria dumneavoastră să-i pregătiți pentru o asemenea confruntare . . .

Îndemnat de profesor am așternut pe hîrtie cazul „RAIU".

COMOARA CREMONEZĂ

— Vă caută Filarmonica, am auzit în receptor vocea centralistei.

— Cine de la Filarmonică ? Centralista nu-mi răspunse, auzii pe fir un alt glas, ceva mai subțire, agitat :

— Domnul căpitan Gherasim ?

— La telefon

— Sînt corepetitoarea maestrului și vă anunț o mare nenorocire.

— Ce s-a întîmplat ? am întrebat devenind circumspect. În sinea mea bănuiam că a dispărut vreun canar sau vreo pisică siameză. Eram obișnuit : se mai întîmplase ca unele persoane să mă caute cu glas disperat, etichetînd cele întîmplate ca „nenorocire". Dar femeia îmi aduse la cunoștință un lucru serios și cu adevărat grav.

— A dispărut vioara maestrului !

În mai puțin de zece minute am ajuns în sala de concerte, însoțit de doi colegi. Într-adevăr, „comoara cremonezăă" dispăruse din vestibulul situat undeva în spatele scenei. Totul se consumase foarte repede . . .

Maestrul își terminase concertul de vioară și fusese rechemat pe scenă de mai multe ori, de aplauzele

și entuziasmul publicului. La a treia rechemare executase ceva în afara programului. Ovațiile au continuat și maestrul a revenit la rampă lăsîndu-și vioara în vestibul, pe o măsuță de bronz, cu picioarele arcuite. Cînd se înapoiase în vestibul, rămăsese înmărmurit : vioara dispăruse. De pe măsuță, madonele romane din plăcile de Sevres îl priviră cu același zîmbet candid cu care el se obișnuise de peste treizeci de ani. Presupunînd că cineva dusese „instrumentul minune" în încăperea alăturată, care era sala de consiliu, se grăbi într-acolo. Dar și masa acoperită cu catifea bordo era goală. În afara unei uriașe cupe chinezești, care-i fusese dăruită de o instituție de muzică din țara „soarelui răsare", nimic ! Ușile, în schimb, erau deschise. „De fapt, cine s-ar fi gîndit ca un răufăcător să profite de un asemenea moment solemn ? !" se dezvinovăți directorul.

Toată suflarea artistică, pînă și omul de serviciu se aflau în sala de concerte în timpul dispariției viorii. De pătruns înăuntru, se putea pătrunde ușor. Ușa din spate, rezervată instrumentiștilor, era larg deschisă și nu avea portar. Nimeni nu se gîndise vreodată să încuie ușa aceea dosnică. Pe acolo intrau, în pauze, prietenii, cunoștințele, se strecurau buchețele de flori ale admiratorilor declarați sau nedeclarați ; pe acolo se furișau admiratoarele ce se ascundeau de ochii lumii și elevii ce doreau un autograf.

— Cine să fie hoțul ? ne-am întrebat oarecum descumpăniți, parcurgînd cu repeziciune încăperile, culoarul, sala de repetiție, birourile din vecinătatea scenei. Am auzit multe despre viorile „ieșite din casa Guarneri".

Colegul meu, Ștefănescu, după ce medită un timp, spuse cu oarecare îndoială :

— Nu cumva o fi Gioni, „Gumă de mestecat", la mijloc ?

— Nu, l-am contrazis. El colecționează țigări și ecusoane.

— Dar Hari ? reveni Ștefănescu.

— Nici Hari. A dat-o pe timbre.

— Samsarul ?

— E bolnav. S-a internat la Timișul de Sus.

Totuși, dacă țineam cont de obiectul furat, nu puteam bănui, din capul locului, decît pe unul dintre colecționarii fanatici și pătimași. Și cine putea fi altul, în urbea noastră, dacă nu bătrînul Marcus din piața Fîntînilor ? Numai el adună mai toate vechiturile și umblă cu limba scoasă după viori vechi, umbrele demodate, lămpi, tablouri, instrumente, ceasuri, gravuri, cioburi, abajururi, lanțuri, statuete . . .

Cum de m-am gîndit tocmai la el ? Unii îi spun fler, alții perspicacitate. Noi, ceva mai simplu : cunoașterea oamenilor.

Înainte de a pleca, am mai schimbat cîteva cuvinte cu maestrul. Cineva a vrut să-l întrebe de valoarea viorii, dar i-am făcut semn să tacă. Pentru dînsul, vioara nu avea preț. Puteai să-i dai comorile lui Darius și nu ar fi fost fericit. Pentru el fericirea avea alte valențe, alte orizonturi. Însemna cutia aceea . . . fermecată. În clipele acelea ne privea cu atîta speranță, cu atîta încredere încît aveam impresia că vede prin noi, sesizează îngrijorarea noastră lăuntrică. Aveam un sentiment straniu sub reflectoarele privirilor sale, mă simțeam complexat, ca un școlar căruia i s-a dat o misiune unică. Cred că și colegii mei aveau același sentiment.

Maestrul ne-a dat repede cîteva detalii ; că e una din acele viori ce poartă inițialele JHS, realizată de Andrea Guarneri, una din lăutele primei serii, confecțio-

nată înainte de a fi fost închis, o sură geamănă a viorii de care marele Paganini nu s-a despărțit pînă la moarte. Înarmați cu aceste amănunte, ne-am repezit în piața Fîntînilor.

Pe drum, căpitanul Ștefănescu mă întrebă dacă am remarcat paloarea cadaverică a maestrului. Firește, o sesizasem. Și înțelegeam disperarea lui.

Apoi am vorbit de alte furturi celebre. Mi-am amintit de modul misterios în care a dispărut din mîinile marelui virtuos Vasa Prihoda celebra vioară „mesia" (realizată de marele Stradivari), în timp ce se urca într-un tren în gara Bratislava. De marile falsuri realizate în materie de viori de Jean Baptist, Lupot din Florența, frații William . . .

Și mașina ne-a lăsat în piața Fîntînilor.

Marcus era un colecționar fanatic. Ne-a deschis și ne-a poftit în una din camere menajera lui. Am întrebat de colecționar. Ea ne-a spus că nu era acasă. Apartamentul era compus din trei încăperi, construite în stil vagon, avînd ușile larg deschise. În jurul nostru, ceasuri uriașe și mici, toate mute, tablouri de diferite forme și mărimi, de la ovale la rombice, realizate în diverse stiluri. Pe pereți, draperii și tapet de pe la 1920. În față, două piane mari, vechi, de concert, unul semănînd mai mult a clavecin, cu multă sculptură, în loc de picioare avînd trei lei din bronz. Pe jos, covoare decolorate în care se puteau ghici vechile nuanțe ale Buharei. Pe două etajere o sumedenie de cărți în diverse legături, iar pe masă pipe, lămpi, abajururi japoneze obosite, din mătase. În aer miros de mucegai. Pretutindeni, o dulce dezordine, mai ales între bibelouri și statuete. În camera alăturată zării pe un perete atîrnînd o țiteră cu interesante încrustații de sidef. În spate, pe o draperie ce fusese cîndva bordo, trona un tablou uriaș, o

scenă de vînătoare africană iar în fața tabloului, pe jos o piele de tigru mîncată pe alocuri de molii.

În casă, liniște de cavou. Și, totuși, mi s-a părut ceva deosebit, ceva nelalocul său, dar nu știam ce ! Se întîmplă uneori ca simțurile noastre să primească o informație, să fim asaltați de o senzație pe care să nu știm să o atribuim precis unui orgam de simț ; totul rămînînd o imagine subiectivă, nedefinită a unei realități obiective percepute.

Am părăsit dezamăgiți clădirea cu intenția de a-l aștepta pe Marcus afară, pe scările verandei sale. Ștefănescu și-a aprins o țigară și a început să fumeze cu poftă. Celălalt coleg se juca cu un breloc fluierînd o arie din Tosca, găsind, probabil, ceva comun între amalgamul din apartamentul lui Marcus și muzica lui Puccini. Trecuseră aproape cinci minute. Deodată, brusc, m-am întors în cameră și am ascultat cîteva secunde concentrat, căutînd parcă să-mi frînez și ritmul cardiac. Apoi, am privit în lung perdeaua bordo, ce împrumutase nuanțe violacee și m-am repezit la ea luînd-o în brațe. În mîini, între falduri, simțeam că strîng un trup de om învăluit în draperia grea de purpură. Era . . . colecționarul. Am strigat tare, ceva în genul „veniți" sau „găsit", nu-mi mai amintesc precis, și cei doi colegi se năpustiră în casă.

Galben la față ca o luminare din seu nerafinat, Marcus strîngea în brațe un toc de vioară. Căpitanul Ștefănescu i-a smuls vioara din mînă și a pus-o grijuliu pe masă. Menajera, care, intrase între timp, scîncea ușor într-un ungher, ștergîndu-și fața cu colțul șorțului. Aveam impresia că privesc o scenă de Manet sau

Cezanne. Apoi, colecționarul s-a repezit la Ștefănescu, și a început să-l implore :

— Domnule ofițer, dă-mi voie s-o văd. Numai s-o privesc. Dar acesta, cu un gest jenat, îl îndepărtă folosind formula stereotipă : „nu se poate" !

Atunci, Marcus veni spre mine, cu niște mișcări de arlechin și mă imploră ca un copil :

— Dă-mi voie s-o văd. Te rog . . .

Iar eu i-am deschis tocul, permițîndu-i să admire vioara. Bănuiam că am ajuns imediat după el la domiciliul său și nu apucase să-și vadă, să-și admire „comoara cremoneză". Am deschis capacul curioasei cutii și, încîntați, am privit toți patru sacra realizare a maestrului cremonez. De la rozul mirific al lemnului de trandafir, la negrul sobru al abanosului, cu dulci înclinații și delicate curburi, superbe încorporări de esență de rezonanță, aflate într-un degrade de nuanțe pale în zona cordarului, ni se prezenta această capodoperă în toată splendoarea sa.

Colecționarul, la rîndul său, ca vrăjit, privea, uitînd parcă de prezența noastră. Ochii săi negri, adînci, mîngîiau capodopera din lemn lustruit ce ni se înfățișa în cutia capitonată cu catifea pe care, cu cinci minute în urmă, o strîngea încă la piept.

Cum de l-am găsit ? Cînd am intrat prima dată în cameră, am simțit — da, așa e corect spus - un ușor țăcănit monoton. Nu era un fapt auzit, ci perceput parcă de tot corpul. Afară, în liniștea scărilor, mi-am dat seama că urechea a fost aceea care a sesizat acel ceva, acel țăcănit ritmic ce venea de pe undeva . . . Și m-am întors în cameră căutînd să aflu direcția din care venea discretul tic-tac. Venea dinspre draperie. Restul a fost cît se poate de simplu. M-am repezit și am luat în brațe

draperia. Cel care îl trădase pe colecționar era ceasul său de buzunar, unicul ceas care mergea, un vechi ceas de buzunar ce tulburase liniștea austeră a încăperii.

. . . Colegii știau că am și eu ciudățeniile mele. Ca atare, permisiunea acordată lui Marcus să admire, împreună cu noi, „comoara cremonează", nu a declanșat nici un fel de comentarii. A fost catalogată ca una din curiozitățile căpitanului Gherasim. De ce i-am permis ? Sînt unele ciudățenii ale spiritului uman care îi împing pe unii la fapte nebănuite, dar pe care juriștii și psihologii uneori nu le iau în seamă.

Cu vioara în mînă m-am dus la locuința maestrului. În camerele sale mai domnea o atmosferă de doliu. Lîngă un geam masiv se afla un trepied încărcat de portative, încremenite în așteptare.

Am predat maestrului vioara, fără nici o explicație. Ochii acestui bărbat ascundeau doi stropi de rouă sclipitoare ce vorbeau, țineau cea mai grozavă pledoarie mută, auzită vreodată de mine. Mă privi cu interes, deschise cutia, luă vioara și începu să cînte. Deodată, camera fu invadată parcă de o melodie catifelată, halucinantă, de o frumusețe dureroasă. Mi s-a tăiat respirația. Simteam că sunetele nu-mi sînt adresate nici mie, nici încăperilor luxoase. Ei, „minunii de la Cremona", îi cînta maestrul, numai ei. S-au perindat pe rînd nostalgia, rîsul zglobiu, albastrul lagunelor și albul imaculat al zăpezilor, furtunile mării și plînsul neliniștitor al copilului, cîntecul de fericire, speranța, iubirea pătimașă, vibrația sufletului și zbuciumul omului aflat în veșnica sa căutare terestră, susurul izvoarelor, toată această viață frumoasă, tot universul nostru.

Apoi, sunetele s-au stins ; el s-a întors spre mine, și eu m-am simțit neînsemnat. Maestrul, trăind probabil cu impresia că mă reține, mi-a întins mîna cu căldură și mi-a mulțumit simplu.

Am plecat, iar pe scări m-au ajuns din urmă sunetele acelea, tinguiosul glas al comorii cremoneze. M-am oprit sub ogiva porții și am continuat să ascult. Eram unicul auditor . . .

COMISARUL ARONESCU ȘI DOSARUL NR. 1806/1945

Era o noapte îngrozitoare. Bătea un vînt năprasnic și rece dinspre munte, ploua din plin, o ceață deasă, murdară, învolburată, limita vizibilitatea la numai cîțiva metri iar, spre dimineață, lapovița prinse contur alb, metamorfozîndu-se în milioane de steluțe sclipitoare, ca niște bobițe dintr-un candelabru de cristal.

Dar, înainte ca albul imaculat să acopere cenușiul zărilor, dinspre liziera din vale se auzi o ușoară mișcare. Zgomotul fu sesizat mai întîi de „Fulger", lupul alsacian care întovărășea militarul de serviciu din foișorul numărul patru. Animalul privi cu luare aminte spre lizieră și-și stăpîni cu greu un lătrat. Instinctele sale primare au fost cizelate prin dresaj cu grijă, cu migală, și lupul ce avea priviri atît de inteligente își urmări alarmat însoțitorul. Sesizînd însă că și acesta scurtează nemărginita întindere de pădure care se pierdea dincolo de cotitura fluviului, se liniști oarecum și, cu docilitate, își mișcă coada, aidoma unui evantai.

După mai bine de o jumătate de oră silueta prinse contururi certe. Era un bărbat înalt, spătos care călca grijuliu, ducînd ceva, un sac după toate probabilitățile.

Grănicerul şi ciinele nu şi-au trădat prezenţa pînă cînd necunoscutul vizitator nocturn nu ajunse la zece, doisprezece metri. Atunci au sărit amîndoi iar „Fulger" nu-şi deziminţi numele . . .

Aşa a fost prins Mirel Aronescu lîngă fîşie, cu o barcă pneumatică sub braţ.

La percheziţia corporală ce i s-a făcut, în afara actelor personale, în căptuşeala impermeabilului său matlasat, s-a găsit un dosar. În rest, nimic ! ?

Pe drum, spre Timişoara, zăpada curgea în cascade albe peste parbrizul maşinii. Urmăream cu o adevărată plăcere mişcările ritmice ale ştergătoarelor. La lumina farurilor furtuna de zăpadă părea o explozie albă, fantastică, jucăuşă, o erupţie cromatică cu dominantă de alb, care venea, venea spre noi mereu.

Ajuns în biroul cald, confortabil, am luat în studiu dosarul găsit asupra evazionistului. Era o mapă din 1945, cu numărul 1806, completată la Chestura din Timişoara. Iată şi obiectul dosarului : domnul doctor în ştiinţe juridice Aurel Manoliu, secretar particular al domnului A . . ., proprietarul uzinelor R . . . solicitase schimbarea numelui său în Dumitru Slavinscky. Motivul acestei cereri nu figura în dosar. Totul se limita la o fotografie, o cerere cu un aviz favorabil, verificarea antecedentelor politice şi penale, o notă a siguranţei, un referat de teren semnat de comisarul Mirel Aronescu, trei adrese lapidare, un formular completat cu tot tipicul cerut şi avizul favorabil al unei comisii constituită din cinci semnatari.

De ce a sustras din arhiva chesturii Aronescu acest dosar şi cine este acest Aurel Manoliu ? Iată cele două întrebări cheie la care trebuia să dau un răspuns urgent.

Fostul comisar Aronescu, în cadrul interogatoriului, a negat faptul că ar ști ceva despre dosar, despre „domnul doctor Aurel Manoliu" etc, etc., aducînd unele motivări de-a dreptul naive, puerile în apărarea sa.

Deci, am început cu Aurel Manoliu. M-am deplasat în municipiul R . . . spre a stabili ce hram poartă, mai precis, purta cu douăzeci și șase de ani în urmă, „domnul secretar particular Manoliu".

Am studiat două zile arhiva și mi-a fost de ajuns ca să dezleg enigma dosarului 1806. În arhivă figura că Aurel Manoliu în 1945 a dispărut Domnul A . . . s-a alarmat de dispariția secretarului și omului său de încredere pentru motivul că Manoliu deținea cheia conturilor sale în S.U.A. În decursul anilor a colaborat cu consilierii lui Hitler, furnizîndu-le oțel, dar nu l-a uitat nici pe „Unchiul Sam". Prin manevre comerciale discrete a cumulat o uriașă avere în dolari. Operațiunile financiare le efectua Manoliu, care avea mînă liberă să acționeze după bunul său plac, dispunînd de un credit moral inepuizabil la A . . .

Prin intermediul unor țări neutre, oțelul laminat sau prelucrat în tunuri și locomotive, ajungea în tabăra adversă — ca să folosesc expresia vremii — iar dolarii rezultați din vînzări în seiful unor bănci New-York-eze unde evidența lor se păstra sub un cifru spre a se evita apariția vreunui nume în registrele băncii. Nu de altceva dar A . . . nu dorea ca spionajul german, agenții lui Canaris, să aibă posibilitatea să intre în posesia numelui său consultînd un registru undeva pe Wall Street.

Iar Manoliu, cel care păstra cu strășnicie atît secretul operațiunilor economice, cît și numărul contului de la banca păstrătoare, a dispărut fără urme.

La vremea respectivă A . . ., care era unul din directorii celui mai mare concern din țară și deținea pa-

chetul de acțiuni, n-a uitat să învinuiască pe unii, acuzîndu-i de dispariția secretarului său.

Poliția și siguranța, cu toate eforturile depuse, cu tot premiul pe care l-a alocat celui care poate furniza informații despre Manoliu, n-a reușit să afle nimic.

Ce se întîmplase de fapt cu Manoliu ? În mare taină, ajutat de un funcționar de poliție corupt, și-a schimbat numele, apoi l-a mituit pe același comisar Aronescu, dîndu-i o sumă mare de bani ca să sustragă dosarul. În noul veșmînt al identității sale a fugit în Statele Unite, unde a transferat banii la mai multe unități bancare pe numele de Slavinski. În acest mod a devenit milionar.

Și acum, ce interese îl legau pe fostul comisar de conținutul dosarului numărul 1806/1945 pe care l-a păstrat cu atîta grijă ? Comisarul, fiind unicul om care cunoștea misterul dispariției lui Manoliu, spera ca, ajungînd în străinătate, să-l găsească și să-l escrocheze de o sumă mai mare de bani cu ajutorul filelor îngălbenite. Că doar nu concepea ca onorabilul domn Slavinski Dumitru să nu dea cîteva sute de mii, ca să scape de coșmarul demascării sale.

Prin arestarea lui Aronescu și găsirea dosarului i-am zădărnicit planurile.

CÎT SE POATE DE SIMPLU !

Ora 11. Responsabilul magazinului „Bijuteria" mi-a dat un telefon și, agitat, a explicat că a închis prăvălia fiindcă în urmă cu cinci minute i-a dispărut un inel cu briliante.

— Ce valoare are inelul, tovarășe Enăchescu ?

— 48 000 lei.

— Asta da.

— A dispărut din mîna unui cetățean, explică mai departe.

— Ați reținut pe cei prezenți în magazin ?

— Da. Pe toți.

— Nu dați drumul la nimeni. Sosesc imediat.

Am pătruns în magazinul destul de aglomerat. Cumpărătorii m-au întîmpinat calmi.

Ca prima măsură le-am cerut să se caute toți în buzunare. Hoții obișnuiesc să plaseze lucrurile furate atunci cînd sînt la ananghie. Rezultatul a fost negativ.

Apoi, am ocolit tonetele și, neobservat de nimeni, le-am palpat colțurile inferioare după care am cerut responsabilului să permită tuturor celor prezenți să plece, să părăsească magazinul. Enăchescu și așa agitat se enervă, mă apostrofă, îmi ceru să-i percheziționez pe toți, dar eu am rămas neînduplecat. De supărare a dat un telefon șefului meu. Dar colonelul mă cunoștea și i-a recomandat să-mi acorde înțelegere.

Am rămas totuşi în magazin pînă la pauza de prînz. Cele două ore, de la 14 la 16, le-am folosit din plin, montînd în magazin două oglinzi, în genul retrovizoarelor de la autoturisme. Fetele de la ceasuri şi-au zîmbit cu înţelesuri neîndoielnice. Rîdeau de mine. Dar nu mă jena zîmbetul lor continuu. Cu ajutorul oglinzilor am reuşit să transmit imaginea unui colţ de tonetă în magazia alăturată.

La ora 16 s-a redeschis magazinul. Iar lume multă. Eu . . . la oglinda finală.

Timpul trecu destul de repede. În jurul orei 18,30 spre uimirea tuturor, m-am repezit din magazie la un cetăţean şi, după mai multe insistenţe, în prezenţa a zeci de martori curioşi, am reuşit să-i întorc buzunarul sacoului pe dos. Din buzunar a apărut inelul cu briliante. Inelul furat dimineaţa. La percheziţie asistase şi responsabilul care, derutat, mormăia ceva confuz.

Pînă la urmă le-am putut explica tuturor de ce am cerut să fie lăsaţi cumpărătorii dimineaţa liberi, de ce am montat oglinzile, în fine, cum am ajuns la hoţ.

Aţi reţinut că la sosirea mea, în mod discret am palpat din jos tonetele. La o tonetă am găsit lipită o bucată de plastilină şi în plastilină fixat inelul furat. Hoţul s-a dovedit a fi ingenios. Dimineaţa a furat bijuteria iar după-masă dorea să intre în posesia ei, atunci cînd nu-l mai poate prinde nimeni. Metoda sa ? Simplă. O bucată de plastilină lipită în prealabil, fără alte recuzite. Deci, o percheziţie nu-şi avea rostul dimineaţa. După-masă oglinzile montate mi-au permis să văd cine bagă mîna să ia inelul dosit. Şi . . . la ora 18,30, cînd aglomeraţia era maximă, mîna unui bărbat a început să caute sub tonetă. Mîna a ajuns în buzunarul stîng al sacoului. Cînd a scos mîna din buzunar eram şi eu lîngă el. Totul, cît se poate de simplu . . .

AMNEZIA CU SURPRIZE

— Tovarăşe director, imi pare rău, dar tratamentul prescris de doctorul Grigoriu e complet contraindicat

— Ştiu, ştiu, tovarăşe căpitan. Şi cred că nu este nici o enigmă în această nepricepere a sa. Doctorul Grigoriu a avut un accident de circulaţie şi de atunci prezintă o amnezie lacunară, adică o uitare a faptelor sale dintr-o anumită perioadă. Din păcate nu am reuşit încă să stabilesc care este perioada. El se prezintă actualmente ca şi cum ar fi lipsit, să zicem, doi sau trei ani de la cursurile Facultăţii de medicină. De aceea are unele momente de rătăcire, de căutare desperată, de incompetenţă profesională crasă.

— Şi ce-i de făcut ? Nu putem lăsa bolnavii pe mina unui asemenea om. Medicul are o mare responsabilitate profesională şi juridică, ştiţi dumnea voastră . . .

— Da, ştiu, şi aveţi perfectă dreptate. Azi a administrat în mod greşit o doză de haloperidol unui cardiac, diagnosticind că palpitaţiile sale se datoresc unei nevroze şi, din fericire, consecinţele nu au fost deosebit de grave. Dar mîine . . . cine poate şti ce surprize ne rezervă. Eu am să-i dau un concediu, ne vom ocupa şi

de tratarea lui, un timp îl vom folosi mai mult în muncă administrativ-medicală, vom face tot ce e posibil ca să-l recuperăm.

— De cînd lucrează Grigoriu la dumneavoastră ?

— Aproximativ de un an.

— Accidentul unde a avut loc ?

— Nu știu precis. Se afirmă că în jurul Clujului. Pe atunci doctorul lucra în Cluj la Igiena Muncii.

După ce am schimbat cîteva cuvinte și cu doctorul Grigoriu, care era un bărbat atletic, bărbos, netuns de un trimestru, am părăsit spitalul ușor nedumerit. Căutînd să descopăr perioada afectată de amnezia lui, am cerut la serviciul personal al secției sanitare autobiografia întocmită de el în urmă cu cîteva luni. Medicul notase pe ani cu cine a fost coleg, ce activități a desfășurat, ce calificative a obținut, în ce unități spitalicești a făcut practică, totul cu lux de amănunte, circumscripțiile în care lucrase după absolvire etc. După ce i-am notat seria și numărul diplomei de medic, eliberate de Facultatea din C . . . m-am întors la birou. Urgent am făcut o adresă către Facultatea de medicină cu pricina cerînd să mi se confirme dacă în anul cutare a absolvit facultatea Grigoriu Traian, născut la 23 iulie 1926 în . . . Apoi am pus mîna pe telefon și am cerut miliției din Cluj să mi se comunice cînd și unde a avut loc accidentul de circulație a cărui victimă fusese Grigoriu Traian. Întîmplarea a făcut să dau peste veteranul serviciului de circulație, maiorul Pandelescu, care îmi spuse, după ce consultă fișele, un lucru incredibil : victime cu așa nume nu am avut ! Atunci am cerut de la București să se caute în evidența accidentelor din ultimii zece, cincisprezece ani numele lui Grigoriu Traian. De la București am fost trimis la Baia Mare, unde, de fapt, figura în scripte numele lui Grigoriu : „în ziua de 17 iunie

1964 a fost înregistrat un accident de mașină. Autorul și victima Grigoriu Traian". În registrul miliției era specificat, cu meticulozitate, că victima a condus autoturismul în stare de ebrietate, cu viteză excesivă și, derapînd, a intrat într-un stîlp metalic. Pe drum, pînă la spital, a decedat.

— A decedat ? am întrebat surprins.

— Da, a murit în salvare.

De uimire am uitat să-i și mulțumesc ofițerului pentru că m-a servit cu atîta promptitudine.

Deci Grigoriu murise la 17 iunie 1964 ! Dar atunci cine este acest Grigoriu ?

În scurt timp am primit apoi și de la C . . . răspunsul. Îl redau textual : „Grigoriu Traian figurează în registrul absolvenților facultății noastre din anul . . . sub numărul 4723. Precizăm însă faptul că la noi este trecut ca fiind născut la 11 septembrie 1926 și nu 23 iulie 1926 . . ."

Deci încă un element care pleda în favoarea supoziției mele conturată după dialogul telefonic avut cu Baia Mare.

Mulțumit de cele constatate am reluat legătura cu directorul spitalului în care lucra doctorul Grigoriu, solicitîndu-i noi detalii :

— Cum se simte bolnavul, tovarășe director ?

– Relativ prost.

— Spuneți, vă rog, nu prezintă el nimic ieșit din comun ?

— Nu. Poate faptul că este foarte bine situat materialicește. Peste noapte și-a cumpărat o vilă de 400 000 de lei, o mașină de 90 000 de lei, are multe bijuterii, dispune de bani . . .

— Care ar putea fi sursa acestei bogății ?

— Habar n-am. Nu e căutat de nimeni, n-are anturaj dubios, nu obișnuiește să întrerupă sarcini.

E lesne de înțeles faptul că din verificările efectuate de mine reieșea clar că doctorul Grigoriu . . . nu este doctorul Grigoriu. Ca să destram acest mister cu rapiditate am stabilit toate datele, întregul arbore genealogic al familiei Grigoriu. Părinții săi, conform „Evidenței Populației", locuiau la Lugoj. Cum era de așteptat cu prima mașină m-am repezit în orașul Lugoj și am căutat-o pe doamna Grigoriu. Femeia zăcea la pat, paralizată de cinci ani. Întrebind-o, printre altele, și de fiul ei, între lacrimi îmi spuse că a murit, a avut un sfîrșit tragic, sfîșietor. Mi-a arătat mai multe fotografii de ale lui Trăienel, îmi indică locul unde este înmormîntat și multe alte detalii foarte utile. Chestionînd-o dacă mai are actele personale ale băiatului, se opri pentru un moment, își șterse fruntea îngîndurată cu o batistă, după care, mai mult în șoaptă, îmi spuse : „— Nu știu cine a putut să le ia din casă. Au dispărut ca prin farmec toate actele lui. Pînă și diploma de medic."

Revenind la domiciliu, am dirijat cercetările pe un nou făgaș, asaltînd arhiva miliției. După ce am înghițit o mare cantitate de praf, mi se dezvălui secretul doctorului Grigoriu. La 18 octombrie 1964 un tînăr de aceeași vîrstă cu defunctul îngropat la Baia Mare, fost coleg de liceu cu acesta, după cum am aflat mai apoi, pe nume Scoabă Petru, sub un motiv cît se poate de plauzibil că numele său produce ilaritate la pronunțare, a solicitat, întocmind toate formele legale în acest sens, să-și schimbe numele în Grigoriu Traian, lucru care la 10 noiembrie în același an i s-a și aprobat. Apoi, am presupus pe loc că, probabil, a vizitat o în orașul Lu-

goj pe mâna decedatului său coleg și prieten și, profitînd de neatenția ei, i-a șterpelit actele. El neavînd însă decît bacalaureatul . . . a născocit povestea cu amnezia, etc., etc. . . .

Deci Grigoriu al meu, de facto, era Petru Scoabă.

Fiind „curios din fire" am stabilit de unde e de loc „clientul" meu și, fără mari dificultăți, am aflat că părinții lui locuiesc în municipiul A . . . pe strada Lipovei, numărul . . .

Și am descins în aceeași zi pe aleea cu castani din strada Lipovei, la numărul cu pricina. Pentru început am intrat într-o clădire vecină cu clădirea în care locuia familia Scoabă. M-am interesat discret despre ei și, un bătrînel tare cumsecade, pensionar C.F.R., îmi spuse că domnișorul Petrică Scoabă a murit cu cîțiva ani în urmă. A murit ! ? ! m-am minunat. În chip de fost coleg de școală cu el mi-am exprimat adîncul regret față de soarta fostului meu tovarăș de suferință și de luptă cu ecuațiile de gradul doi. Aflai și faptul că este îngropat în cimitirul situat la ieșirea din oraș, în cavoul familial. Deși mi se părea absurd de a mă deplasa la cimitir, totuși m-am încumetat să caut cavoul familiei Scoabă. Și nu mică mi-a fost uimirea cînd, deasupra unei cușete, citii scris cu litere de bronz : „Aici se odihnește robul lui Dumnezeu Scoabă Petru, născut în 1926 . . . Fie-i țărîna ușoară."

Fie-i ! mi-am zis.

Deci familia l-a îngropat. Și încă cu mare alai și pompă.

Înarmat cu aceste date am revenit la Timișoara. Dinamizat de strania situație m-am repezit la domiciliul pseudodoctorului Grigoriu, atins de amnezie și . . . tot vecinii m-au încunoștințat că din cînd în cînd e vizitat de o doamnă distinsă, mai în vîrstă, care seamănă

leit cu mama lui din orașul A . . . Biata mamă îndurerată ! Și cum mai umbla lunar cu flori la mormîntul defunctului ei băiat care-și dormea, pentru toate rudele și cunoștințele, somnul de veci în cavoul familial. Iată de ce își lăsase și barbă ! Ca nu cumva să-l recunoască cineva dintre vechile cunoștințe.

Încet, încet totul îmi deveni clar, mai puțin peregrinările doamnei Scoabă la cimitir. „Curiozitatea" mă puse din nou pe drumuri. Ce să fie oare în cavoul acela ? Mai precis : ce ascunde sicriul în care ar trebui să fie rămășițele pămîntești ale lui Petru Scoabă ?

Ajuns la A . . . m-am interesat de trecutul și prezentul „dinastiei" Scoabă de la o vecină. Și am aflat că băiatul fusese o pușlama, băiat de bani gata, cu mari „rezerve" în familie.

— Ce fel de „rezerve" ? Am devenit circumspect.

— Păi cum, nu ați auzit ?

— Nu. Habar n-am.

— La noi se vorbesc multe despre familia Scoabă. Dar, poate, lumea și exagerează. Domnul Scoabă-senior a fost directorul băncii din oraș pînă în anul 1944 sau 1945. Cît a fost dînsul director a dispărut tezaurul local, se spune. Cînd au venit nemții nu s-a găsit nimic, nici un gram de aur. Apoi, după 1944, a spus că totul a fost numai un zvon lansat de Gestapou. În realitate, fasciștii au luat tezaurul cu ei, au prădat fără milă banca. O vecină care a murit în urmă cu doi ani însă, avînd un conflict cu doamna Scoabă, i-a strigat odată : „să nu dea dracu să vorbesc și eu, că atunci e de rău" !

— Și a vorbit sau nu ! ?

— Nu. Doamna Scoabă s-a împăcat cu ea și, după un timp, femeia care o amenințase și-a cumpărat o casă frumoasă, nici azi nu se știe din ce bani.

— Şi credeţi că e vorba de ceva bănuţi primiţi de la madam Scoabă ?

— Eu nu cred nimic, tovarăşe căpitan, dar lumea vorbeşte şi cred că nu cleveteşte degeaba. Trebuie să fie ceva la mijloc. Unii oameni spun că visteria a fost plină de aur, de valută şi diferite conturi.

Auzind această prezumţie eram pe punctul de a înghiţi pixul cu care îmi făceam adnotările. De, . . . emoţia !

Şi m-am reîntors la cimitir, dar nu singur şi cu mîinile goale, ci înarmat pînă în dinţi cu ordonanţă de la procuratură, cu doi martori asistenţi, cu trei ofiţeri şi doi ciocli. Colegii, surprinşi de dinamismul meu neobişnuit, m-au întrebat în zemflemea de unde mi se trage . . . Le-am spus că sper să fi descoperit comorile lui Darius. Ajunşi în cavou, alte zîmbete şi ironii. Grăbit, am cerut să fie scos din cuşetă sicriul lui Petru Scoabă. Ofiţerul spătos de lîngă mine clătină din cap a semn de „incurabil". Cînd însă nici şase oameni n-au putut urni din loc sicriul, s-au mai schimbat lucrurile. Iar cînd s-a ridicat capacul sicriului, după încă cîteva eforturi mari, în care ne-am ajutat de un cleşte şi de un patent . . . mai, mai să exclam EVRICA ! Comoara din sicriu mi se părea de domeniul basmelor din o mie şi unu de nopţi. Apoi mai era şi arhiva băncii.

Am predat sicriul la bancă cu alai. În final am făcut o vizită doctorului Grigoriu. M-am adresat pe numele său real . . . Şi l-am lecuit de amnezie.

„LEUL" ÎN ANCHETĂ

— Intri cu Tase în anchetă ?

— Da !

— Singur ? ! ?

— De ce nu ?

— Nu-l cunoşti !

— Nu-i nimic. O să facem cunoştinţă.

— Are şaptesprezece condamnări. E foarte agresiv. A evadat de cîteva ori. La ultima anchetă a regizat un „acces epileptic" de zile mari, după care, a sărit de la etaj şi ia-l de unde nu-i. Pentru imobilizarea lui . . . Ce mai ! . . . e un leu furios. Îţi recomand să nu rămîi singur cu el. Ţine lîngă tine doi băieţi. Mai ales că eşti şi cam pirpiriu.

— Nu pot să-l cercetez cu asistenţă, am răspuns iritat. E o problemă de psihologie judiciară. Ai fost vreodată la circ ?

— La circ ? ! se miră căpitanul Alexe. Am fost.

— Atunci e bine. Afirmi că Tase e un leu turbat. Probabil că la circ ai observat un lucru extrem de important : dresorul intră în dosul gratiilor, acolo unde năvălesc uriaşele carnivore, singur. Este un act de mare curaj. Cred că şi animalele simt superioritatea lui, în contrast cu spectatorii timoraţi. Sînt animale pu-

lerăm, respirăm același aer, fiindcă în contextul acesta, ai o mare calitate : ești om !

— Păduche, dom' șef . . .

— Singur ți-ai creat situația. La treizeci și patru de ani atîtea condamnări. Familie — ioc ! Bani — pe sponci ! . . . Perspective : încă cinci ani ! . . .

— Aici vă contrazic. Nu-mi agață mie nimeni în circă cinci coți. Nu ține să mă tromboniți cu vorbe frumoase. Vreau să ne înțelegem de la început. Recunosc numai în fața probelor. Și cum n-aveți ce-mi proba : pauză !

— Fie cum vrei. Conform legii, nici nu ești obligat să recunoști.

— Și asta-i veche . . . Nu-s obligat, dar e bine, că e în favoarea mea, și mai știu eu ce . . . Să știți că nu ciripesc nimic decît dacă văd negru pe alb.

— Bine, Tase, ne încercăm puterile, va să zică. Cine pe cine. Care o fi mai deștept . . .

— Sînt vechi în meserie, rise Tase . . . Nu e bine să vă purtați prea frumos cu mine. Tase e recalcitrant, scandalagiu, bătăuș, spurcat la gură. A evadat de cîteva ori. Ați lăsat și scrumiera pe masă, nu ca alții. De ce ? Și mă luați cu „dumneata", de parcă cine știe ce „om" aș fi eu !

— Ești, Tase, numai că s-a întîmplat ceva cu omul din dumneata. Ți-ai pierdut încrederea. Păcătos, rău, hoț . . . ești, totuși, om. Despre oameni am o părere : cred că și cel mai înrăit are undeva, departe, în străfundul sufletului, un grăunte de „omenie". Poate cînd se gîndește la mama, la pruncul lui, la femeia lui. E greu pînă-i găsești locul. Apoi, totul merge de la sine. Transformi, filtrezi, decantezi, și redevine ce-a fost : OM.

— E greu, domn' șef. Mai ales cu un păcătos ca mine . . . Cuvintele lui conțineau o amărăciune nostalgică . . . Eu sînt dat dracului.

— Te lauzi, Tase. În realitate ești prost. De cîte ori furi, lași în urmă un vagon de urme. Ca și concubina ta, Livia.

— Pe Livia de ce o amestecați ? E curată ca lacrima. Păcate pot avea eu, dar ea . . .

De Livia, într-adevăr, nu știam mai nimic, dar l-am încercat. Și am avut succes. Am dat de tăinuitul colțișor, cutiuța lui de bunătate : imaginea candidă, așa nepieptănată și cam flușturatică, a Liviei.

— Poate ai dreptate. O să te rog să mă ajuți să clarificăm situația ei.

— Vă jur că n-am lăsat-o niciodată să meargă la „șut". Îmi spuneam : „Faraoane, la treabă. Dar nevasta, nevastă. Rămîne acasă !" . . .

— Uite, Tase, deși mi-ai făcut un avans, fără să vrei, eu, totuși, rămîn la convenția noastră. Recunoaște în fața probelor.

— Bine, dom' șef.

— Și, acum, hai la treabă. Să începem cu magazinul numărul doi din piața Cuza Vodă. Alimentara din colț.

— Nu știu nimic.

— Ai lucrat cu mănuși. La locul faptei un rest de țigară „Carpați". Analiza de laborator a confirmat că hoțul are grupa de sînge „A", ca tine.

— Asta-i fleac !

— La ieșirea din curte, o urmă de pantof în noroi, bărbătească, nr. 42. Uite fotografia urmei. Și, acum, privește talpa acestui pantof ridicat la percheziție. Sînt identice. Expertul și-a dat verdictul. Și a doua zi ai avut bani . . .

— Toată lumea are bani.

— La „Carul cu bere" făceai cinste. În restaurant, s-a găsit o mănușă de lînă verde. Ți-a căzut din buzunar, probabil. Firul de lînă este identic cu scamele găsite la ușa magazinului spart. Perechea ei am găsit-o în poșeta Liviei.

— Nu e ea, domnule căpitan.

— Expertiza merceologică îți stă la dispoziție. Mai precis, exemplarul doi.

Un timp, răsfoi nervos expertiza. Citea cu o viteză neobișnuită pentru el.

— Încă ceva. Era să uit. Adu-ți aminte ce ai făcut în magazin ! . . .

— Nu mai știu.

— Te-ai dus la secția de brînzeturi.

E clar, capitulă Tase. Am mușcat din cașcaval. Acum înțeleg de ce ieri-dimineața am fost pus să muște în gips. Nimic nu v-a scăpat.

— Bine, Tase. Să mergem mai departe. În ziua de 12 septembrie s-a furat mașina Întreprinderii de Construcții.

— În asta n-am nici un amestec.

— Fie. Cu mașina aceea s-a comis un furt de zile mari. E vorba de vopseaua verde, de paznicul lovit în cap și celelalte . . .

— Asta nu-i opera mea.

— De ce ? Fiindcă ai lucrat tot cu mănuși ?

— Poate. Și n-aveți nici probe.

— Mai încet, mai încet că am.

— Asta nu ține la Tase.

— Bine. Să ne amintim de un fapt minor. Odată, în timp ce hoțul ducea un transport de vopsea, i s-a defectat motorul. Neputînd umbla cu mănuși la circuitul electric, și-a eliberat mîinile și a prins, cu stînga,

poate că era stîngaci, bujia, iar cu dreapta s-a sprijinit tocmai acolo unde era plăcuța cu firma fabricii. A urmat reluarea mănușii, dovadă că pe capotă, sau în alte locuri, nu sînt urme digitale. Pe plăcuța lucioasă, s-a imprimat un singur deget : arătătorul mîinii drepte, indexul. Îți dai seama că a fost suficient ? Uite și expertiza.

Hoțul privi stupefiat la fotocopia urmei de pe plăcuța lucioasă. Într-un tîrziu murmură :

— Placa dracului, ceas rău, ghinion ! Și ce grijă am avut ! . . .

— N-ai dreptate. Ai fost foarte superficial.

— Cum adică ?

— Uite-așa. Vezi plicurile astea ?

— Da.

— Sînt unsprezece. Unul conține praful din hainele tale, praf și vopsea Ai umblat recent în locul unde este depozitată vopseaua. Celelalte zece ? Cînd ai fost arestat îți amintești că ți s-a curățat de sub unghii murdăria. Pentru fiecare deget, un plic. Atunci ai rîs. Numai că . . . eu rid la urmă. Laboratorul a găsit că ai avut sub unghii praf verde. De aci s-a dedus că praful furat se găsește ascuns undeva . . . Percheziția efectuată la cumnată ne-a lămurit . . . Mai e necesar să-ți citesc expertiza și procesul-verbal ?

— Nu. Praf a fost, praf s-a făcut. Mă fierbeți ca pe o gîscă proastă. Ba laborator, ba degete . . . dinte, lînă, pantof și Dumnezeu mai știe ce. Cînd mă uit la dosarul ăsta mă doare capul . . .

Leul meu începea să dea semne de oboseală.

— Dacă vrei, Tase, întrerupem și continuăm mîine.

— Nu, domnule căpitan, mergem mai departe.

— Fie cum vrei. Atunci, să luăm chestia cu banii.

Poate vrei să relatezi singur . . .

— Nu, nu, nu, mai bine dumneavoastră . . .

— La percheziția pe care ți-am făcut-o, știi că am ridicat o bucată de ziar ! . . .

— Da.

— De unde ai luat fila aceea ?

— Mai știu eu ? E vorba de foaia găsită în dulap, nu ?

— Aceea . . . Țineai în ea împachetate opt mii de lei.

— Și vreți să spuneți că banii provin din furt ?

— Exact. Și uite de ce : hoțul, pe strada Rozelor, nr. 10, a intrat în apartamentul doi, forțînd geamul. A întors casa pe dos, dar n-a luat decît opt mii de lei, bani găsiți într-o cutie în dulap. Tot de mănuși s-a folosit. El credea că a lucrat „curat" și n-a lăsat nici o urmă. Dar s-a înșelat.

— Iar ?

— Iar. Neavînd în ce pune banii și găsind pe masă un ziar, l-a rupt și a împachetat bancnotele. Cealaltă jumătate a rămas pe masă. La cercetarea locului faptei am ridicat jumătatea de ziar rămas. Și acum, uite fotografiile.

Tase privi buimăcit la cele două fotografii alăturate. Cele două jumătăți de ziar, rupte neregulat, se continuau ideal. Își plimbă ochii la mine, apoi iar la ziar, și, într-un tîrziu, clătinînd din cap, exclamă intrigat : Dat dracului ! Apoi, după ce mă examină cu insistență, spuse :

— Știți meserie și . . . pauză. Eu nu știu . . .

— Și pauză ?

— Da.

— Fie cum zici, pauză. Și iar pauză. Vreau, totuși, să mai clarific o infracțiune, după care mi le spui pe ce-

lelalte singur. Eu îți amintesc și tu povestești, te-ai convins doar că nu „vind gogoși", sau te corectez la nevoie.

— Gata, domn' șef . . .

— E vorba de copilul Anitei, sora Livici.

— Ala a murit, domn' căpitan, la naștere.

— Unde a născut ea ?

— Habar n-am. Ea se dă la buzunare. Pe „chichifari" nu-i pot suferi. Nu m-am avut bine cu ea. E și rea de gură. O cicălea toată ziua pe Livia că trăiește cu mine, că e proastă și mai știu eu ce.

— Cine a îngropat copilul ?

— Eu.

— Trebuie să știi că, la două ore după aceea, eu l-am dezgropat.

— De ce ?

— Să i se facă autopsie.

— Și v-ați convins că spun adevărul ?

— Nu.

— Imposibil.

Privește ce scrie aici. Am și unele fotografii. Moartea a survenit în urma strangulării. Unghiile mîinii au pătruns în epiderma gîtului. Anitei îi lipsește degetul arătător. Tocmai unghia care nu s-a imprimat. Vezi ce bine se poate distinge pe fotografie lipsa unei unghii ?

— Văd, văd.

— Să mergem mai departe. Un savant francez a stabilit în urma unor îndelungate cercetări că la extremitatea inferioară a femurului se formează un punct prin depunerea unor săruri de calciu care marchează nașterea. Un alt punct, tot de acest fel, apare aici, în mandibulă, care indică cu siguranță zece luni. Uite, expertiza medico-legală, unde se evidențiază acest punct.

Deci, copilul a fost omorît după o lună de viaţă. Nouă luni intra-uterin, plus una de viaţă fac zece.

— Scorpia.

— Şi mai este ceva... Doctorii iau o bucată de plămîn şi-l bagă în apă. Dacă un copil a respirat o singură dată în viaţă, plămînul se ridică la suprafaţa apei. Acestei experienţe medicii îi spun : docimazie hidrostatică pulmonară. Mai e şi una gastro-intestinală. Eu am cerut să se facă amîndouă. Rezultatul este convingător : copilul a respirat. Mai precis, a trăit o lună.

— Bestia. Asta a fost în stare să-şi omoare copilul. Şi eu ce n-aş da să am unul. Tase sări în picioare şi, plin de ură, trînti scaunul de pămînt aşezîndu-se în fotoliul de lîngă mine. Cînd scaunul căzu pe podea, pe uşă năvăli colegul meu cu sfaturile, Alexe ca o vijelie. Cînd ajunse în mijlocul biroului şi ne găsi liniştiţi, stînd în fotolii, se retrase încurcat.

— După plecarea lui, Tase mă întrebă :

— De ce-i aşa grăbit şeriful ăsta ?

— Rămăsei pe gînduri.

„Pauză", vorba lui Tase...

CUPRINSUL

Enigma „Capetelor albastre" — 5
Taina celor patru nimfe — 21
Taina rubinului — 66
Cameea cu zeiţa Thetis — 101
Movila de la Jupineşti — 107
Comorile din Castelul Baniş — 113
Luceau ca stelele — 121
Anchetă prin . . . corespondenţă — 131
O poveste adevărată cu niște stofe — 137
Acţiunea „RALU" — 142
Comoara cremonezã — 189
Comisarul Aronescu şi dosarul nr. 1806/1945 — 197
Cît se poate de simplu — 201
Amnezie cu surprize — 203
„Leul" în anchetă — 210

Lector : AL. JEBELEANU
Tehnoredactor : IOAN I. IANCU

Bun de tipar . 9. VII. 1976. Apărut 1976
Coli tipar . 6,875. Tiraj : 140 000 + 90.

Intreprinderea Poligrafică „Banat" Timişoara
Calea Aradului nr. 1.
Republica Socialistă România
Comanda nr 216

facla

Lei 6,50